

יו"ל ע"י התאחדות האגרכים דהסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק פון דבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק יצ"ו

תַּעֲבוֹן הָעֲנִיִּים

א	לְקַח מִלֵּךְ
ב	וְרַב שְׂרָפָה - לְקִשְׁתֵּי הַקֶּלָּעִים
ג	וְדָוִד יָצָא עִי' בְּיָדוֹ
ד	וְשֵׁשֶׁת עֶדִים - לְשֹׁן חֲבָלִים
ה	וְכִפְרָאוֹת הַחֶבֶן - דֹּדֶשׁ מִלֵּךְ
ו	וְשִׁבְתָּ מֵתָם
ז	וְחֹקִים לְהוֹדוֹתָם
ח	וְשִׁעְשׁוּעֵי תִרְדָּה
ט	לְדַח הַחֵלֶזֶל
י	וְגֵד מַעֲטָן
יא	וְנֹעַם שִׁבְרָה
ב	לְפָנֶיךָ צִוֵּן לֹא אֲחִישָׁה
ג	וְשִׁמְדָּחִן פְּלָבִים
ד	וְגִרְתֵּי מִוֶּשֶׁת

אבות פרק ב'

לוח השיעורים

בחדרות לימוד התורה
ש"י והתאחדות אפרים וקהל יטב לב ודאטמאר
נגשיאות כ"ט טרו רבינו הנ"ל שליט"א

מסכת יבמות

דמים קיט. - קבא.

מסכת סנהדרין

דמים עד - עח

ד"ר אורח חיים

ס'י תקק'ו סעי' כ"א - ס'י תקק'ט סעי' ב'

משניות ו' מס' סוכה:

פרק ד' משנה ד'
עד מס' ביצה פרק א' משנה י'

ספה"ק וידאל' משה

אות ק"מ ד"ה וכתב באוהחה"ק - אות קמ"

להכנסת מודעות, מול טוב, הנצחת שם, לעי"נ, אפשר לפנות:
להר"ר אלטער אשר אנטשיל אילאוויטש הי"ד

052-7648437

כל הזכויות שמורות ©

וַיֹּאמֶר לוֹ אַתָּה פֶּה לָאֵל

וואו זענט אידן?

אלע ישראלי זענען זיך ממית באהלה
של תורה און שפירן דעם ריכטיגן סיפוק
הנמש און שמחות החיים זייענדיג א טייל
פון אונזער הייליגע חבורה

שליסט אייד יעצט אן

אין אונזער הייליגע חבורה "יסודי התורה"
לדגל התחלת מסכת כתובות
ביום א' חקת, ג' תמוז תשפ"א לפ"ק

זייט קונה די הערליכע
מסכתא מיט די אומצאליגע
סוגיות בדיני התורה

במשך דעם
קומענדיגן יאר

סיום מסכת כתובות
חג השבועות
תשפ"ב לפ"ק

התחלת מסכת כתובות
א' חקת, ג' תמוז
תשפ"א לפ"ק

לקח טוב

לִיקוּטִים יְקָרִים, לְפִי סוֹפְרִים וְסוֹפְרִים,
עַד מוֹסֵר וְחִסְדוֹת נְאֻמִּים

העלאת ניצוץ הקדוש שבכל דבר תלוי בהנהגת האדם

בהעלותך את הנרות, ברש"י שתהיה שלהבת עולה מאליה. כי בכל דבר יש נקודה חיות מהקב"ה, רק שהכל תלוי בעבודת האדם לעורר התלהבות להטות הכל להקב"ה. כי כפי רצון וחשק האדם, מעורר רצון בכל הדברים שכפויים תחת ידו והם ברשותו כו'. כי מלכות שמים חל על ידו לכל הנבראים, וכל נברא נמשך במעניו אחר מי שיוכל להמשיכו לחול עליו מלכות שמים כו'. וכשהאדם עושה מעשה לשם שמים, שכוונתו שיהיה נעשה כבוד שמים, על ידי זה מתעורר האמת, כי מוצא מין את מינו וניעור. וזהו: "בהעלותך", כי כל דבר נקרא 'נר', שהוא כלי לאור הדולק בו. שיש נקודה ואור בכל דבר, והאדם יכול להעלותו במה שמכוין להיות עולה.

שפת אמת

עיקר השגת עבודת ה' בכח המניעות והעיכובים

במראה אליו אתוודע וגו' "עיקר השגת העבודות וההתקרבות אליו ית"ש, הוא על ידי מניעות ועיכובים דווקא", כמו המראה (שפיע"ל) שנעשה ע"י מניעה ועיכוב מן הצבע החוסם בעד הראות. וזהו הכוונה, 'במראה' בכחינת המראה, 'אליו אתוודע'.

תורת יחזקאל קאזמיר

צריך להרוג את היצה"ר המעלה זכר החטאים בתפילה

הרגני נא הרג אם מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי. חז"ל דרשו (כ"ב י"ז) שדוד המלך הרגו ליצר הרע, ואין הכוונה שהרגו ממש שהרי מלאך הוא ואי אפשר להרגו, רק הכוונה שהעבירו מאומנתו שהיה מסית אותו. וכן הוא בכל צדיק וצדיק שהורגו ליצה"ר, היינו שמעבירו שלא להסיתו והנה היצה"ר כשאינו יכול לו לאדם אזי משנה הוא אומנתו, ונעשה מוכיח להצדיק תמיד, ומראה לו תמיד חסרונות, ואיך שמעשיו אינו עולין כהוגן, וכונתו בזה למען יבוש הצדיק ויירא מלהתפלל. וזהו שהתפלל משה: "הרגני נא הרג" קראו ליצה"ר 'הרג' ושאותיות הרג נקרא גם ע"ד 'נא הרג' ברגליו' (ב"ק ע"ד ע"א) שהרי הרגתיו כבר, רק שנחפץ עלי למוכיח ומראה בי חסרונות כדי שאיבוש ואירא מלהתפלל לפניך, לכן 'הרגהו' ו'הרגני' יתפרש 'הרוג אותי בשבילי' אתה שאוכל להתפלל לפניך בלב שלם; ואל אראה ברעתי" שלא אמצא בי חסרונות.

נועם אלימלך

(דח"ק תובא בספח"ק 'ליקוטי מהרי"ל' פר' שמיני, 'משמרת איתמר' כי תצא, ו'אמרי נועם' פר' מוצרע, וכדמאתמרא משמי' דהרח"ק העצמ"צ ז"ע אשר בשעת שיעומד להתפלל מוחל לעצמו או לפי שעה כל עיונותיו, כי בלאו הכי לא קם רוח בקרבו להתפלל כראוי)

הארת הצדיק שמלהיב לבבות ישראל לעבודת ה' צריכה להעלות מאליה אף כשאינם פנים בפנים

דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות וגו'. פירש"י: "על שם שהלהב עולה כתוב בהדלקתן לשון עליה, שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה". הצדיק מכונה 'כהן', אליו נאספים בני ישראל יחד באגודה שלימה והוא מלהיב לבבם לעבודת השי"ת, אך אחר פרידתם מהצדיק נכבה ההתלהבות שהיה להם. והכתוב מלמד להצדיק שצריך כל כך להלהיב לבבות בני אדם לעבודת השי"ת, כדי אשר אף שיהיה: 'אל מול', דהיינו מנגד מרחוק 'פני המנורה' הוא הצדיק המאיר לכל העולם בצדקתו, 'איורו שבעת הנרות', היינו נשמות בני ישראל, שיהיה להם התלהבות אף אחר פרידתם מהצדיק". וזהו שאמר לאהרן "שלך גדולה מושלם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות הם נשמות בני ישראל" (נר ה' נשמת אדם, משלי כ. כז) להשי"ת, "והיא מעלת קרבנו של אהרן אשר גדולה מכל קרבנות הנשיאים".

מאור ושמש

תכלית לימוד התורה"ק שיאיר ויקדש כל הנהגת האדם

בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה וגו'. פירש"י: "על שם שהלהב עולה, כתוב בהדלקתן לשון עליה, שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה". הנה כתיב (יהושע א. ח): "לא ימוש ספר התורה הזה מפיק והגית בו יומם ולילה", ולכאורה, הא מן החכמה שיבטל הרבה פעמים מלימוד התורה, וכמו שאמרו חז"ל 'יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ' וכו', וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטילה. ואפי' מי שתורתו אומנתו יבטל בחכמה מלימודו, שהרי האדם צריך לאכילה ושתייה ושינה וכדו'. ע"כ רומזת לנו התורה כי "העיקר הוא בעת שילמוד התורה הקדושה ילמוד לשמה ויקשר את עצמו בהתורה"ק, ואור התורה יאיר לו הדרך אחר זה אפי' בעת שבטל מן התורה לדברים החכריהם. והנה מנורה ותורה חד הם, שהרי מנורה בדרום (מנחות מ;), ו"הרוצה להחכים ידרים" (כ"ב כד), הרי שהמנורה רומז להכמה, וכן "כי נר מצוה ותורה אור" המשיג המצוה לנר, ותורה לאור. וזהו שפירש"י: "על שם שהלהב עולה" ר"ל להב התורה צריך לעלות למעלה שילמוד בדחילו ורחימו ואז פורחת היא לעילא (תיקוני י, כד); "כתיב בהדלקתן לשון עליה", שיוצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה" שיקשר עצמו בהתורה בעת הלימוד עד שתהא שלהבת עולה מאליה אפילו בעת שהוא בטל מן התורה.

דברי יחזקאל

גוה הצדק צב"י תפארתו אשריך ר' עקיב"ה

בשם תלמידי מוסדותינו ועשרות הכלי קודש, נישא בזה אלומות גודש,
עלי ראש ידידינו ומכובדינו, מסור בלב ונפש לטובת מוסדותינו וקהילותינו,
רודף צדקה וחסד, בכל עת תמיד, האי גברא יקירא, הוא הגבר הוקם עולה
של תורה, ותהי ידיו אמונה לעמוד לשרת בקודש, ציר נאמן לשולחו כ"ק מרן
רבינו הגה"ק שליט"א לרומם קרן מוסדותינו וקהילותינו הק' בעיר בית שמש

הרבני הנגיד הנכבד, רודף צדקה וחסד מוה"ר **צבי עקיבה** **בריוטשטיין** הי"ו

יו"ר הנהלת הקהילה והמוסדות בבית שמש יע"א

לרגל שמחת אירוסים בתו הח' שתחי'
עב"ג הבה"ח המו"מ בתוי"ש גי"ו
למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

וצרופה ברכתנו המרובה, בהודאה וחובה, שיזכה לרוות מיוצ"ח תענוג ונחת,
מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיך לעמוד לימין מוסדותינו
הקדושה, ובשכר זאת יתברך בברכאן דנפישא וכל טוב סלה

החותמים למען שמו ברגשי הוקרה והערכה,
אסירי התודה והברכה

ישכר בצלאל יאקאב
ירושלים ת"ו

יחזקאל ראטטער
בני ברק

ואח"כ מטיב, והנה נודע דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא אבל על מה שחכין אי"ע להמצוה ע"ז איכא שכר, ובוה יובן המדרש כי ממה שנאמר בהעלותך כפירש"י מעלה היתה לפני המנורה שעליה היה הכהן עומד וכו' מוכח שצריך הכנה למצוה ועי"א יראו את ה' קדושו פי' מזומניו היינו שמזמינים אי"ע קודם המצוה, כי אין מחסור ליראיו ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב כי מכת הכנה למצוה איכא שכר מצוה בהאי עלמא.

(ייטב לב)

בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. ויתבאר דהנה הצדיק המוכיח את העם ומנהלם בדרך התורה ויראה המעלה את הנרות הם נשמות ישראל הקדושים צריך לבקש עליהם להשפיע עליהם שפע ברכה והצלחה כי אמרו אם אין קמח אין תורה ועי"ז יוכלו לעבוד את ה' בלב טהור וברוח נכון, וז"ש הרוצה שיחכים ידרים ושיעשיר יצפין וסי' שלחן בצפון ומנורה בדרום, דהמנורה מרמזת לחכמת התורה נר ה' ושלחן בצפון כי מצפון זהב יאתה, והנה הרוצה להחכים בחכמת התורה צריך ג"כ שלא יחסר לו טרף שלא יגיע לו ביטול

תורה מחוסר כל, וז"ש וסי' שלחן בצפון ומנורה בדרום דמי שעוסק בחכמת התורה צריך שיחיי ג"כ מה שעומד נגד המנורה דהיינו בצפון שהיא שלחן המרמז לפרנסה, והו' כוונת הפסוק בהעלותך את הנרות, כשתרצה להעלות נשמת ישראל נר ה' נשמת אדם להדריכם בדרך התורה, צריך לדאוג עליהם שיחיי אל מול פני המנורה, דהיינו שלחן בצפון שהיא מול המנורה העומדת בדרום להשפיע עליהם שפע ברכה, ואז יאירו שבעת הנרות שיחיי אור התורה בתכלית השלימות.

(קדושת יו"ט)

ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה וכו' ופירש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה. ואפ"ל דהנה במדי' תנחומא (הובא ברש"י) כתבו דכוונת ציווי התורה אל מול פני המנורה יאירו ז' הנרות היתה שכל ה' נרות יהיו מטין לצד הנר האמצעי, כדי שלא יאמרו שמה

לאורה הוא צריך, אך לכאורה יש להעיר ע"ז, דהלא ידע שא"א להטות השלחבת בעצמה לצד האמצעי, דרך הפתילה יהא נוטה לשם ולא האש, כי טבע האש שהשלחבת עולה למעלה ודולקת ישר, ואי"כ הרי לא נתקיים מה שציוה השי"ת אל מול פני המנורה יאירו ז' הנרות ועדיין יבואו למימר שמה לאורה הוא צריך, ולזה מודיענו הכי דאהרן קדוש ה' בגדול תשוקתו לקיים מצות השי"ת הועיל בכח קדושתו שלא כדרך טבע האש שגם השלחבת יהא נוטה לצד האמצעי בדרך נס, והו' משי"כ רשיו"ל להגיד שבחו של אהרן שבגדול שבחו הועיל שלא שינה בין הפתילה להשלחבת אלא שניהם היו נוטים כאחד אל מול פני האמצעי, והו' שבחו.

(ברך משה)

ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה וכו'

ופירש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה. וי"ל בהקדם מה שמבואר בספרן של צדיקים עה"פ (ירמ" ד') נירו לכם ניר ואל תזרעו אל הקוצים, דכמו שצריך האדם לנקות מהקוצים קודם שחורש וזורע כמיי"כ קודם שמקיים מצוות ה' צריך לנקות את עצמו

לקיטת תמרים

אמרות וסיפורים, מלוקט מספרים, על רבותיה"ק עצי התמרים

כיון שמודים אנו שהטאנו בסכלות ושטות, עבור על פשעינו

ויאמר אהרן אל משה בי אדני אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו. שמעתי מכ"ק ש"ב אדמו"ר הגאון הקדוש מסאטמאר (שליט"א) [זללה"ה] ששמע מחסיד אחד ששמע מכ"ק קוני' הגאון הקדוש בעל י"ט לב זללה"ה שפירש בפרשת בהעלותך "אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו", דתיבת "אשר נואלנו" מיותר לכאורה, אך בא להצדיק אותנו, שאף שהאמת הוא שחטאנו, אכן לא עשינו זאת בחכמה, דאין אדם חוטא אא"כ נכנס בו רוח שטות, וז"ש אל נא תשת עלינו חטאת, והטעם אשר נואלנו שאנחנו מודים שעשינו בסכלות וטפשות עכדה"ק.

זר זהב

מכל פגם חטא, דאלי"ה הוי כוורע אל הקוצים ובאים החיצונים וחוטפים ממנו המצות שעשה, והאריכו בספה"ק למצוא עצות איך מצאנו ידנו ורגלינו בביהמ"ד מבלי שנוסף כח להסטי"א ח"ו בהמצוות ומעש"ט, ובקדושת יו"ט (משפטים) נתן עצה עי"י נתינת צדקה עי"יש, ובדברי יואל (כא) נתן עצה אחרת עי"י צירוף לצדיקי אמת באמירת לשם יחד בשם כל ישראל, עי"יש, אמנם זה פשוט וברור שהצדיק במעשיו שהי' נזהר מכל פגם ואשמה, המצות שעושה עולים מאליו לרצון לאדון הכל, ואינו נצרך לשנות קיום מצוותו בשם עצה, ועי"ז קאמר ויעש כן אהרן קדישא ופירש"י מניד שבחו של אהרן שבגדול קדושתו שלא הי' בו שום שמץ חטא ועון, שלא שינה פי' שלא הי' צריך לשנות קיום המצוות עם עצות ותחבולות שונות להנצל מהסטי"א כי קיום מצוותיו בקדושה ובטהרה הועיל לו שיעלו לרצון לפני אדון הכל.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

זכות
הוצאות הגליון

נתנדב ע"י

ידידינו הרבני הנגיד הנכבד רודצ'ח

מזה"ר

אבי עקובה
בר יצחק

ה"י

יו"ר הצהלת מוסדותינו וקהילתנו הק'
בעיר בית שמש יע"א

לרחל שמחת אירוס' בתו ח' שתח"י
בסמ"א טוב ובמזל טוב

ישא ברכה מאת ה' ובכל אשר יפנה ישמיל בהצלחה
מתוך אושר ועושר הרחבת הדעת והרווחה
וכל מילי דמיטב

קדו"ש יאמר לו

פנינים לתורתך של פרן רביה"ק בעל דברי יואל ז"ע
חסד "קדושת יואל" אשר על חבש הדפוס

נמסר לנו בתש"ח ע"י מערכת "ליקוטי אורה"

אפשר לאדם לנמסר, כי אין צדי אדם לנמסר דברים כאלו (עי' חוס' סוכה טו: ד"ה והא אפשר לנמסר), רק כזה סיעתא עילאה היו עושים כן בנמסר כראוי. על כן אמר אל מול פני המנוחה יאיר"ו שבעת הנרות בלשון נסתר, והיינו שיאירו מאליהם בנמסר כזה עורמו ממעל.

דרשה פ' בהעלותך תשי"ט בעיר לאנדאן יצ"ו

ויעש בן אהרן אל מול פני המנוחה העלה נרותיה (ח א). פירש"י להגיד שזכו של אהרן שלא שינה. והקושיא מפורסמת מאי סלקא דעתך שיהיה קדוש ה' יונה דבר ממה שזהו ה'.

ונראה לפרש על פי מה דאיתא בזוה"ק (אמור דף פח.) שזכר הקצ"ה ציוס הראשון אור גדול וזהיר בשחקים, שהיה אדם הראשון לופה ומצט צו מסוף העולם ועד סופו, אך כיון שראה הקצ"ה שעמידים רשעים לעמוד בעולם, גזו לנדיקים לעמיד לזא. ועל פי זה ביארו (זוה"ק השמטות ח"א רסד. ספר הזהיר אות ק) הא דכתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, ולא נאמר ויהי כן כמו שנאמר בשאר הנצרכים, כיון שאור הוא גזו הקצ"ה לעמיד לזא ולא נתקיים, לפיכך לא כתיב ביה ויהי כן.

ובזה יש לפרש דברי הכתוב ויעש כ"ן אהרן, כי אהרן כהנא קדישא כשהדליק המנוחה, תיקן ה"כן" שחסר, דבנדיקתו וקדושתו המשך האור הגזו אל המנוחה. וזהו שפירש"י להגיד שזכו של אהרן שלא שינה, כלומר שגרם שלא ינטרף לשנות מהאור הראשון.

ליל ש"ק בהעלותך תשכ"ד

ויעש בן אהרן אל מול פני המנוחה העלה נרותיה כאשר צוה ה' את משה (ח א). פירש"י להגיד שזכו של אהרן שלא שינה. וכבר תמחו המפרשים מהו השבח הלוה שלא שינה אהרן ממנו

דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנוחה יאירו שבעת הנרות (ח א). פירש"י שלשה המורחיים פונים למול האמצעי וכו', וכן שלשה המערביים ראשי הפתילות למול האמצעי. ונתקשו המפרשים דאם כן היה לו לומר יאירו ששת הנרות, דהא נר האמצעי אינו פונה לשום דל. ועוד יש לדקדק, דהא כוונתו מבוארת שהנרות ינו נגד נר האמצעי, אס כן היה לו לומר אל מול פני הנ"ר יאירו, כי מלשון אל מול פני המנוחה משמע דקאי על גוף המנוחה.

ויש לפרש בדרך רמז, כי הנרות רומזים אל התורה כדכתיב (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור, אמנם כדי שיהיה קיום לתורה, נריכים לזה מחזיקי תורה, וכהא דאיתא במדרש (ויק"ר פכ"ה ס"א) עץ חיים היא למחזיקים בה (משלי ג יח), אילו נאמר עץ חיים היא לעמלים בה לא היתה תקומה לשונאי ישראל, אלא למחזיקים. ולפי זה יש לומר כי הנרות רומזים ללומדי התורה, והמנוחה גופה רומזת להמחזיקים בה, וכמו שהמנוחה היא מחזיק הנרות שבתוכה.

ולזה ירמוז הכתוב, אל מול פני המנוחה יאירו שבעת הנרות, היינו שזכר התורה הרמוזה בשבעת הנרות, אס יתנהגו כשורה על דרך התורה, ימשכו השפעות טובות למחזיקי התורה הרמוזים בהמנוחה.

דרשה א' בהעלותך תשכ"ז

בהעלותך את הנרות אל מול פני המנוחה יאירו שבעת הנרות (ח א). יש לדייק למה פתח הכתוב בלשון נוכח בהעלותך את הנרות, וסיים בלשון נסתר יאיר"ו שבעת הנרות, ולא סיים גם כן בלשון נוכח תאיר"ר שבעת הנרות.

ויש לומר דהרי הכתוב אומר אל מול פני המנוחה יאירו, והיינו שהנרות יהיו אל מול פני המנוחה בדיוק, אס כן הורכבו לנמסר בדקדוק רב שיהיו אל מול פני המנוחה דייקא, והרי דבר זה אי

הצורה, דמאי קא סלקא דעתך שיטנה אהרן חלילה
מזיווי השי"ת.

ונראה לפרש על דרך דאמרינן בגמרא (ברכות
נא.) צללאל על שם חכמתו נקרא, בשעה שאמר לו
הקב"ה למשה לך אמור לו לצללאל עשה לי משכן
ארון וכלים, הלך משה והפך ואמר לו עשה ארון
וכלים ומשכן, אמר לו, משה רבינו, מנהגו של עולם
אדם צונה בית ואחר כך מכניס לתוכו כלים, ואחרי
אומר עשה לי ארון וכלים ומשכן, כלים שאני עושה
להיכן אכניסם, שמא כך אמר לך הקב"ה עשה משכן
ארון וכלים, אמר לו שמא צלל אל היית וידעת, ע"כ.
מבואר מזה כי צללאל כיוון מדעת עצמו אופן בניית
המשכן. ובדרך זה יש לומר לענין אהרן הכהן, דיתכן
שעוד קודם שאמר לו משה זיווי השי"ת בענין
הדלקת המנורה, כבר כיוון אהרן כהנא קדישא מדעת
עצמו מלכת הדלקת המנורה צפרטיה ודקדוקיה.

ובזה יתבאר מאמר הכתוב, ויעש כן אהרן אל
מול פני המנורה העלה נרותיה עוד קודם שזיה אותו
משה על כך מפי הגבורה, וכבר מאז קיים אותה
ממש באופן אשר זיה ה' את משה אחר כך. ועל זה
כתב רש"י להגיד שבתו של אהרן שלא שינה, ראה
לומר שלא היה שום שינוי והצלל צפרטיה הדלקת
המנורה, בין האופן שהשיגו אהרן מדעתו לבין האופן
שאמר לו משה אחר כך מפי הגבורה.

דרשה פ' בהעלותך תשי"ט בעיר לאנדאן יצ"ו

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו (ט ז).
במס' פסחים (דף סו.) תנו רבנן הלכה זו נתעלמה
מבני צהירא, פעם אחת חל ארבעה עשר להיות
בשבת, שכחו ולא ידעו אם פסח דוחה את השבת אם
לאו וכו', אמר להם (הלל הצבלי) נאמר מועדו בפסח
ונאמר מועדו בתמיד (במדבר כח ז), מה מועדו האמור
בתמיד דוחה את השבת, אף מועדו האמור בפסח
דוחה את השבת, ועוד קל וחומר הוא, ומה תמיד
שאלו ענוש כרת דוחה את השבת, פסח שענוש כרת
אינו דין שדוחה את השבת. ויש לדקדק בכפל הלשון
שכת"ו ול"א ידע"ו אם פסח דוחה את השבת.

ונראה לפרש על פי המבואר שם בגמרא, דאין
אדם דן גזירה שיהי מעצמו אלא אם כן קבלו מרבו,
אבל קל וחומר אדם דן מעצמו. ובכן כיון דהך דינא

דקרבן פסח דוחה את השבת ילפינן צין מגזירה שיהי
ממועדו וצין מקל וחומר מתמיד, לזה דקדקו ואמרו
שכת"ו ול"א ידע"ו, היינו ששכחו מה שקבלו
מרביותיהם דילפינן אותו מגזירה שיהי ממועדו, וגם לא
ידעו למידרש מדעת עצמם קל וחומר הנזכר.

דרשה שב"ק בהעלותך ת"ש בק"ק טעטש יצ"ו

ויאמר אל נא תעזוב אותנו כי על כן ידעת
חנונתנו במדבר וחיית לנו לעינים (י לה). הקשו
הראשונים (עי' רמב"ן ר"פ יתרו) דהכא מבואר שציקש
משה מחותנו שישאר עמם, וצפ' יתרו (יח כו)
מפורש להדיא וישלח משה את חותנו וילך לו אל
ארצו, אם כן לכאורה סותרין המקראות חדא
בחדתה.

אמנם יתכן ליישב שלא יהיה סתירה ביניהם, כי
באמת וישלח משה את חותנו וילך לו אל ארצו, ומה
שציקש משה רבינו אל נא תעזוב אותנו, אין המכוון
שלא יעזוב אותם בפועל, אלא שלא יעזוב את
התקשרותו בעדת ה', כי גם כשילך לו אל ארצו ישאר
בדבוקתו בעדת ה'.

דרשה פ' בהעלותך תשי"ט בעיר לאנדאן יצ"ו

ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו
אויביו וינסו משנאדך מפניך (י לה). פירש"י ויפוצו
אויביו, המכונסין, וינסו משנאדך, אלו הרודפים.
ולכאורה יש לעיין למה ציקש משה רבינו בתפלתו רק
ויפוצו אויביו וינסו משנאדך, והלא יותר היה לו
לצקש שיאבדו האויבים והשונאים לגמרי, ולא יהיו
הרשעים בעולם כלל.

אך הענין הוא, שכל העמדת העולם הזה הוא
באופן שיהיה טוב ורע דייקא, כי זה לעומת זה עשה
אלהים, וכל זמן שיהא גודרים יהא פורעים (תגיגה ה:),
אבל אם יאבדו האויבים והשונאים לגמרי, תבטל
הבחירה וכל עבודת העולם הזה, על כן אי אפשר
להיות איבוד האויבים והשונאים לגמרי, ולכן לא
התפלל משה רבינו על זה, אלא שלא יהיה להם
שליטה על בני ישראל, אבל כל ימי העולם עד ביאת
המשיח תהיה תמיד צדיקים ורשעים, ולא ימחק הרע
לגמרי עד בוא יום ה' הגדול במהרה בימינו.

דרשה פ' בהעלותך תשי"ט בעיר לאנדאן יצ"ו

ויום טוב היו עושין סיום מסכת יבמות

בהתגשות ושמחת
התורה מתבוננים
אלפי חופי התורה
חברי חבורת "יסודי"
התורה" לחגיגת

אשר תיחגג בקול המון חוגג
במעמד חגיגת בראי
לכבודה של עמלי התורה

בעד שבועיים ימים!!!

התחלת מסכת
כתובות חדשים

התחלת מס' כתובות ביום א' חקת הבעל"ט

ללמוד, לחזור, ולסיים עד חג
השבועות תשפ"ב הבעל"ט

ה צ ט ר פ ו ע כ ש י ו !

סיום מס' כתובות
חג השבועות
תשפ"ב לפ"ק

התחלת מס' כתובות
א' חקת ג' תנחומ
תשפ"א לפ"ק

בשפתי צדיקים

סיפורי צדיקים, בגיאור הפסוקים הפלאים יז ונוגה פפיקים

ותשקע האש

פע"א נסע הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאלוב לשב"ק לכפר אחד הסמוך לעירו, בשעת קבלת שבת נשמע פתאום קול כי נפלה דליקה בתוך התבואות של בעל הבית שהתאכסן אצלו הצדיק, כשרצה בעל הבית לצאת ולהתעסק בהצלת הונו ורכושו, תפסו הרה"ק בידו ואמר לו: עמוד! אספר לך מעשה, הרבי ר' זושא מאניפאלי כשהי' משרת אצל רבו המגיד הק' ממעזריטש, ואמר תהלים סמוך לקבלת שבת בהתלהבות גדולה, נשמע קול המון שנפלה דליקה בתוך הבית מסיבת גודל חום האש הנוער בתנור, ובאשר ר' זושא היה מסיק העצים בתוך התנור התחילו לצעוק אליו: זושא, הנה בוער! ר' זושא המשיך באמירת תהלים עוד ביתר התלהבות, והאש בוערת והולכת, וצעקו אליו פעם שני' ושלישית, זושא, זושא! הנה בוער! השיב להם ר' זושא: ואם בוער מה בכך, הלא כתיב "ותשקע האש", ותיכף אז נשקעה האש, כך – סיים הרה"ק מקאלוב – גם אני אומר: כתוב בתורה "ותשקע האש", ואכן מיד נשקעה האש ומצאו אח"כ כי בתוך אוצר התבואה נתהווה כמו בור עמוק סביבותיו אשר שם נשקעה האש.

אספה לי שבעים איש מזקני ישראל

בעיר הסמוכה לבריסק פרצה פעם מחלוקת סביב הרבנות שנתפנה שם, וקמו שני מחנות שכל אחד הביא לעצמו רב משלו, נתלקחה והלכה אש המחלוקת והקיפה את העיר כולה, והשכיחה מלב הבריות את כל שאר הדאגות, אף את דאגת הפרנסה, יום אחד איקלע הגאון רבי יאשע בער מבריסק לעיר זו משראה את אנשי העיר שקועים ראשם ורובם בפרשת הרבנות ואין להם עול הפרנסה, אמר להם

הגרי"ב שעכשיו נתיישבה לו מפני מה אמר הקב"ה פתאום אל משה לאחר פרשת המן והשליו "אספה לי שבעים איש" שלכאורה מה שייך זה למחלוקת שהיתה לפניו, אבל עכשיו נתחוויר לי שכשראה הקב"ה את ישראל מריבים על הפרנסה - המן והשליו - אמר למשה "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל ולקחת אותם אל אוהל מועד והתייצבו שם עמך" דהיינו עשה נא רשימה של שבעים רבנים ותראה את הרעש שיקום מזה ואיך שכבת אחת ישכחו את דאגת הפרנסה את המן ואת השליו ואת כל שאר הדאגות הרובצות עליהם.

הרק אך במשה דיבר ה'

בעיר קעשינוב היה אחד מחסידי הרה"ק ר' יצחק מסקווירא זצוק"ל שהיה חולה מסוכן רח"ל והרופאים אמרו נואש כי יש לו המחלה המרה ל"ע שהיו קוראים בלשונם "ראק" והיה הולך וכחוש מאוד כידוע מחולי הזה, ונסע לסקווירא על שב"ק פרשת בהעלותך, (כי היה מרגלא בפי החסידים שכשנוסעים על שבת אחרי שבועות הוא כמו שנוסעים על חג השבועות, שהיו אומרים "שבת נאך שבועות", פי' השבת אחר שבועות הוא עוד שבועות), והגיש פתקא דרחמי להרה"ק ובכה לפניו מאוד וסיפר לו כי הרופאים אומרים נואש כי חולי זה אי אפשר להרפא וביקש מלפניו שיבקש עליו רחמים, וקרא הרה"ק את הפתקא ואמר לו: מה אומרים הרופאים שזה "ראק" הלא מקרא מלא הוא בפרשתו, "הר"ק אך במשה דיבר ה'" ומשמעו כן, חולי של "ראק", אך במשה הוא, שזה שייך לצדיק הדור לרפאותו, כך דיבר ה', ע"ד ישלח דברו וירפאם, והמתין כרגע ואמר: "הלא גם בנו דיבר וישמע ה'", ואמר לו סע לביתך וה' ישלח לך רפואה שלימה מן השמים, וכן היה שהאיש נתרפא לגמרי. (מובא בס' משלי הצדיקים בשם בעל המעשה שסיפרו כעבור עשרים שנה מאז והי' בריא ושלם בכל גופו)

לשון חכמים

לשון חכמים צדק ומישרים, בדרך צחות ומליצה נאמרים

והאיש משה עניו מאוד וגו' ויאמר ה' פתאום וגו'. סיפר הרה"ק רבי נחום מטשרנאביל ז"ל שאדם אחד הרע לו מאוד, ואח"כ התחיל לירד מנכסיו והוצרך לפייס את רבי נחום ז"ל, וכמה פעמים היה מפייסו והיה משיב לו: כמו שאתה מפייסני כך אני מוחל לך, עד שפעם אחת מחל לו בלב שלם והתחיל להתפלל בעדו, וכל מה שהיה מתפלל בעדו יותר היה האיש הנ"ל מחוסר לחם יותר ביסורין ודלות ר"ל וכו'. ואמר הוא ז"ל אני לא הייתי חייב בדבר הזה כלום, שהתפללתי בעדו בלב שלם. אך שזה גרוע יותר כשהצדיק מוחל על עלבונו בכל לבו אז השי"ת תובע עלבונו. ולכן כתיב **והאיש משה עניו מאוד** ולא הרגיש בזיונו, ולכן תבע השי"ת נקמתו. (היינו שאמר הכתוב אחר כך **ויחר אף ה' בם** היינו כיון שהצדיק לא קדקד עוד במידותיו, התחיל להפרע מהם מן השמים רח"ל).

אמרי פנחס

ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו. פי' רשב"ם עה"ת 'מבחוריו' היינו מימי נעוריו עיי"ש. י"ל בדרך הלצה, דהנה גם בזמנינו נמצאו מתקדשים ומתטהרים, אמנם החילוק שבין הדורות שלפנינו לדורות של עכשיו, דבזמן שלפנינו הרבה סיגופים ותעניות היו עושין טרם שהגיעו למדרגת חסיד, ועכשיו בזמנינו בן לילה אחת נעשה רבי, והנה אלדד ומידד היו מתנבאים במחנה ומקודם לא נודעו כלל, ולזה יהושע שהי' משרת משה מבחוריו והכיר אותו מנעוריו הי' כועס שהוא ידע מה שהיה משה רבינו עושה טרם שנעשה נביא, ודו"ק.

מזל טוב!

עליונים
שש

ותנחותנים
עליו

אלפי הלומדים בחבורת "יסודי התורה" מרגישים טעם
מתקוקת התורה מדי יום ביומו, ובימים אלו חוגגים את

סיום מס' יבמות

ומחיל אל חיל בכח הרבים

מתחילין

מסכת כתובות

הביעין בו
תהוהו, בהנהו
חבורהא

מתי אעשה גם אנכי
לביתי ולנשמתיה!

הזמן גרמא
להתעורר
ולהשיב לעצמך:

סיום מס' כתובות
חג השבועות
תשפ"ב לפ"ק

התחלת מס' כתובות
א' חקת, ג' תנא
תשפ"א לפ"ק

מַאֲלָרִים נַחֲלָדִים, עַד דְּרוֹשׁ מְיוֹסְדִים בַּפְתּוֹר וּפְרָח מְשׁוֹקְדִים

פְּרָפְרָאוֹת לַחֲכָמָה

ויעצק משה אל ה' לאמר. וברש"י אי מה ת"ל לאמר א"ל השיבני אם אתה מרפא אותה אם לאו, והקשו המפ"י הלא אי במשנה (ברכות פ"ה מ"ה) "אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא כשהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת, אמרו לו מנין אתה יודע, אמר להם אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו יודע אני שהוא מטורף" וא"כ למה הוצרך משה לבקש מהש"ת השיבני אם תרפא אותה ה"ל לראות בתפילתו אם שגורה אם לאו, ותרצו דבתפלה קצרה כזאת "אל נא רפא נא לה" לא שייך שיגור תפלה. והנה רש"י

הקשה מפני מה לא האריך בתפילה, כדי שלא יאמרו ישראל על אחותו הוא מאריך בתפילה אבל בשבילנו אינו מאריך בתפילה, נמצא שמפני קירבת המשפחה בין משה למרים לא ה"י יכול להאריך בתפילה, וממילא לא היה יכול לדעת לפי שיגור תפילתו בפיו אם תתרפא או לא, אלא ה"י צריך לבקש מה' שידועו זאת, והנה בגמ' אי' (שם) מנין אם שגורה תפילתו בפיו מקובל שנאמר (ישעי' נ"ו, י"ט) בורא נ"ב שפתים שלום, ובוה יל"פ מאמה"כ "בורא נ"ב שפתים" דכאשר שגורה תפילתו בפיו אזי "שלום" שיכול לדעת שהתקבלה תפילתו ושלום לחולה שעברו התפלל, אך אימתי "לרחוק" כלומר כשמתפלל על אדם רחוק, ויכול להאריך בתפילתו, אבל "ולקרב" דכאשר תפילתו היא על אדם קרוב, כתפילת משה על מרים אחותו, שאז צריך לקצר כדי שלא יאמרו על אחותו מאריך, או "אמר ה' ורפאתיו" שצריך לבקש מה' שידועו אם הוא מרפא אותה. (פ"י ע"ת דשמיא)

ויעש כן אהרן, ופירש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, וצ"ב, וי"ל בהקדם דברי הילקוט עה"פ לא כן הרשעים וכו' על כן לא יקומו רשעים במשפט וכו' אמר ר' יודן אמר הקב"ה לרשעים אני בראתי העולם ב"כן" שנאמר ויהי כן ואתם אומרים לא כן שנאמר ולב כסילים לא כן, חייכם על כן לא יקומו רשעים במשפט והדברים מופלאים, ויש לפרשו ע"פ המובא בשם המדרש בפסוק ויאמר אלקים יהי אור בכל העשיות נאמר בהם ויהי כן וכאן לא נאמר ויהי כאן מפני הרשעים שלא זכו באור ההוא של מעלה וגנוז

לצדיקים לעתיד לבוא ע"ש, ולפי זה מבואר המדרש הנ"ל כמין חומר אני בראתי את העולם ככן היינו שנאמר בכל העשיות ויהי כן ורציתי לברא כל העולם ככן ואף ביום הראשון בבריאת האור אבל אתם הרשעים אומרים לא כן פ"י שבגלל הרשעים לא נאמר בבריאת האור ויהי כן כיון שגנוז האור על כן לא יקומו רשעים במשפט היינו לעתיד לבוא שאז יהי המשפט אז לא תהיה תקומה לרשעים כיון שאז יהי האור הגנוז וכיון שנגנו לצדיקים לא יהי להם רשות להשתמש בו, ואיתא בספרים הקדושים שאהרן הכהן ע"י הדלקת הנרות משך האור הגנוז לביהמ"ק ולפ"ז יובן דברי רש"י דהנה הקב"ה הוכרח לשנות רצונו בגלל הרשעים ולגנוז האור וזה שינוי במעשה בראשית אבל אהרן הכהן ע"י הדלקת המנורה ויעש "כן" אהרן שהוא המשיך האור הגנוז לביהמ"ק ועשה בוה שיוכלו לכתוב "ויהי כן" גם ביום הראשון וזהו שבחו של אהרן שלא שינה רצון השי"ת בעת בריאת העולם אלא השפיע האור הגנוז בעולם. (תנכות התורה)

דורש טוב

למה נגרע לבלתי הקריב וגו' בתוך בני ישראל, ויאמר אליהם משה עמדו ואשמעה מה יצוה ד' לכם. וקשה תיבת למה נגרע, מה זו שאלה, הא טומאתם גרמה להם שלא להקריב, ואם כי לא ידעו במה לתקן, הוי ליה לשאול [במה נתקן] ומה נעשה. וגם 'בתוך בני ישראל' הוא מיותר, והוי להם לשאול רק למה לא נקריב קרבן ד'.

ונראה לעד"ל לפרש, דהנה ידוע שיש מצות שאין אדם פרטי יכול לקיים, כמו ישראל שאינו יכול לקיים מצות כהונה וכדומה, אך מכל מקום על ידי כללות נפשו בישראל הוי כאלו קיים בפרטות, כיון שרוצה לקיים מצות כהונה, רק שאינו משבט לוי, ולכן הוי כאלו קיים, וכן באמת מי שהוא טמא ואינו יכול לעשות אפילו פסח שני כמבואר בש"ס (עי' פסחים ע"ב) על כמה אופנים שפטור, ומכל מקום הוי כאלו קיים ועשה בזמנו, כיון שרצונו לקיים, ורק שהוא אונס:

והנה באמת אלו האנשים ששאלו למשה רבינו ע"ה היו בעלי דעה מדור הדעה והבינו שאינם ראויים לעשות הפסח משום טומאתם, אך קשה להם, שראו בעין שכלם שאפילו בדרך כללות לא יצאו מצוה זאת, ולזה שאלו למשה רבינו ע"ה, למה יגרעו מלעשות הפסח בתוך כללות בני ישראל על כל פנים, ולמה יגרעו, כי הם ידעו בעצמם שח"ו אין ברוחם רמיה, ורצונו לעשות המצוה, ורק שאנוסים היו משום טומאתם, והיה על כל פנים לחשוב כאלו עשאו בתוך כללות בני ישראל.

והשיב להם משה רבינו ע"ה 'מה יצוה ד' לכם', היינו שאשמע מה יאמר השי"ת אם במה שתלוי הדבר בכם ובמחשבותיכם, אם היה אמנם היה המחשבה ברורה שרצו לעשות הפסח באהבה, והשיב הקב"ה דצריכים לעשות פסח בפני עצמן בחדש השני, ולזה לא יצאו בתוך בני ישראל, דאימתי נחשב המצוה שעשאו הכולל של ישראל, כשאין היחיד יכול לעשות בפני עצמו, אבל אתם עליכם לעשות פסח בפני עצמכם, ולכן לא יצאתם בשל ציבור, וק"ל:

דברי חיים (מועדים, יום ב' של פסח)

בעוד
שבוע
ימים

כ
ע
ל
ח
נ
נ
ה

פאלגט נאך
ווייטער'דיגע
מעלדונגען!

חגיגת סיום מסכת יבמות

שחכינו ללמוד יחד אלפי ישראל
בקביעות עתים גמור מדי יום ביומו

נ ג י ל ו נ ש י ש ב ז א ת ה ת ו ר ה

פרטים יבואו!

סיום מס' כתובות
חג השבועות
תשפ"ב לפ"ק

התחלת מס' כתובות
א' חקת, ג' תנחומ
תשפ"א לפ"ק

ולאמטויי לנא מטו"ב נהור"ך

התעוררי כי בא אור"ך. בהגהות מהרצ"א (להרה"ק בעל הבני יששכר ז"ע) כתב דהאור הגנוז שימש בעת בריאת העולם ל"ו שעות, וסימנא מילתא היא, פרשת בהעלותך הוא הפרשה הל"ו מסדר פרשיות התורה, ולהורות בא **"בהעלותך את הנרות"** דיש בו כח האור הגנוז שהאיר ל"ו שעות, וכן בתה"ק נזכר ל"ו פעמים תיבות "נר", "אור", "מנורה", לרמז על האור הגנוז אשר שימש ל"ו שעות. וכ"כ בספר אמרי פנחס (להרה"ק רבי פנחס מקאריין ז"ע) **דכל שנה ושנה בפרשת בהעלותך מתעורר ומאיר ומתגלה האור הגנוז.**

ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך. כי בספר תורת אמת כתב דבשבת זו נכלל כל הברכות כמו שאנו אומרים בברכת שים שלום כי **"באור פניך"** נתת לנו תורת חיים וכו' וברכה ורחמים וחיים ושלום וכו', הרי באור פניך נכלל כל הברכות, ובהיות כי בפרשה זו מופיע עלינו אור קדושתו ית"ש, לכן נשפע לנו עי"ז כל הברכות והישועות.

ולאמטויי לנא מטוב נהורך. הנה מודעת זאת מפי ספרים וסופרים גודל מעלת שבת זו כאשר אנו קורין בתורה פרשת **"בהעלותך את הנרות"** האורות הנשגבים הנשפעים מגודל קדושת שבת קודש זו. ומה גם **"טובים מאורות"** דבפרשתן כתוב **"כי ד' דיבר טוב על ישראל"**, והקריאה מעורר את הזמן להשפיע רב טוב על ישראל.

וזהו שאנו אומרים **"ולאמטויי לנא"** שבשבת זו נשפע לנו **"מטוב"** כי ד' דיבר טוב על ישראל, **"נהורך"** הוא פרשת **בהעלותך את הנרות**, שאהרן הכהן עומד ומדליק ומטיב את הנרות, וכמו שכי' בתורת אמת בפרשתן שהתורה"ק היא נצחית, ובכן בכל שנה ושנה אהרן הכהן עומד ומדליק ומטיב את הנרות, נר ד' נשמת אדם, להאיר להם בכל עת ובכל זמן, ובכן בשב"ק זו נשפע הארה **"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות"** וכדכתבו בספח"ק דמרמז על שבעת ימי בראשית, והשבת הוא המאירה לכל ימות השבוע.

ולמרדכי"י אשר דיבר טוב על המלך

דיבר טוב על ישראל, נחשב כדיבר טוב על המלך, ואז בוודאי הוא משפיע לנו השפעות טובות.

טובה כפולה ומוכפלת דבפרשתן כתוב **"והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ד' עמנו והיטבנו לך"** הרי שלש פעמים **"טוב"** בכתוב אחד, בברכה משולשת, ואפ"ל על פי מה שידוע שהרה"ק בעל שארית מנחם מווישאוו ז"ע נהג לברך לכל אחד **"עם זאל דיר זיין גוט"** - **עם זאל דיר זיין גוט, דו זאלסט זיין גוט, און עם זאל ארויס קומען פון דיר גוט"**, דהנה יש לך אדם שמטיב עם אחרים אך לו לבדו יש יסורים ומכאובים, ועי"ז הברכה הראשונה **"עם זאל דיר זיין גוט"**. ושוב יש מי שיש לו כל טוב אך וישמון ישורון ויבעט, ועי"ז הברכה השני **"דו זאלסט זיין גוט"**. ויש מי שכוונתו לטובה אך התוצאה לבסוף אינו טובה, ועי"ז הברכה השלישית **"עם זאל ארויס קומען פון דיר גוט"**.

ויש לרמז הברכות האלו בפסוק הנ"ל **"והיה הטוב"** עם זאל זיין גוט. אשר **"ייטיב ד' עמנו"** אנו וועלן זיין גוט. **"והיטבנו לך"** עם זאל ארויס קומען פון אונז גוט'ס.

חדו סגי ייתי על חדא תרתי, בשב"ק זו שקוראים בהעלותך את הנרות, וכן כי ד' דיבר טוב על ישראל, תרתי למיבותא, נהורא לה ימימי וברכאן דנפישין יושפע לנו ולכל ישראל רב ברכות ושובע שמחות, א **"גוטן"** און **"לעכטיגן"** שבת.

מסופר על הרה"ק רבי מרדכי **מלעכאוויטש** זי"ע שהי' הולך בערש"ק פרשת בהעלותך לביהמ"ד בכלי זמר בשירה ובזמרה, והיה בשמחה רבה, והפליג גודל מעלת השבת באמרו דבשב"ק זו כאשר קוראים אנו בתורה הק' **"כי ד' דיבר טוב על ישראל"** נשפע השפעות טובות לישראל להתברך בכל מילי דמיטב, **"אז דער אויבערשטער רעדט גוט'ס אויף אידישע קינדער קומט אראפ אלעס גוט'ס אין דעם שבת עם זאל זיין גוט פאר אידישע קינדער"**, כי ד' דיבר טוב על ישראל, וכל אחד יכול בשבת זו לפעול שימלא **השם כל משאלות לבבו לטובה.**

ובדרך צחות אפשר להמליץ בזה דברי המסורה, **ולמרדכי אשר דיבר טוב על המלך**, כי ה' דיבר טוב על ישראל. **"ולמרדכי"** הלא הוא הרה"ק רבי מרדכי מלעכאוויטש זי"ע **"אשר דיבר טוב על המלך"** הוא מלכו של עולם, דבערב שבת הלך בכלי זמר בשירה וזמרה, על גודל השפעות הטובות המתעורר בשבת זו, כי ד' דיבר טוב על ישראל.

ובאגרא דכלה כתב הבני יששכר לפרש דברי המסורה הנ"ל, **דיבר טוב על ישראל**, ווער עם רעדט גוט אויף אידישע קינדער, **אשר דיבר טוב על המלך**, נחשב לו כאילו דיבר טוב על המלך, היינו השי"ת מלכו של עולם כי בני ישראל נקראים בנים למקום, ווען מען זאגט פאר א טאטע גוט'ס אויף זיין קינד איז דאס גוט פאר די טאטע, הכי נמי אשר

ברכות בכפליים

מעומק לבינו, נרים ונישא קולינו, לשגר ברכת מזל טוב מעומק לבינו, קדם מע"כ האי גברא רבא ויקירא, ת"ח ומרביץ תורה, מלא חכמה ומדע, אוצר כל כלי חמדה, נודע בהתמסרותו הנפלאה והנאמנה, להעלותינו בתורה ועבודה וכל מידה נכונה, מלהיב לבינו לתורה ויראה, בדרשותיו הנלהבים המפורסמים לתפארה, ומרדכי רצוי לכל אחיו, ושמעו הטוב הולך לפניו

הרה"ג ר' מרדכי בנימין אלטער יאזשעף שליט"א מנה"ר דישיבתינו הק'

והברכה אחת מעומקא דליבא, נשגר מזלא טבא, למע"כ מגידי שיעורינו האי צנתר דדהבא, לומד בהוויות דאביי ורבא, משנתו קב ונקי צולל במים אדירים, ומעלה מרגניתא טבא בשיעוריו היקרים והבוררים, ותהי ידיהם אמונה, בדעת ובתבונה, להעלותינו בתורה ובכל מידה נכונה, שמו הטוב מהולל ברננה

הרה"ג ר' שניאור זלמן ווייס שליט"א ר"מ בישיבתינו הק'

לרגל שמחת הולדת נכדיהם ני"ז למזל טוב

וזאת הברכה, יה"ר מאלוקי המערכה, יצו ה' ככה, שיזכו מעכ"ת לראות ולרוות תענוג ונחת ודקדושה, מכל יוצ"ח במידה גדושה, ויזכו עוד רבות בשנים, דשנים ורעננים, לדלות לתלמידיהם הנאמנים, מבארם של הראשונים והאחרונים, ויפיצו מעינותיהם חוצה, לתלמידיהם המוקירים שמם באהבה ובהערצה, ויראו פרי בעמלו, כפי רב מסירות פעלם, ואך טוב וחסד ירדפם כל הימים, עדי נזכה לשמחת עולמים, בב"א.

כ"ד המברכים בלונ"ח
הנהלת הישיבה | תלמידי הישיבה

אופן עשיית בתים לתפילין (ב)

השלמה מהנאמר במאמר הקודם:

כאמור שהערות לעשיית הבתים צריכים להיות מעור של בהמה או חיה מ'מין' טהור, וכאמור שרוב העורות מגיעים מחו"ל. וא"כ מהיכן יודעים כשמגיעים העורות שבאמת עורות אלו הם ממין טהור. תשובה לדבר: לעשיית הבתים משתמשים בעור 'שור', בחלק של הראש העורף והצואר, והנה חלקים אלו מגיעים בשלימותו, וניכר לעין כי עור שור הוא, שכן רואים את מבנה הראש והמצח והקרניים, וסוג השיער. ובנוסף אפשר לוודא את זה מ'תעודת המשלוח' שבה מצויין שמדובר 'בראשי שוורים'.

[ב] אופני ייבוא העורות מחו"ל מלוח או קפוא

הנה רוב העורות מגיעים מחו"ל. והנה כדי לשמור על טריות העורות, שלא יסרחו בדרך, יש בזה ב' דרכים: א' שמולחים את העורות היטב, והיא שומרת על טריות העור. ב. ע"י שמקפאים את העורות.

והנה להביא 'עורות קפואים' הוא יקר מאוד, שצריכים להביאם בקירור, וכן יש למחר בשחרור העורות והתחלת העיבוד, משא"כ כשהעורות נמלחו יכול לעבור זמן רב עד תחילת העיבוד. ולכן להביא עורות מלוחים זול יותר מעורות קפואים.

אמנם דנו הפוסקים האם ע"י המליחה נחשב לתחילת עיבוד העורות, מכיון שהמליחה מרכז את העור, ומנקה הדם מן העור. וא"כ כבר צריך לעשותה לשמה. וע"י יהודי. והעורת באים מחו"ל ואין שם השגחה על זה. ומסקנת בעל שבט הלוי זצ"ל¹ שמי שרוצה להדר ולעשות כל הפעולות כולל המליחה לשמה, נקרא מהדר במצוות, אבל לענין הוראה ברור שמעיקר הדין כשר לכתחילה גם כשלא מלחו את העור לשמה.

והנה ההוראה בבד"ץ העדה החרדית לבתים שבהשגחתם, שצריכים להביא העורות דוקא קפואים. משא"כ בבתים הנעשים ע"י שאר השגחות, יש שמתירין לכתחילה עורות מלוחים.

[ג] עיבוד העורות

האם צריך עיבוד, והאם צריך לשמה

נחלקו הפוסקים האם העורות לעשיית 'בתים' צריכים עיבוד, והאם צריכים לעבדם לשמה. דעת הרמב"ם שעור הבתים אינו צריך עיבוד כלל, ואדרבה הבתים יותר חזקים כשלא מעבדים אותם, וכש"כ שאינו צריך עיבוד לשמה. אמנם דעת רוב הפוסקים שצריכים לעבד העור, וצריכה להיות לשמה.

ולהלכה נפסק בשו"ע² וז"ל: "צריך שיהא מעובד לשמו היכא דאפשר". וכתב המשנה ברורה³ היכי דאפשר. כי הרמב"ם ס"ל דלא בעי כלל עבוד עור הבתים, דאדרבה יותר חזק הוא כשלא נתעבד, משום הכי כשר אפילו עור שאינו מעובד כלל, וכש"כ דלא בעי עבוד לשמה. ורוב הפוסקים חולקים עליו ומצרכי עיבוד, וגם לשמה, ופסק השו"ע דהיכי דאפשר בעי לשמה, אבל היכי דלא אפשר למצוא חפוי הבתים מעור המעובד לשמה, מותר לסמוך על דברי הרמב"ם מלהתבטל ממצות תפילין, וכשימצא אח"כ מעור המעובד לשמה יגנוז הבתים אלו ויעשה מעור מעובד לשמה, ע"ש עוד לענין ברכה.

שלבי העיבוד

ומליחת העור – ראה לעיל שיש שמביאים העורות מלוחים, ולמסקנת שבט הלוי זצ"ל, מעיקר הדין אינו נחשב חלק מהעיבוד כלל.

- א. שריית העור במים – להסרת המלח (בעורות מלוחים), ולריכוך העור.
- ב. שריית העור בסיד ובחומרים כימיים נוספים (צ'רצק) – והוא עיקר העיבוד.

איזה שלב נקרא תחילת העיבוד

כאמור לעיל שהעיבוד צריכים לעשותה לשמה. ומאיזה שלב נקרא כבר עיבוד שצריכים לעשותה לשמה (וכמובן ע"י יהודין). מבואר במשנה ברורה⁴ "ותחלת העבוד מקרי כשמישים העורות לתוך הסיד. ולא בעת שמישים לתוך המים קודם, דזה לא מקרי עדיין עבוד".

וכן כתב בשו"ת שבט הלוי⁵ "ולכן אומר בטח אם מי שהוא רוצה להדר לעשות כל פעולות כולל מליחה ושרייה במים ע"י ישראל לשמה מה טוב ומה נעים וכו', ומהדר במצות נקרא, אבל לענין הוראה לכתחילה כל מש"כ בזה ברור, דאין זה עכוב אפילו לכתחלה מעיקר הדין".

אופני העיבוד

כאמור לעיל שתחילת העיבוד הוא משלב שמניחים העורות בסיד (וחומרים נוספים). ופעולה זו צריכים לעשותה לשמה. ועושים את העיבוד ביד. ויש בזה כמה דרכים.

- א. עיבוד ביד – שטובלים כל עור ועור בנפרד בסיד, עד שנהיה מכוסה כולו בסיד, ואח"כ מכניס העור לאמבטיה שיש שם גם סיד, ובתוך האמבטיה מכניס הרבה עורות שם, ושם נמצאים העורות כ 10 ימים. וזה נקרא עיבוד עבודת יד ממש.⁶

- ב. עיבוד בתוף – מכניסים העורות לשמה לתוך תוף קטן, שבו יש סיד (ומים ושאר החומרים), ומכניסים לתוכם כמות של עורות, ומסובבים את התוף באופן ידני לשמה, וגם אופן זה נקרא עבודת יד. שהכל נעשה ללא כח עלקטריק.

הוראת הבר"ץ העדה החרדית ירושלים שיש לעשות העיבוד באופן א'.

לשמה סגי בתחילת העיבוד

הנה מבואר בשו"ע⁷ שתחילת העיבוד צריך להיות לשמה. וכתב במשנה ברורה,⁸ שסגי בתחילת העיבוד, ויותר אינו צריך לא להוציא בשפתיו, ולא לחשוב שמעבדים לשמה, ואפילו נמשך העיבוד כמה ימים, דכל העושה על דעת הראשונה עושה. אמנם מבואר בביאור הלכה (שם) דמה דאמרין דכל העושה על דעתו הראשונה עושה, היינו דוקא באותו אדם שהתחיל גומר את העיבוד. אבל לאדם אחר אינו מועיל, דלא שייך לומר על דעת הראשונה הוא עושה. ומכיון שהמציאות בדרך כלל שיש כמה פועלים, והעורות מתערבים, לכן יאמר כל יום בתחילת העבודה הנוסח 'כל מה שאני עושה היום בעשיית התפילין הריני עושה לשם קדושת תפילין', ומלבד זה משתדלים לומר בכל פעולה ועב"פ אחר כל הפסק והסחת הדעת 'לשם קדושת תפילין'.⁹

נקיון העור

לאחר שהוציאות את העורות מהעיבוד, מנקים את העור מהבשר והשערות שנשארו דבוקים בה. פעולה זו כבר לא חלק מהעיבוד, אלא רק נקיון העור מזההמא, ופעולה זו עושים במכונה הפועלת ע"י העלקטריק.

מנקים את העורות אחרי העיבוד. מכונה עלקטריק

העורות אחרי העיבוד

1. חלק ט' סימן י', וז"ל "ולכן אומר בטח אם מי שהוא רוצה להדר לעשות כל פעולות כולל מליחה ושרייה במים עיי ישראל לשמה מה טוב ומה נעים וכו', **ומהדר במצות נקרא**, אבל לענין הוראה לכתחילה כל מש"כ בזה ברור, **דאין זה עכוב אפילו לכתחלה מעיקר הדין**".
2. סימן לב סעיף לו.
3. שם ס"ק קעא.
4. סימן לב ס"ק כה.
5. חלק ט' סימן י'.
6. וכפי ששמעתי מהרה"ח רבי לייביש פרידמאן שליט"א, שבאופן כזה אין צריך לנער את העורות משך כל הזמן שנמצאים באמבטיה, מכיון שמורחים אותם לגמרי עם סיד, וכן בתוך האמבטי' יש סיד, אין הסיד שוקע כלל.
7. סימן לב ס"ח.
8. שם ס"ק כה.
9. ראה ביאור הלכה (סימן תס ס"א).

ולקדקתם אתם את בניכם לדבר גם

ושננתם לבניכם

שעל ידי
קהל יטב לב
ד"סאטמאר
בני ברק

סדר לימוד שב"ק

חצי שעה לפני זמן הדה"נ

גדול הפועל הנעשה

מעסק התורה ביום שבת

אלף

פעמים יותר

מן הנעשה מעסק התורה

של ימי החול (בן איש חי)

ווי אזוי קען איך שאפן א נאנטע

קשר מיט מיין קינד ?

ווי אזוי קען איך וויסן ווי אזוי

מיין זון לערנט אין חדר ?

ווי אזוי קען איך וויסן צו מיין זון

פארשטייט וואס זיין רבי לערנט ?

ווי אזוי קען איך אריין ברענגן

אין מיין זון חשק צום לערנען ?

ווי אזוי קען איך ווייזן מיין זון אז זיין

טאטע איז מחשיב תורה ?

ווי אזוי קען איך אריין ברענגן א

קדושה פאר גאנצע וואך ?

א האלבע שעה פאר זמן הדה"נ

תפילת מנחה 20 מינוט נאכ'ן זמן הדה"נ

חוקים להוראתם

הלכות ודינים, פסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

מ"נ ע"י הרב הנאון דומ"ץ דקדולתו שליט"א

כמה פרטי דינים בהל' ברכות

שנתבררו ונתלבנו במסגרת לימודי הכולל

ברכה כשהמאכל לפני

אין מברכין לא על אוכל ולא על משקה אלא אם כן יודע ודאי שיהיו לפניו, ולכתחילה נכון לאוחזם בידו, או לפחות שיהיו לפניו ממש (בשו"ע סי' ר"ו סעי' ה') כתב המח' דאין לברך עד שיהיו לפניו, ולכאור' כוונתו לאפוקי שלא לברך על הספק אלא על הודאי, דלשון זה הוא דברי הרמב"ם (פ"ד מהל' ברכות ה"י) וכפי שביאר בב"י, והרמב"ם למד כן מדברי הירושלמי, ושם בא לאפוקי שלא לברך על הספק כמו בתורמוס.

ולכתחילה צריך לאחוז בידו כדאי' בשו"ע (סעי' ד'), ואם קשה לאחוז בידו מחמת איזה סיבה לפחות שיהא מונח לפניו בכדי שלא תהא הפסק, ועי' משנ"ב סוסקי"ט).

בירך כשהמאכל אינו לפניו

בירך כשאינו יודע בבירור שהמאכל יובא לפניו - אם בשעת הברכה לא היו לפניו המאכלים ובירך על דעת שאחרים יביאו לו, צריך לברך פעם אחרת ואפי' כיוון דעתו עליהם בשעת הברכה לא מהני. (שם, סעי' ו', והטעם כיון שאז לא היו לפניו ולא היה לברכה על מה לחול, ואף דסמך שיביאו אחרים הרי אפשר שיקרה אונס ולא יבוא וכדו', וכפי שכתב בלבוש (סעי' ה') דברכה הראשונה ספק הוי שמא לא יביאו לפניו, וצ"ל הסברא בזה דברכת הספק אינה ברכה, דחשיבות הברכה הוא רק כשמברכים אותה על הנאת ודאי, אבל על הנאת ספק אין לה על מה לחול, ונחשב כאילו לא בירך, ויש לציין דדעת הט"ז (סי' קע"ט סק"ד) דברכת הספק אינה אינה מועילה אפילו על המשך האכילה מה שבדעתו לאכול, ולכן דעתו דאין יכול להוציא בברכה אלא מה שיש ודאי לפניו, אבל מה שספק אם יגיע לו אינו פוטר, אבל דעת שאר האחרונים דמועיל כוונה אפילו לפטור הספק, ורק הברכה אינה חלה על הספק, ובעיני שהנהגה הראשונה תהא ודאית).

ואם בשעת הברכה היה ברור לו בודאי שיש לו המאכל - כגון שהדבר שבירך עליו מונח בתיבה [בארון, בפרזידעך וכדו'] בעת הברכה ואחר הברכה לקחה משם, אינו צריך לחזור ולברך, והוא הדין אם המאכל נמצא בחדר הסמוך לו כל שהוא ודאי שיובא אצלו אין צריך לחזור ולברך (דוהו החילוק בין דין

תורמוס בירושלמי לאמת המים, דבתורמוס אינו ודאי שיבא לפניו, ובאמת המים ודאי שיבוא לפניו, ולכן בכל ענין שודאי שיבוא לפני מועיל הברכה, וכפי שכתב במשנ"ב (סק"ט) בשם הפמ"ג,

ונראה דבענין כזה שהמאכלים נמצאים בהישג ידו, בביתו וכדו', אף אם הוא תלוי בדעת אחרים, דהיינו שאחרים מגישים לפניו עכ"ז יצא בברכתו, כיון דאף אם האחרים לא יביאו לו הרי הוא יכול לקחת בעצמו וממילא היה לברכה על מה לחול.

ולכאור' בדברי השו"ע ר"ר יש לדון דכתב (בסעי' י"א בסו"ד) דלכן באמת המים מהני אפי' דנחשב כמו נפל על מה שבירך, דמה שבירך אינו לפניו, כיון שהם מעורבים ומחוברים וגוף אחד הם לכן הברכה על כולם ע"כ, ומבואר דהעיקר תלוי בגוף אחד, ואפשר דבשני גופים לא מהני אפי' כשודאי שיבוא).

ברכה על מים מהברז

השותה ממים היוצאים מה"קראן" או מהמאשין המיועד ל"מים קרים", אע"פ שהמים ששותה לא היו לפניו כשבירך, יצא בברכתו (כדיון המבואר שם במח' באמת המים דמברך ושותה כיון דהמים ודאי יבואו ונחשב כאילו היו לפניו, וה"נ דהמים כבר מונחים בצניורות וודאי שיבואו, ולכן אף דהקראן סגור בשעת הברכה, ואף באם הברז פתוח וכבר באים המים הרי כל הזמן נמשכים מים חדשים ואינו שותה אותם המים שבירך עליהם).

ולכתחילה צריך שהמים יהיו לפניו ויאהזנו בידו בשעת ברכה (כנ"ל, ודין המח' באמת המים דמברך צ"ל דוהו דוקא בדיעבד, ולהשו"ע ר"ר (שם) מהני כיון דהוי גוף אחד).

לצאת ברכה מאחר כשאינו ודאי שיובא לפניו

הרועה לצאת ברכה מאחר יכול לכיון לצאת בברכתו, ויוצא בברכה זו אף כשאינו ברור לו שגיע לו ממאכל זה (מ"א סי' קס"ט סק"ז), משנ"ב (סק"ג), מ"א (סי' ק"צ סק"ז), משנ"ב (סק"ט) בשם הרבא אחרונים ודלא כהט"ז הנ"ל, ואינו דומה להמברך כשאינו ודאי שהמאכל יבוא לפניו, דהתם לא היה לברכה על מה לחול אלא על הספק, משא"כ בזה שהברכה חלה על ודאי דהיינו המאכל או המשקה של המברך).

דרבינו
יואל

בני ברק

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ישיבה
קטנה

ד'סאטמאר

בהתייחסות כ"ק מרן רביה"ק זיעוועכי"א

ברכות בכפליים

מעומק ליבנו, נרים ונישא קולינו, ונביע מיטב ברכותינו ואיחולינו, נופת תטופנה שפתותינו, אל מול פני מע"כ מורינו ומורה דרכינו, מנהל רוחני דשיבתינו, הצמוד באהבה בקירות לבבינו, ומסור בכל נימי נפשו למען הצלחתנו, ותהי ידיו אמונה, בדעת ובתבונה, ויזרע יצח"ק מאה שערים, בפעליו ובמעשיו הכבירים, להעלותינו בתורה וביראה ובכל מידה נכונה, ויהי דו"ד בכל דרכיו משכיל וה' עמו, כשמן תורק שמו, מלהיב לבבינו בדרשותיו הנלהבים, היורות זיקים ושביבים, שמו הטוב נערץ ומהולל באהבים,

הרה"ג

רבי יצחק דוד יאקאב שליט"א
מנהל רוחני דשיבתינו הק'

והברכה אחת מעומקא דליבא, נשגר מזלא טבא, למע"כ מגידי שיעורינו האי צנתר דדהבא, לומד בהוויות דאביי ורבא, ק"ב ונקי משנתו, בפי ישרים תהילתו, צולל במים אדירים, ומעלה מרגניתא טבא בשיעוריו היקרים והברורים, ותהי ידיהם אמונה, בדעת ובתבונה, להעלותינו בתורה ובכל מידה נכונה, שמו הטוב מהולל ברננה

הרה"ג ר' צבי ווייס שליט"א

ר"מ בשיבתינו הק'

לרגל שמהות הזלדת נכדיהם זי"ו למזל טוב

וזאת הברכה, יה"ר מאלוקי המערכה, שיזכו מעכ"ת לרוות נחת דקדושה, מכל יוצ"ח במידה גדושה, ויזכו עוד רבות בשנים, דשנים ורעננים, לדלות לתלמידיהם הנאמנים, מבארם של הראשונים והאחרונים, ויפיצו מעיינותיהם חוצה, לתלמידיהם המוקירים שמם באהבה ובהערצה, ויראו פרי בעמלו, כפי רב מסירות פעלם, ואך טוב וחסד ירדפם כל הימים, עדי נזכה לשמחת עולמים, בב"א.

כ"ד המברכים בלז"ה

הנהלת הישיבה | תלמידי הישיבה

מס' יבמות:

דף קי"ז

כמים פנים לפנים כן לב האדם לאדם

כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, ביאר בפנים יפות (פר' תולדות) כמים פנים לפנים כן לב האדם לאדם כי אם יאהב אדם חבירו ותתחזק מאוד אהבתו אליו הוא גורם שגם חבירו יאהבהו והוא נקרא אור חוזר, וכן להיפך אם ישנא חבירו ותתחזק שנאתו מאוד גורם שגם חבירו ישנא אותו. ואדכרנא מעשה אשר פעם שאל צייטונג שרייבער אחד כשראה איך שתלמידי וחסידיו רבינו הק' זי"ע בעד"י מרהטי אבתריה, ונתעקש לגשת לשאול מרביה"ק את שאלתו, ואמר מרן זי"ע שינוחווה וכיון שניגש שאל את רבינו, מה טעם רצים אחריו החסידים, וענה לו רביה"ק בלשון קדשו "ווייל איך האב זיי ליב האבן זיי מיר ליב".

כדי לקבל דרכי ה' מהרב אף כשאין שומעין מפיו ממש, לזה צריך להיות מקושרים באהבה

כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, ולרבי יהודה ההיא דבברי תורה כתיב. יתבאר עפ"מ"כ בספה"ק י"טב לב (פר' קדושים) עה"פ 'לא תשנא את אחיך בלבבך' וגו' הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא. שביאר על פי מה שכתב הבינה לעתים דרוש ס"ד לפרש מאמרם (ברכות ו ע"ב) 'כל מי שיש בו (בתוכו)

מס' סנהדרין - דף ס"ט

נקראת שרה כאן 'יסכה' ליישב אמאי נשאה אברהם ולא אחותה הבכירה

יסכה זו שרה ולמה נקרא שמה יסכה שסוכה ברוח הקדש כו', דבר אחר יסכה שהכל סכים ביופיה, הגה"ק בעל כתב סופר זללה"ה בפסוק ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה. כתב בזה וז"ל: עיין בפנים יפות מ"ש מאחר דכתיב בת הרן מה צריך לומר עוד אבי מלכה ואבי יסכה כו'. ונ"ל עוד, כי הקרא הודיענו בזה כי מלכה גדולה היתה משרה בשנים, ואברהם הגם שהיה גדול בשנים מנחור כדכתיב (לעיל יא, כו) ויולד את אברם ואת נחור וכו', מ"מ בחר אברהם בשרה, ולא הגדולה לגדול והקטנה לקטן, מאחר ששרה היתה צדקת וסכה ברוה"ק (כמגילה יד.). והיינו דקמ"ל קרא אבי מלכה ואבי יסכה, שהיה תחלה אבי מלכה ואח"כ של יסכה זו שרה כמ"ש רש"י, ומ"מ נשא אברהם הצעירה מפני שהיא יסכה שסכה ברוח הקודש וק"ל:

עוד כתב שם על 'אבי מלכה ואבי יסכה'. במדרש וברש"י שהכל סכין ביופי' ושסכתה ברוה"ק. צריך להבין כיון שאפשר לפרש שסכתה ברוה"ק מה לנו לפרש על יופיה ומה מעלה היא זו. ונ"ל דשניהם אמת, שפרשתי הפסוק (משלי לא, ה) 'שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל', היינו הגם דשקר החן והבל היופי ובודאי אין בזה שום מעלה בפ"ע בהוד להבל דמה, אמנם אם עם זאת לא תזוה דעתה ותחזיק במעוז היראה והטהרה ותהיה 'אשה יראת ה'', אזי 'היא תתהלל' גם ביפי' כנ"ל, דנשתנה למעלותא גבה. והיינו מעליותא דשרה ששמה יסכה שהכל סכין ביפי', ומ"מ סכתה ברה"ק ואתי שפיר:

מס' סנהדרין - דף ע'

אמאי פותחין קידוש שבת קדשינו, כל מועדי קודש וכמה מצוות, בברכת בורא פרי הגפן

רבי מאיר אומר: אותו אילן שאכל אדם הראשון ממנו גפן היה. ב"דברי תורה" (מהדורא ה' אות ב) איתא בשם הר"ה ק"ב בעל "שם שלמה" ממונקאטש זללה"ה לבאר הענין מה שתקנו חז"ל שמתחילין בכל דבר שבקדושה בברכת בורא פרי הגפן, כגון בהכניס בני ישראל בבריתו של אברהם אבינו במילה ברכת בפה"ג קודם ברכת אשר קידש וכו'. וכן בפדיון הבן. וכן בעת חופה וקידושין ב' פעמים בפה"ג. ובפרט בעתותי קודש הגדולים והנוראים באורות ומוחין הנשפעים, כליל שב"ק קידוש על היין בפר"ג. וכליל התקדש חג פסח בהסדר מיד מתחילין קדש וברכת בפה"ג על כוס ראשון. וכן כליל ראש השנה כאשר יקבל עליו האדם עול מלכות שמים להמליך את השי"ת על כל גופו ונפשו ולעשות כרצונו, אז מיד בבואו לביתו מבית התפלה מתחילין בפה"ג בקידוש. [וכן כליל יוה"כ בכניסת היום יש דיעות בראשונים ז"ל ליקח כוס (שלא לשתות) ולברך עליו בפה"ג, אך אין אנו נוהגין כן

להלכה]. ובליל סוכות בכניסתו להסוכה מתחילין קידוש בפה"ג. וכן בליל שבועות. והלא לכאורה הי' קס"ד שיתחיל בכניסת היום בתחלה למקראי קודש בלימוד תורה או תפלה, כדי להתעורר שתחול הקדושה על האדם מעתה והלאה, ולמה מתחילין בשתיית יין ובזרזי פרי הגפן.

אולם הענין בע"כ כמ"ד "אותו אילן שאכל אדם הראשון מזונו גפן היה", וענבים סחטה לו (עי' בר"ר יט, ה), על כן כיון שכל דבר שבקדושה וכל התעוררות זמנים לטובה הוא לתיקון חטא זה עד השלמת התיקון בביגוא"צ בב"א, על כן שפיר תקנו לכתחלה בכל דברים שבקדושה וזמני קודש להתחיל ברכת בורא פרי הנפן לתיקון זה. וזהו שאמר הכתוב (קהל ב, יד) "החכם עיניו בראשו", כי אות עי"ן גימטריא י"ן, וזהו עיניו בראשו היינו שמתחילין בראש כל דבר שבקדושה ברכת בפה"ג על היין, עכדה"ק.

מס' סנהדרין - דף ע"א

למה נסמכה תפילת 'שתרגילנו בתורתך' לברכת 'המעביר שינה בעיני'

שינה לרשעים הנאה להן והנאה לעולם, ולצדיקים רע להן ורע לעולם. על פי משנה זו מבאר הר"ק משינאווא זללה"ה בשם גדול אחד (מובא ב"דברי יחזקאל" ליקוטים): דלכן אחרי ברכת 'המעביר שנה מעיני' שמודים להשי"ת על שלא נשארנו ישינים, אנו מסמיכים לה תפלה יהי רצון וכו' שתרגילנו בתורתך, כי היות ששינת רשעים נאה להן ונאה לעולם, אנו משבחים להשי"ת שאין אנחנו בגדר רשעים הללו ששינתן נאה לעולם, אלא אנחנו משכימין לעבודת השי"ת להתרגל בתורה ולהתדבק במצוות, ונושאים תפילה שאכן יעזרני להתנהג כתורה, ועי"ז יוברר למפרע שהיה קומינו לטובה ולברכה לעולם. והנה היות אשר 'שינה לצדיקים רע להם ורע לעולם', ולכן יש לנו להודות על שהעביר שינה מעינינו, ולזה נסמכה תפלת שתרגילנו בתורתך וכו' לברכת המעביר שנה מעיני.

מס' סנהדרין - דף ע"ב

השכם להרוג את היצה"ר בתפילה להשי"י שתנצל ממנו, וכן השכם להרוג בלימוד קודם התפילה

והתורה אמרה אם בא להורגך השכם להורגו. בספר "דברי ישראל" (כללי אורייתא אות א) מפרש: ע"פ מש"כ ב"תיקוני זוהר" (דף יא, א) "הבא להרוג השכם להרוג בצלותא". הכוונה, דקאי על יצר הרע הבא להרוג את האדם בחטאים, העצה לזה להקדים ולהתפלל להשי"ת

יראת שמים (או אפילו אינו פוצה פה להוכיח) דבריו (ממילא) נשמעים, ועושים רושם בלב זולתו להדמות אליו בכל דרכיו הישרים, ע"ש. וידוע כי אין אדם לומד אלא ממי שלבו הפץ בו ואוהבו, וכתוב (משל כז, יט) כמים הפנים וגו' כן לב האדם לאדם:

וזהו שאמר 'לא תשנא את אחיך בלבבך', וממילא גם הוא יאהב אותך, ואז 'חוכה' (את עצמך, ובוה) 'תוכיח את עמיתך' (בלי מוצא שפתים) 'ולא תשא' (כלומר, לא תצטרך לישא) 'עליו חטא' להזכיר בפה. ובפרשת מטות (אותו) הארכתיו בזה, עי"ש: עכדה"ק.

דף קי"ח

ביאור מספה"ק מאור עינים בפרשתו על 'שב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו' לענין תורה ומצוות בדחילו ורחימו, לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה

ידבר ה' אל משה לאמר וגו' בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות ויעש כן אהרן וגו' פירש רש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה אמרו רז"ל שכר מצוה מצוה ר"ל שהשם יתברך נתן לנו המצוות כדי להדבק על ידיהם בהשם יתברך וזהו 'שכר מצוה הוא מצוה' לשון צוותא דהיינו שנדבק על ידי בהשם יתברך ואין לך שכר גדול מזה.

והנה מצוה הוא אותיות השם הוי"ה ב"ה כי השני אותיות ראשונות שהם מ"צ הם בא"ת ב"ש אותיות י"ה, [עם ו"ה הנותרים יחד הם שם הוי"ה ב"ה], ולהבין זה למד החצי הראשון של השם הוא נסתר באותיות א"ת ב"ש: הענין הוא שהשם יתברך ב"ה הוא סתים וגליא, דהיינו נגלה מצד פעולותיו דהיינו הנסים והנפלאות שעשה לנו ועושה עמנו בכל עת ורגע, ונסתר מצד מהותו והנה בהנגלה יש גם כן הנסתר דהיינו מהותו יתברך שהוא החיות של הנגלה.

וכתיב (דברים כ"ט, כ"ח) הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת, וצריך להבין מהו הריבוי בתיבת 'כל דברי' וגו', אך שהשם יתברך נתן לנו ללמוד הנגלה של התורה וצריך שתדע למשל כשאתה מדבר עם אדם אחד עם מי אתה מדבר הלא עם נשמתו וחיותו, והראיה שבצאת נפשו כי מת ודאי לא מדבר עמו, כך כשאנו לומדים התורה הנגלית צריך שנדע שאנו מדברים עם הנשמה והחיות של הנגלה שהוא הנסתר דהיינו מהותו יתברך כי הוא יתברך נשמה לנשמות והוא יתברך החיות של כל העולמות כמאמר רז"ל 'הן הן גופי תורה' שכל התורה שבכתב ושבע"פ וכל המצוות הנגלות הן המה הגוף של התורה, ומוכרח להיות בהן החיות והפנימיות דהיינו הרצון דאורייתא שהוא מהותו יתברך כנ"ל, וצריך לייחד הגוף עם הנשמה וזהו 'לעשות את כל דברי התורה הזאת' דהיינו שצריך לייחד הגוף עם הנשמה שהם הרצון דאורייתא כו'.

וישראל בעת נתינת התורה שפסקה זוהמתן השיגו החיות והפנימיות של התורה בחי' פנים שנאמר (דברים ה, ד) **פנים בפנים דבר ה'** וגו' שהוא מהותו יתברך, וכן יהיה אי"ה לעתיד שיפסק הזוהמה ושיגו מהותו יתברך כמו שאמור רז"ל שיהיו מראים באצבע הנה אלקינו זה קוינו לו ואז (ישעיה י"א, ט) **ומלאה הארץ דעה את הוי"ה וגו'.**

וכן במצוה צריכים אנחנו לעשות מעשה המצוה שהוא הנגלה ונסתר דהיינו הסוד של המצוה הוא הנשמה והחיות שלה שהוא מהותו יתברך ולכן כשעושה בלא כוונה הוא כגוף בלא נשמה כי משעה המצוה הוא הגוף והכוונה שהוא הסוד הוא הנשמה והחיות של המצוה וצריך לייחד הגוף עם הנשמה וזהו נקרא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה' שמיידח המעשה שהוא הגוף עם הנשמה והחיות שהוא השם יתברך ב"ה בעצמו ונעשה יחוד בכל העולמות ולכן האותיות ו"ה שבמצוה הם נגלות שהיו"ו הוא תורה שבכתב והה' הוא תורה שבע"פ והשני אותיות הראשונים שהם אותיות י"ה הם נסתרים בא"ת ב"ש מ"צ שהוא הנשמה והחיות דהיינו הסוד שהוא מהותו יתברך וזהו שכר מצוה מצוה שמתדבק בה' הוי"ה ב"ה ואין לך שכר גדול מזה.

והנה אמרו רז"ל עה"פ (משלי ט, א) **'הצבה עמודיה שבעה'** שנחלקה התורה לז' חלקים, כי הפסוק יהי בנסוע מחלק הספר לג' ספרים וידוע שהמצות הנקראים 'נר' כמאמר הכתוב **'כי נר מצוה ותורה אור'** וזהו **'בהעלותך את הנרות'** ר"ל כשתרצה להעלות עצמך עם הנרות דהיינו המצות **'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות'** דהיינו ז' חלקי התורה שהם כל המצות **'יאירו אל מול פני המנורה'** שהוא הפנימיות והחיות דהיינו שתייחד הגוף שהוא הנגלה עם הנשמה והחיות וזהו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה ונעשה יחוד בכל העולמות כנ"ל.

וזה נקרא 'לשמה' כמאמר רז"ל **'טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו'**. דהנה ידוע שהנוקבא מקבלת מהדכר, ונוקבא הוא בחי' דל"ת, (כדאי' בגמ' על אותיות ג' ד' דהיינו גזמל דלים, וכן האשה אין לה מעצמה כלום רק מה שצקבלת מבעלה) **'דלית לה מגרמה כלום'** רק מה שמשפיע לה הזכר, והנה המעשה של המצוה שהיא הגוף הוא בחי' נוקבא דלית לה מגרמה כלום רק מה שצקבלת מזכר שהוא מהנשמה והחיות שהוא הסוד והנסתר וזהו **'טב למיתב טן דו'** דהיינו כשמיידח הגוף שהוא הנוקבא בחי' דל"ת כנ"ל עם הנשמה והחיות שהוא הדכר בחי' ו', **'מלמיתב ארמלו'** היינו כשעושה בלא כוונה [א"ה: או עכ"פ עם לשם יחוד בדחילו ורחימו ובשם כל ישראל כידוע ואכמ"ל], הוא כגוף בלא נשמה הוי' כאלמנה שאין הנוקבא מקבלת מהדכר, וזהו לשמה לשם הנוקבא לייחד הגוף והנשמה כנ"ל שהוא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה ונעשה יחוד בכל העולמות כנ"ל:

שיצילו מן החטא. וזהו **'השכם להרגו בצלותא'** היינו להקדים לה תפלה אל השי"ת לינצל מיצר הרע.

עוד כתבו הספרים, דהעצה לינצל מיצר הרע הוא לימוד התורה בהשכמת הבוקר לפני התפלה. וזהו **'הבא להרגך השכם להרגו'** אם רואה האדם שיצר הרע צודה עליו לתפסו ולהפילו ברשתו, העצה לזה הוא להשכים וללמוד תורה, ואז יקבל כח של קדושה להתגבר על יצרו במשך כל היום.

מס' סנהדרין - דף ע"ג

לא תעמוד על ד"ם רעד, רק תכין מדור לאלופו של עולם, ועי"ז ישלים למנין 'אד"ם', שעולה למנין שם הוי"ה ב"ה

תלמוד לומר **'לא תעמוד על דם רעד'**. בספה"ק ייטב לב (פר' ויקרא) כתב בזה בדרך רמז וסוד נפלא וזל"ק: אמרו חז"ל (ברכות י"ב), **'לא תאכלו על הדם'** (ויקרא יט, כו), לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם, ופירשו הקדמונים כי שורש האדם וחיותו הוא הדם, וכדכתיב (דברים יב, כג) **'כי הדם הוא הנפש'**, ואם מדבק עצמו ודמו בהתפללו אל אלופו של עולם, הרי אל"ף כביכול עמו, ואז נקרא **'אדם'**. אבל קודם שמדבק דמו אל האלו"ף, אינו אלא **'דם'**. [א"ה ויש שהוסיפו בזה דהנה 'אב אם' שהם ב' מהשותפין באדם, גי' ד"ם, אבל לא נשלם דמות 'אדם' אלא בצירוף 'אלופ' ויחידו של עולם].

וכמו כן כביכול למעלה דכתיב (יחזקאל א, כו) **'ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם'**, (עיי"ז בדבריו הק' שהולך ומבאר סוד שמות הקודש הרומזים להשלמת מ"ד לצירוף של מ"ה, שהוא שם הוי"ה ב"ה במילוי אלפ"ף) וידוע כי הכל נעשה למעלה על ידי פעולת אדם שלמטה למעלותא ולגריעותא, כמבואר בזהר תזריע (מז). שאביא להלן, מזה מובן אם ממשיך האל"ף אל דמו (בדביקות בתפילה כנ"ל), כמו כן ממשיך א' לשם מ"ה לקרוא אדם.

ובזה פירשתי (פר' בחקותי ד"ה במדרש עה"פ להלן יט, טז) **'לא תעמוד על דם רעד'**, (ומי רעד), על זה אמר **'אני הוי"ה'** [ע"ד רעד ורע אביך אל תעזוב דהיינו השי"ן], בהיותו חסר אל"ף נקרא **'דם'**, תראה למלאותו לקרוא **'אדם'**, ועל דרך זה פירשו דע **'מה'** **'למעלה ממך'** (אבות פ"ב מ"א), וגם הא דכתיב (דברים י, יב) **'ועתה ישראל "מה" יי' אלקיך'** (שיתמלא עם אל"ף, ויהיה "מה", זה) **'שואל מעמד'**. [ועיין מה שכתבתי בזה בספר ייטב פנים במאמר תוכחת מוסר (ל"ג מדות ויום העשור) אות י"א (ד"ה או יאמר), עיי"ש]: עכדה"ק.

יומא טבא לכולהו רבנן

שמחת הכלל לקראת התחלת מסכתא חדשה!

מתוך משא הקדוש של איתן אדונינו כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סיום מס' יבמות בחבורת "תורתך שעשועי" - ה' חיי שרה תשע"ז לפ"ק

ווען אביי האט געזען א צורבא מרבנן איז מסיים א מסכתא, האט ער געמאכט א יומא טבא לכולהו רבנן, ווייל דאס ברענגט אז ס'וואלן צוקומען נאך אידן, די שמחה וועט נישט בלייבן ביי דעם איינעם.

געלויבט דעם הייליגן באשעפער, היינט ווען אסאך הונדערטער צורבי מרבנן זענען מסיים, עבידנא יומא טבא לכולהו רבנן, דאס וועט ארויסברענגען א קנאת סופרים וואס איז תרבה חכמה, אז יעצט ווען מ'הייבט אן לערנען א נייע מסכתא, וועלן נאך אידן זיך מצרף זיין און זיך אנשליסן אין די חבורה "תורתך שעשועי".

זאגן מיר פאר די אידן וואס זענען נאכנישט אין די חבורה: טעמו וראו כי טוב ה', - ווי דער ר"ר זושא ז"ל האט געטייטשט: 'טעמו וראו', קאסט דאס, פארזוכט מסיים צו זיין א מסכתא, פרובירט אדורכצולערנען א מסכתא, וועט איר שפירן דעם זיסן טעם ווי די אלע אידן וואס שפירן דא דעם מתיקות התורה און סיפוק הנפש פון אדורכלערנען און חזר'ן א מסכתא!

בכח הרבים מתחילים בקביעות גמור מסכת כתובות

הצטרפו בלימוד הרבים
ותרגישו טעם מתיקות התורה

סיום מס' כתובות
חג השבועות
תשפ"ב לפ"ק

התחלת מס' כתובות
א' חקת, ג' תמוז
תשפ"א לפ"ק

כ' סיון

הגה"ק רבי צבי הירש מנדבורנא זי"ע

מתולדותיו

הגה"ק ר' צבי הירש מנדבורנא בעל "צמח ה' לצבי" זי"ע נולד בשנת ת"ק לאביו רבי שלום זעליג ז"ל שהיה מתלמידי הבעש"ט הק', בילדותו היה עם אביו אצל הבעש"ט הק' אשר השתעשע עמו ונטלו על זרועותיו ובירכו שלאילנא רברבא יתעביד, גם הסתופף בצל המגיד הק' מולאטשוב שהיה רבו המובהק וחיבה יתירה נודעת לו מרבו זה שאף העיד עליו שאליהו הנביא זל"ט חפץ את קרבתו, כמו"כ הסתופף בצל המגיד הק' ממעזריטש זי"ע.

טרם פטירתו סמך את ידיו על תלמידו הרה"ק ר' מנחם מענדל מקאסוב בעל "אהבת שלום" זה ה' בראשית שנת תקס"ב כאשר נחלה אז קרא אותו וסמך את ידיו על ראשו ויבחר אותו להיות ממלא מקומו אחר פטירתו ועל פיו יצאו כל אנשי שלום, ויצו עליו שמעתה ילון בבית מדרשו הסמוך לחדרו, ובכל לילה כחצות ה' בא אצלו ומסר לו כל הנחון, ומתחילה פחד מאוד ללון שם בעצמו יען כי ראה כמה נפשות שבאו אל רבו מהעולם העליון לתקנו, עד כי למד עמו גם דבר הזה והרגל נעשה טבע, ככה חלף ערך חצי שנה עד כ' סיון כי אז עלה רבו לשמי מרום.

ספרו הק' "צמח ה' לצבי" ידוע בתפוצות ישראל ומתאמרא משמיה דהרה"ק מצאנו זי"ע שיהודי צריך למשכן את השטריימל ולקנות הספר "צמח ה' לצבי", והגה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זי"ע היה לו שיעור קבוע ללמוד בו מדי יום ביומו.

וידוע מה שהיה מרגלא בפומיה דכ"ק מרן רבינו הק' זי"ע אשר אף גם מביאו כמה פעמים בספריו הק' את לשונו הטהור של ספה"ק צמח ה' לצבי פרשת ראה, ומפני חיבת הקודש נעתיק כאן לשונו הק': ע"ד שב' בספר ש"ך עה"ת בשם רבינו בחיי, וז"ל: ובוזה תבין איך מקום השכינה וכו' שהיה כהן גדול נכנס פעם אחת בשנה אחר כמה טבילות וקידושין ואחר כמה תפילות שהיו ישראל מתפללין עליו, איך עתה בית

תורפה של ישמעלים בית עבודה זרה שלהם, אלא שנתקפלה ירושלים וגברה עליה קליפה של שאר ארצות, ואפשר שבקיפול ארצות באה שם רצועה מארס עד שבנו שם בית העבודה זרה, והם חושבים שבנו בירושלים והם מכזבים וכו', והנה "ארץ" נקרא ארץ ישראל, ו"חוצות" נקרא חוץ לארץ, וז"פ הפסוק שכנו לארץ חוצות, ר"ל שהחוצות שוכבים על ארץ ישראל, וזהו בוודאי אחר שיתרחב ירושלים וכו' בודאי הרצועה מארס והחוצות

השוכבים על ארץ ישראל יאבדו ממקום זה, כי אין זה מקומם רק שהגוים העובדים שם עבודה זרה הביאו לשם רצועה מארץ העמים הטמא וארץ ישראל מתקפלת תחתיו, עכדה"ק.

לוח ההילולא

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

ימי ההילולא

י"ח סיון

- רבי ישכר דוב (הסכא קדישא) מראדישיץ ב"ר יצחק תר"ג
- רבי לוי יצחק מאנזאהן מאווערנא (בן ירך ישראל) ב"ר יוסף תרצ"ו
- רבי ירוחם הלוי לייבוויץ (משגיח דישיבת מיר) ב"ר אברהם תש"ד
- רבי יעקב אלימלך פאנעט מודעש ב"ר יחזקאל תש"ד

י"ט סיון

- רבי אברהם יחזקאל רייך זצ"ל אב"ד מווערבויער תרי"ה

כ' סיון

- ר' יוסף ירגאס ב"ר עמנואל (שומר אמונים) ת"צ
- רבי צבי הירש מנדבורנא ב"ר שלום זעליג (צמח ד' לצבי) תקס"א
- רבי אהרן זעליג מווישניצא ב"ר ארי' לייביש מווישניצא תרל"ח
- רבי זא וואלף מראחמסטריווקא ב"ר יוחנן תרצ"ז
- רבי נתן דוד הכהן האלענדער אב"ד אמסנא ב"ר יוסף תרצ"ח
- רבי אליעזר פיש מביקסאד (שם אליעזר) ב"ר משה תש"ד
- ובנו רבי חיים משה פיש אב"ד מאנאשטור תש"ד

כ"א סיון

- רבי שלמה שפירא ממונקאטש ב"ר אלעזר מולאנצהוט תרנ"ג
- רבי מאיר ב"ר ישכר דוב מראדישיץ תרס"ג
- רבי יהושע העשיל הכהן פריעד אב"ד קאפיש ב"ר גדלי' (זכרון יהושע) תרפ"א
- רבי נחמיה מקוידנוב-ברנוביץ ב"ר אהרן תרפ"ז
- רבי מנחם נחום מאיצקאן ב"ר אברהם יהושע העשיל מאדזאד תרצ"ג
- רבי דוד מנחם מאניש באב"ד אב"ד טערנאפאל ב"ר יהושע העשיל (הבצל השרון) תרצ"ז
- רבי שמעון סופר מערלי ב"ר אברהם שמואל בנימין (כתב סופר) תש"ד

כ"א סיון

הגה"ק רבי שלמה ממנוקאטש
זי"ע

מתולדותיו

הגה"ק ר' שלמה שפירא בעל "שם שלמה" זי"ע נולד בשנת תקצ"ב לאביו הרה"ק ר' אלעזר מלאנצוהוט בנו של הבני יששכר זי"ע, בהגיעו לפרקו נשא את בתו של רבי יקותיאל שמעלקא מסאסוב בנו של הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זי"ע, בישיבו על שולחן חותנו שימש כרב בסאסוב, לאחר מכן שב לבית אביו ששימש אז כרב בעיר סטריזוב, בשנת תרי"ז נתקבל אביו לרבנות לאנצוהוט ואז מילא את מקומו ברבנות סטריזוב, עם הסתלקות אביו בשנת תרכ"ה התחיל להתנהג באדמורו"ת, בשנת תרמ"ב עבר לשמש ברבנות מונקאטש בה ישב זקינו הבני יששכר, ומסופר שבדרשתו הראשונה שם אמר כי רב חדש בדרשה הראשונה עדיין אינו מכיר בני הקהילה ועל מה עליו לעוררם ואפשר שהקהילה נאה וחסודה אין בה מום, על כן צריך לדרוש שיעשו מעשים הטובים למען האמת בלתי לה' לבדו, ופירש אז מאמה"כ "ראש דברך אמת" היינו שהדרשה הראשונה תהיה בענין אמת, "ולעולם" היינו בהמשך הזמן כשכבר יכירם היטב יעוררם על "כל משפטי צדקך", דהיינו על כל פרטי הדברים הצריכים תיקון, וביום כ"א סיון שנת תרנ"ג השיב את נשמו ליצור ומנר"ב במנוקאטש.

מן הראוי לציין מה שהביא בס' דברי תורה וז"ל: "שמעתיה בשם אאזמור"ר הגה"ק מהר"ש מפה"ק זי"ע (בהיותו אבד"ק סטריזוב) פ"א נתועד בסעודת ברית מילה בק' רישא עם הגאון הגדול המפורסם מהרצ"ה אורנשטיין ז"ל מלבוב (בהיותו אז אבד"ק רשא) וכיבדו הגאון מרישא לאא"ז לומר תורה וסירב ואמר אא"ז יאמר הרב מרישא, ולעומת זה גם הג' מרישא לא רצה לומר רק הפציר בו עוד באא"ז הגה"ק שיאמר ד"ת ולא רצה לעבור עוד על דברי מרא דאתרא ויען ויאמר (ואאזמור"ר הקדוש) כתוב יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחוה דעת ועפ"י המדר"ר בראשית ויקרא אלקים לאור יו"ם אלו מעשיהו של צדיקים, ולחושך קרא לילה אלו מעשיהו של רשעים, וזהו יו"ם ליו"ם (כשמתוודעים שני אנשים שהם בבחינת יו"ם מעשיהו של צדיקים) יביע (כל אחד לחברו) אומר (אתה) ולילה ללילה (כשמתוודעים יחד שני אנשים המתגאים, שהם בבחינת לילה מעשיהו של רשעים) אז כל אחד מהם "חוה דעת" (רוצה להגיד כדי להראות דעתו ודחיפותו), ובזה יצא אאזמור"ר זי"ע י"ח דברי רב האי גאון ומרא דאתרא הנ"ל."

ימי ההילולא

כ"ב סיון

- רבי יחיאל מיכל מנעמרוב ב"ר אלעזר הי"ד - ת"ח
- רבי דוד דייטש (אהל דוד) ב"ר מנחם - תק"ץ
- רבי משה ירוחם ב"ר מנחם מענדל מקאצק - תרכ"ה
- רבי ירחמיאל יהודה מאיר מפאשיסחא ב"ר יעקב יצחק אלחנן - תרנ"ז
- רבי ברוך אשר ב"ר אהרן מטשערנובל - תרס"ה

כ"ג סיון

- רבי יעקב פאלאק בעל החילוקים ב"ר יצחק - רפ"ה
- רבי יהודה אסאד מסערדעהעלי ב"ר ישראל (שו"ת יהודה יעלה) - תרכ"ו
- רבי יצחק (השני) מברונא ב"ר אברהם שמואל - תרצ"ט
- רבי משה מזידיטשוב ב"ר ישכר בעריש מווערעצקי - תש"ד

כ"ד סיון

- רבי יעקב יצחק מבלענדוב ב"ר חיים מאיר יחיאל ממאגליניצא (אמת ליעקב) - תרמ"ב
- רבי ישראל חיים פריעדמאן אב"ד ראהוב ב"ר יודא (ליקוטי מהר"ח) - תרפ"ב

כ"ה סיון

- רבן שמעון בן גמליאל - ג"א תתע"ה
- רבי ישמעאל כהן גדול בן אלישע - ג"א תתע"ה
- רבי ארי' לייב ב"ר אשר (שאנת ארי') - תקס"ה
- רבי דוב בעריש מביאלא ב"ר אברהם מטשערנוב - תרל"ו
- רבי חיים סופר אב"ד פעסט ב"ר מרדכי אפרים פישל (מחנה חיים) - תרמ"ו
- רבי אליהו מווייסקוויט ב"ר אברהם יוזפא (אזור אליהו) - תרמ"ז

דרכו בקודש היתה שלא לומר דברי תורה בשב"ק רק אחר אכילת כל התבשילין ואמר טעמו ונימוקו כי שמע פעם בצאנו מאת הרה"ק ר' אהרן מקראקא ז"ל שהגיד בשם אביו הרה"ק בעל מאור ושמש זי"ע כי דרכו בקודש היה לומר תורה לפני המסובין בשעת הסעודה בין מאכל למאכל והיה נמשך בדברי תורתו הרבה עד שנצטנו המאכלים אשר לפניו וגילו לו אח"כ מן השמים שמקפידים עליו בזה יען כי עיי"ז מניח להצטנן מאכלי שב"ק.

כ"ג סיון

הגה"ק רבי יהודה אסאד זי"ע [דברי מהר"א]

מתולדותיו

נולד לאביו הצדיק ר' ישראל בשנת תקנ"ז, אביו הי' איש צדיק תם וישר הנחנה מיגיע כפיו ושימש כחייט בעיירה הקטנה אסאד הסמוכה לעיר פעסט, ולמרות שפרנסתו הי' בצמצום לא נהנה מעולם משאריות סחורה שהושארו על ידי לקוחותיו כדרכם של חייטים, אלא חלקם לצרכים, ולפני פטירתו ציוה שיעשו לו הארון משלחן עבודתו כדי שאלה יעידו לפני שוכן מרומים על

ישרותו, כשהמהרי"א חי נער בן עשר שנים נפטר עליו אביו, כבר אז הפתיע את הקהל בהספרו הנרגש, אמו הוליכתו לעיר סודיען לשיבתו של הגאון רבי פאלק ביכלר ז"ל, וכראות הגאון רבי פאלק כי הנער הולך וגדל, השתדל אצל אחיו רבי אהרן ביכלר אשר כיהן אז כאב"ד בעיר דינא – סערדהעלי והרביץ תורה לעלולים, לצרפו לשיבתו ולדאוג לכל צרכיו.

גדלותו בתורה

כשרק מלאו לו ח"י שנה ידע חמש מאות דפי גמ' בע"פ, ודי חלקי שו"ע הי' שגורים על פיו, תקופה קצרה למד אצל ר' אהרן ביכלר הנ"ל, ויהי לתפארת רבו, ועודו בחור צעיר לימים כיבדו פעם לדרוש בביהמ"ד שבעיר, דרשת הנער נעשית לשיחת היום, וגדולי הלומדים פלפלו בה, אך עפ"י עצת רבו החליט אז לנסוע לישיבה המפורסמת של הגה"ק ר' מרדכי בנעט ז"ל בניקלשבורג, כדי להגיע לשלימות תורה ויראה, הגר"מ בנעט גם קירבו ביותר, ומיד הטיל עליו להשמיע שיעור בשיבתו הגדולה לקבוצה של חמישים בחורים, וצויה שיהי' סרים למשמעתו, כמובן שהכתרתו כמגיד שיעור בשיבה עוררה קנאה בחלק מהתלמידים, ביום מן הימים הכניסו בן דפי גמ' של הגר"מ בנעט כתב פלסטר הכתוב בו ג' אשמות של המהרי"א (א) כי העיז פניו בפני רבו, ויעש לו ישיבה בפני עצמו וחמישים בחורים נכנעים ועומדים לפניו לשמוע לקח מפיו, (ב) כי ירחיב פה ולשון על רבו ועל לימוד של רבו וכי הבל יצפה פיהו לא נחית לעומקא דינא, (ג) כי גבר בעיניו וגאה גאה, עד כי הרשה לעצמו ללמוד חכמת הקבלה, כאשר רבם ר' מרדכי מצא הכתב, פנה לכל ספסלי הישיבה כדי להודיע מי הוא זה אשר מלאו לבו לעשות כן ופנה למהרי"א "יהודה אתה יודוך אחיך אל תירא ואל תחת הננו מצדיק בכל מה שחברך מאשימים אותך צלח בני ורכב על דבר אמת", באותו מעמד הודיעו רבו שהוא מוסיף לו עוד חמישים בחורים, וגם הסמיכו על לימוד הקבלה באמרו לך ודרוש בה ולך נאה לדרוש בה, ואכן ידיעותיו הי' עצומות בחלק זה כבר מנעוריו, אם כי הסתיר את זה כל ימיו אבל הודה פעם לבנו כי בהיותו בן ל' שנה ידע בע"פ את כתבי האר"ז"ל ורבו ר' מרדכי בנעט נסה אותו בהם, ונתן עליו מהודו בתורת הרז, והורמנא לעסוק בחכמת האמת, רבו ר' מרדכי הי' אף נוהג להסדיר שעוריו מתוך שיקול מראש להערותיו של תלמידו המהרי"א, ולא פעם שמעוהו כשהיא העיר לעצמו בזה"ל: "ואם יפלפל תלמידי יהודה וישאלני כך או כך, אשיבנו בדרך זה, ואם יפלפל גם על זה, אהי' נאלץ להשיבו בדרך זו".

על כס הרבנות

מתחלה שימש בקודש בתור דומ"ץ בעיר סערדהעלי כאשר נתפנה מקום הוראה בעיר נתן בו רבו הגאון ר' אהרן סודיען את עיניו כראוי למשרה זו, אמנם לא בנקל עלה בידי רבו להבטיחו בחירותו כי הי' שם עוד שני תלמידי חכמים עצומים מתלמידיו המובהרים של בעל החת"ס ז"ע שחלק מאנשי העיר תמך בהם, וכדי למנוע מחלוקת הובא ענין הדיין להכרעת שלושה גאונים, רב המדינה הגה"ק ר' מרדכי בנעט, הגה"ק בעל החת"ס, הגה"צ ר' פאלק סודיען, ז"ע, והם קבעו פה אחד שהמהרי"א

עולה על שאר המועמדים, המהרי"א קיבל את המשרה אך לאחר חמש שנים פנו אליו קהילת רעטה הסמוכה לפרעשבורג שיעבור לכהן בקהילתם, המהרי"א הסכים בתנאי אשר יקבלו עליהם לכלכל מספר בחורים לכל צרכם, והם נענו לכלכל ששה בחורים, בשיחה עם החת"ס התאונן המהרי"א לפניו שנפשו עומה עליו כי לא יוכל להקים שמה ישיבה גדולה, אך הוא ניחמו כפי שאנו רואים נוסע עמו שלשה בחורים, והקהילה הסכימו לששה הרי תשעה, ובמקום שיש תשעה גם העשירי יהי' קודש, ואמנם בתוך זמן קצר גדל מספר הבחורים, שמעו הלך וגדל וקהלות שונות פנו אליו שיבוא לכהן בקהילתם.

ואכן לאחר תקופה קצרה הסכים לעבור בקהילת סעמניטץ אשר היתה מלאה תלמידי חכמים ושלמים, בדרכו לסעמניטץ עבר דרך פרעשבורג כדי להתראות עם החת"ס, שהוא שמח לקראתו ויברכהו בברכת מז"ט, בשיחה עמו סיפר לו המהרי"א שבסעמניטץ יושבים תלמידי חכמים גאוני תורה וביניהם ציין במיוחד את אחד מתלמידי נוב"ז ז"ע ששמו ר' צבי הירש פופר שאמנם הוא סוחר אך גם למדן עצום, ודרכו להתמודד עם הרבנים שנתקבלו לסעמניטץ ולקפחם בהלכה, והמהרי"א חשש מזה לכן בקש ברכה שיברכו של יבוש ולא יכלם, השיבו החת"ס בבדיחותא "דרכו של אריה (כוונתו להמהרי"א ששמו יהודה) לנצח את הצבי (רבי הירש פופר) ואכן אחרי כמה דרשות הצהיר המבקר החריף כי קושייתו של המהרי"א כשל הגה"ק ר' משולם מטוסמניץ ותירוציו כהגה"ק ר' יונתן אייבשיץ, ז"ע, עשרים ואחת שנה כיהן בסעמניטץ לתפארת וגם החזיק שם ישיבה גדולה, והצליח שם מאד.

לאחר מכן נתפנה מקום הרבנות בסערדהעלי ששם קיבל חלק ענק מתורתו ושם גם כיהן כדומ"ץ, וגדולי העיר החליטו למנות אותו, ונתמנה ע"י כל העיר בלב אחד לרב ואב"ד ותוך זמן קצר זכה להערצת כל הציבור, דבריו הי' נשמעים וגם הנכרים חדרו מפניו, והיתה הרבנות שמצא בו מנוח לנפשו הגדולה וממנה היתה מצודתו פריסה למרחק.

בקנאו את קנאתי

הי' אחד מראשי המערכה כנגד פורקי עול שהתחילו בימים ההם להשתלט על חיי הציבור, וכל ימיו הגן במסירות נפש על משמר "מנהגי ישראל" במשך כל ימי תקופת חייו התלקחה המערכה נגד מגיפת ההשכלה שיצאה מברלין ע"י מנדלסון וחבריו, ומשם התפשט למדינת אירופה, רבים מרכי הלבב נפלו קרבן להתבוללות, קהילות מפוארות בעלות עבר תורני היסטורי בתורה ויראה נפלו קרבן למגיפת ההשכלה, אנשי ריפורמה יצא באסיפתם הידועה בברוינשוויג להכניס שינויים במנהגי ביהכ"נ, וגם שינויים על חיי היהודי, הרבנים היראים יצאו למערכה נגד העדה הרעה הנועדים על ה', ובראשם הי' המהרי"א שלחם בכל תוקף נגדם.

בשנת תר"ח כשהרבה מדינות השתחררו מאפטרופסות זרה והקימו מדינות עצמאיות משלהם, ונתבטל הרבה גזירות קודמות, הוחל גם בהקלת חוקי האפלי" שהי' נוהגים כלפי היהודים, הרבה גדולים הודו לה' מתוך צפיה ותקוה לביטולם המחלט של חוקי

ימהרו להודיעו, ואמנם תוך שעה קלה חזרו התלמידים בבהלה, כי הצורך הורבאן ומחנהו הגדול מתקרבם לעיר, ויחרד כל העם אשר בביהמ"ד, אולם הוא הרגיעם על תיראו התיצבו וראו את ישועת ה', ויקח בידו את השופר שבו ה' תוקע ברה"ה, נתעטף בטלית ויצא יחידי לקראת הצוררים, אך יצא מן העיר והנה המחנה ובראשם הורבאן לקראתו, אך הוא לא אבד עשתנותיו, ונטל השופר ותקע תקיעה גדולה, ומיד חיל ורעדה אחזה כל המחנה, ונסו בבהלה ורמסו בתוך מרוצתם אחד את השני, ולמחרת מצאו כמה מאות גפרים ליד כניסת העיר, (הצורך הורבאן אמר אח"כ שראה ניצב לפניו איש שגובה קומתו הגיעה עד לשמים), כן יאבדו כל אויביך ד'.

אחרית ימיו

בשנותיו האחרונות עבר עליו אסונות משפחתיים, ותוך תקופה קצרה נפטרו חתנו הגאון ר' יונה רייכרט, ובנו האברך העילוי ר' מרדכי שהשאיר אחריו אלמנה ובנים קטנים, הרופאים קבעו אז שגופו חלש מאד ויעצוהו לנסוע למרחצאות ובתחלה לא רצה, כי לא רצה לשנות מנהגו לא לנסוע למרחצאות כל ימי חייו שכן זמנו ה' יקר, רק כאשר מצב בריאותו נחלש ביותר נסע לכמה ימים בלבד.

גם ביומו האחרון שעות מועטות לפני פטירתו, הרצה עוד שיעורו הקבוע לפני תלמידיו, וכיון שהרגיש כי יום פטירתו היא קיצר הפעם בפלפולו, כדי שיוכל לסיים את המסכת שלמדו אז, אז בלילה עוד כתב תשובות על שאלות שבאו לפניו, ותוך כדי כתיבתו אחר כחצות לילה, נפל עטו מידו, והכריז בהתרגשות: "עד כאן תחום שבת" בני ביתו הרגישו כי חלה הרעה נוספת במצב בריאותו, ועמדו להזעיק רופא אמר להם: "הנכם מרעישים על לא דבר וכבר הגיע זמני להפטר מהאי עלמא דשקרא", ואמנם כמחצית שעה לאחר מכן עלתה נשמתו הטהורה למקור מחצבתה, אור ליום כ"ג סיון בשנת תרכ"ו, ממרחקים נהרו המונים להלויות, כעשרים רבנים מגדולי הדור הספידוהו תמורדים, ובכל קהלות ישראל שהגיעה השמועה על פטירתו נערך עליו הספד, (הרבה הספדים באו לבית הדפוס בספריהם של המספדים, כגון הגה"ק מהר"ם שיק על התורה דברים, הגה"ק ר' אליעזר זוסמן סופר מפאקש בספרו מלאה קטרת, ליקוטי חבר בן חיים ה"ב דף פ"ח ועוד), השאיר אחריו ברכה ספרי חידושי מהרי"א ושרת מהרי"א ודברי מהרי"א.

האפ"י, מאידך ה' בקרב ראשי קהילות כאלה שריח הריפורמה נדף מהם ודחקו את הקץ, ותמורת קבלת השו"ן ה' מוכנים להשתלבות בקרב הגוים, אך מן השמים סייעו והיהדות החרדית לא נתפסה לרוח הזמן וגדולי התורה התיצבו במערכה כנגדם, כשהמהרי"א משמש כאחד הראשים במלחמה זו ומסופר שכאשר שמע שהרפורמים מתארגנים, קרע קריעה בכגדו כנגד הלב מרוב צער על עלבון התורה, ועל כל דבר קטן שראה או שמע באיזה קהילה שהוא לחם בכל תוקף לבטלם, פעם נודע לו כי בעיר הולכים לבנות מגדל על גג ביהכ"נ כמנהג הגוים מיהר להריץ להם מכתב חריף בעברו פעם ליד ביהכ"נ ריפורמי שעל גגו ה' מגדל והבימה ה' במורח ביהכ"נ ולא באמצע כמנהג ישראל וכן בלי מחיצה, וכדור, העיר למלוויו בבדיחותא "הלא אין זה ביהכ"ס אלא תיבת נח אשר כתוב בו מבית ומבחוץ בכופ"ר דהיינו בין מבפנים ובין מבחוץ בכפירה".

פרשה מיוחדת בעמידתו האמיצה של המהרי"א על משמר היהדות, מהווה התנגדותו נגד הקמת סמינר לרבנים, והוא ה' ראש מהדברים במשלחת הרבנים של גדולי הדור אצל הקיסר כדי לבטל הגזירה, והקיסר ה' מאד נרגש מהמשלחת וביטול הגזירה, ולבסוף ביקש להתברך מהגדול שבהם כולם הצביעו על המהרי"א אך מקודם סירב בענותנותו, אך לבסוף ברכו שיוזכר לאריכות ימים וכן ה' שישב על כסא המלכות כשבעים שנה, אגב, עובדה מופלאה מסופר שקירת הקומה בארמון המלך ה' מסובבות במראות (שפיגלעך) והמהרי"א שתיארו ה' דומה למלאך ה', אך מעולם נזהר מלהסתכל במראה, נודעוץ לראות במראה את תוארם של חבריו הרבנים, כשעמם מתלווה איש שמראהו קודש, ובתמהון הכריז לפני חבריו בהצביעו על הדמות "בטוח אני שבעז"ה נצליח בדרינו, כי הרי מלאך ה' מתלווה עמנו".

וקול שופר הולך וחזק

באותו זמן בשנת תר"ח בשעת שהקל קצת על היהודים, התקוממו צוררי היהודים בראשות הכומר הורבאן ימ"ש, לעשות בהם כטוב בעיניהם, הם הלכו מעיר לעיר והרגו והרסו ובזזו ממנון של ישראל, והרבה קהילות התמוטטו אז, באחד הימים נפוצה שמועה שהכנפי' עומדים להופיע בעיר סעמינטץ (שכיהן אז המהרי"א) בליל חג הפסח, אימה גדולה נפלו על כל העיר, אך אז נתגלה המהרי"א בגבורתו ובקדושתו, כינס כל תושבי העיר לבוא ולערוך את הסדר בביהמ"ד בצוותא, כחצות קרא לעשרה מתלמידיו והורם לצאת מחוץ לעיר וכאשר יראו כי הם מתקרבים

לעילוי נשמת

האה"ח מרת פייגא פרידמאן ע"ה

בת הרה"ח ר' שלמה שבתי ז"ל

נלב"ע כ"ב סיון

הונצח ע"י בנה מוה"ר מנחם שלמה שבתי פרידמאן הי"ו

יום צום ומספד:

כ' סיון

הגזירות הנוראות הצרות והתלאות
בשנות ת"ח ות"ט

קדושי וגאוני ארץ קבעו את יום כ' סיון ליום מספד ובכי וליום צום וזכרון לאור התלאות, הצרות וההשמדות אשר עברו ביום זה עם בני ישראל משך תקופות תתקל"א ובפרט בשנות ת"ח ות"ט, סיפור התקופה וסדר המאורעות שייחסו לאותה תקופה היתה במדינת פולין ועריה ונמשך לערך של שתי שנים כאשר התחיל משנת ת"ח ונסתיים בשנת ת"ט. משך שתי השנים עברו האכזרים הרוצחים ימ"ש מעיר לעיר, ומכרך לכרך ומפלך לפלך והרגו ורצחו במיתות משונות אלפים מישראל (ו"א מאה אלף וי"א מאתיים אלף וי"א שלש מאות אלף, ועי' בליקוטי מהרי"ח שהביא בשם ס' שבט יהודה שכ' בשם הש"ך שנהרגו לערך מאה אלפים).

והכריחו היהודים להמיר את דתם ח"ו אך כגיבורי חיל עמדו היהודים נגדם וקדשו שמו יתברך באופן מבהיל ביותר והרבה קהילות קדושות שלימות נעקרו או על קידוש ה' רח"ל.

דורשי רשומות רמזו לגזירות הקשות כי לראש צורר היהודים קראו "חמיל" בלשון רוסיא ובלשון פולין קראוהו "חמילניצק" ואמרו שחמיל ר"ת חבלי משיח יבוא לעולם. גם על אותו שנה שנת ת"ח כתב הגה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי, שכן במגילת אסתר מצינו ה' רבתי בתיבת "חור" ות' רבתי בתיבת "ותכתוב אסתר" שביחד המה תיבות ת"ח והוא רמז לגזירות הקשות של שנת ת"ח, כי גזירת המן היתה להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, וגזירה זו אשר נתבטלה בשעתו בימי המן מ"מ חזרה ובאה בשנת ת"ח.

כמו כן מביא הרה"ק המגיד מקאונ' זי"ע בספרו נזר ישראל בשם הרה"ק ר"ש מאוסטרופולי שהרה"ק של ת"שלה ח'רונך הוא שנת ת"ח, ומסיים דבריו ואי אפשר לפרש אלא מפה לאוזן.

המגיד גילה להגה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי זי"ע שנתעורר קיטרוג גדול על ישראל באותה העת, וגזירות נוראות עשויות לבוא על ישראל, רבי שמשון התחיל לדרוש ולהוכיח בשער בת רבים את העם לפשפש במעשיהם ולשוב על רוע מעלליהם כדי שישבו ה' את חרון אפו מעליהם, ושלא הרבה מכתבים לגדולי הדור וראשי הקהל בכל מקום לעורר את לבבם לתשובה ותיקון המעשים בטרם תצא חרון האף מאת ה', דבריו עשו אמנם רושם ורבים השיב מעוות, אלא שכפי הנראה כבר נגזרה הגזירה.

רבי שמשון שהיה גלוי וידוע לפניו כל אותן הגזירות הנוראות המתרגשות לבוא, עשה הרבה פעולות עצומות להעביר את רוע הגזירה, והעיד הרמח"ל בספרו דרך עץ החיים שרבי שמשון השביע את הסטרא אחרא וחילולותיו לדעת מה זה ועל מה זה שהם מעוררים קטרגים על בני ישראל, וכאשר נוכח לראות כי כלתה הרעה לבוא, רצה לפעול שיקבלו עליהם מגדולי ישראל למות על

קידוש ה', ומיתתן תכפר על בני ישראל, ושלא לבקש מאת הגה"ק רבי יחיאל מיכל מנעמירוב ועוד א' מגדולי הדור שיצטרפו אליו, ר' יחיאל מיכל הסכים להצטרף ואכן נהרג עקד"ה ביום כ"ב סיון ת"ח, ואולם השלישי לא הסכים ושעמו ונימוקו היה שתקוותו איננה שיוכלו לבטל הדינים בכח התפילה, ועל ידי זה לא הצליח לבטל את הגזירה לגמרי, אבל במיתת הני תרי צנתא דדהבא הצליחו לפעול שלא תשלוש ידם של הרשעים בכל ישראל, ואף כי אמנם נהרגו רבים וטובים ונחרבו ערים ומדינות, מכל מקום הרבה קהילות ניצלו והרבה גדולי ישראל נמלטו והם החזירו עטרה ליושנה ולא אבדה שארית ישראל.

ובעיי"ו סיפר מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע פע"א בסעודת ברית מילה ששמע סיפור אשר נתגלה להש"ך מן השמים כי באם יסכימו שלשה צדיקים עמודי העולם להעדר מן העולם אזי תיבטל הגזירות, ושני צדיקים הסכימו והש"ך לא הסכים כי עדיין לא נגמר חיבורו, ושאלו את הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע היתכן שלא הסכים הש"ך להיות קרבן עבור כלל ישראל, וענה הרה"ק מבעלזא כי באם לא יהיה הספר ש"ך בעולם אזי בלא"ה לא הי' קיום לעולם, כי תורתו מאירת עיני כל ישראל, כי הם חיינו ואורך ימינו (וכשסיים רבינו לספר עובדא זו הוסיף שאינו יודע מקור מוסמך לאמיתת המעשה).

בשנת שכ"ט נפלו מדינות אוקראינה פודוליא וואהלין תחת שלטון מלך פולין, והאיכרים שרבים מהם היו מגדולי הקאזאקן שהתיישבו בחבלי ארץ אלו נשתעבדו לאצילי פולין. במשך השנים התרבו היהודים במקומות אלו, ואצילים רבים מינו אותם למוכסים וגובי מיסים, האיכרים שלא רצו לשלם מיסים נענשו חמורות ע"י הפריצים, וכמובן שראו ביהודים את הגורם והסיבה לכל צרותיהם.

בעת ההוא ישבו היהודים בערי פולין בהשקט ובבטח וכמו שאנו אומרים בתפילת 'קל מלא רחמים' אשר נתחבר לאור הגזירות: "לא האמינו יושבי העיר כי יבוא עליהם צר ואויב". בתקופות הללו לא הרגישו היהודים שום פחד כאשר חיו תחת

חסות ממשלת פולין אשר ריחפה וגוננה עליהם, מצבם עם השכנים היתה נעימה בלא שום שטן ופגע.

בימים ההם היו הדת של האומות והמון העם מחולקת לשתי פלגות. פלגה של דת הנוצרים ופלגה של דת היוונים, וכמובן שדבר זה הביא קטטות ומריבות בין שני הפלגות. בהתחלפות הזמן נתרומם המלך ויגמוד אשר השתייך לדת הנוצרים והחליט להרים את כבוד דת הנוצרית, ולאור זאת החליף הפקודים והשרים וכל שרי המדינה לאנשי דתו. וגזר שישפילו את היוונים אשר נקראו בשם קאזאקן, וגירש הקאזאקן מבית ארמונו והעמידם להיות משומרי הגבול בין מדינות רוסיה לפולין.

מעבר המצור גרו שם מלכות קידרים שהיתה פחדם מרחפת על מדינת פולין ע"כ העמיד המלך את הקאזאקן שהם היו משומרי הגבול שאל יקרבו הקידרים לעמוד במלחמה נגדם. וטעמו ונימוקו היתה כדי להשפילם שאל יתערבו בשלטון פולין ולהיות כנצע תחת הממשלה.

בחודש סיון שנת ת"ח פרצה מלחמה נגד פולין, והקאזאקן בשנאתם – גם יחד עם הסוחרים בקנאתם. באותה זמן מצאו הקאזאקן מקום לנקום את כבוד דתם וההשפלות שעשו להם הממשלה ביניהם היה איש שר צבא רב חיל וגיבור מלחמה הצורך הנודע לשמצה חמילנצקי ימ"ש שאזר להם עוז למרוד במלכות. ומכיון שחמילנצקי הנ"ל ראה שאין בכוחו להביס את כוחות ממשלת פולין, החליט לכרות ברית שלום עם הקידרים אשר ישבו מעבר לגבול ובחכמה ובערמה הכינו את עצמם למלחמה מתחת אפם של מנהיגי

הממשלה ואספו חיל רב עם הרבה כלי זיין לקיים מגמתם לכבוש עיר אחר עיר ולהכניע ממשלת פולין תחתיהם.

בשנת ת"ח טרם הספיקו הממשלה להפיק את זממם, צעדו רגלם והתארגנו ביחד והתחילו ללכת לכיוון פולין. מחנה הלוחמים הגיע לחיל רב למעלה מסי אלף איש ביחד עם הקידרים והלכו דרך השדות והכרמים עד אשר הגיעו למקום הערים מקום מגוריהם של אנשי מדינת פולין.

ביום ד' סיון שנת ת"ח הגיעו למקום, משם שלחו מרגלים לרגל את החיילים ושרי פולין, המרגלים חזרו משם ואמרו שתושבי וראשי המדינה יושבים בהשקט ובטח ולא ניכרת בהם שום ידיעה ממשיות של רעש מלחמה ושהם מיועדים לנפול עליהם.

במסע הנצחון שלו, עבר אותו רשע עם גדודיו ברחבי אותן מדינות, והחריב מאות קהילות קדושות, כשדמם של אלפי יהודים נשפך כמים, תקופה נוראה זו ידועה כ"גזירות ת"ח ת"ט" או "החורבן השלישי" כפי שמגדירה הג"ר שבתאי שעפטיל בנו של השליה הק' בצוואתו: "ממש דומה לחורבן הראשון והשני".

כראות הרשע שאין מפגין נגד חיילותיו התחילו לצעוד בערים והתחילו להרג ולאבד ולהשמיד כל מי שהגיע תחת ידם, שפכו דמם כמים חטפו זקנים עם נערים יחד עם בתולות ישראל, שחטו והרגו לאין מספר, נטלו ילדים פרחי שושנים והרגו בחיקי אמם, חלקם זרקו אל הכלבים בעודם חיים בכדי שהכלבים יקרעו אותם, מהם יסרו ביסורים נוראים בעוד שהנשמה בידם, ולא נתנו להרוג אותם עד שיתייסרו ביסורים מחרידים באופן מבהיל ביותר, שפכו

שנת ת"ח הי' שנת פקידה

חכמי הדור מצאו רמז בזה"ק כי בשנת ת"ח הוא זמן הפקידה, דאיתא בשם רבי אלעזר בן ערך דבאלף שתינתי לזמן ארבע מאות ותמניא שנים יהיו קיימין כל דיורא עפרא [יקומו כל ישיני עפר] ובגני כך איתערו חבירנא על פסוקא דקרא לון בני חית דיתערון לח"ת שנה, וע"ז רימוזה התורה בשנת ה'ובל "הזאת" תשובו איש אל אחוזתו, כי ה' אלפים זא"ת היא שנת ת"ח, כשישתלם הזא"ת שהוא חמשת אלפים וארבע מאות ותמניא תשובו איש אל אחוזתו. "ומאן יתקיים בקיום דתיה בהאי זימנא" שיהיו אז צרות גדולות עד מאד והיו עת הבירור להשיב הנשמות לשורשן. ונתפרסמו אז דברי הרמ"ק (הובא בס' אור החמה שמות) שאמנם נעלמו כמה קיינים בעוונותינו אמנם לא יעבור ת"ח לכל הדברים שבועלם. וכן קונן הרה"ק רבי שעפטיל הורוביץ בן השליה "בת"ח למספר אלף השישי אמרתי בליבי לצאת חופשי כי היא היתה מיועדת לעץ קץ וגאולה".

המקובל הקדמון ר' נפתלי הירץ בעל "העמק המלך" שחי בתקופה הזאת, מביא בספרו העוסק בחכמת הנסתר, שנה זאת כשנת קץ, ואף הוסיף רמז נוסף "בזאת" יבוא אהרן אל הקודש..

אולם נטרפה השעה ונתהפכה אותה שנה משנת גאולה לשנת יגון ואנחה, ובאותה שנה החלו הגזירות הידועות של שנות ת"ח ות"ט, ונהרגו אלפים מישראל על ידי הצורך חמילנצקי ימ"ש, וביניהם קדושים וטהורים כגון הרב הקדוש המקובל הנראי רבי שמשון אוסטרפאלי זצ"ל ונתקיימו המשך דברי הוזה"ק שם "מאן יתקיים בקיום דתיה" על שנה זאת, שהיו באותה שנה נסיונות עצומים בקיום ועמידה באמונת ד'.

אמנם כאן המקום לציין שהרבה מאותם שנות פקידה היו מאורעות של חבלי משיח, וכך כתב הרה"ק מראפשיץ זיע"א (בס' זרע קודש) בכל עת פקידה שנוצר בחז"ל ובספרים, היה זמן גאולה וכשלא זכו ע"י שלא עשו תשובה כראוי לא היה אז הגאולה, ואדרבה היו גזירות וצרות צרורות, וכך היה בשנת ת"ח שהיתה שנת פקידה, והיה בה חבלי משיח.

וע"י בס' ברכות ישועה (להגה"ק ר' חיים ישעיה הכהן בעל מסגרת השולחן וסידור ישועות ישראל) "וכן היה בשנת ת"ח שלפי מעשיהם הטובים היו ראויים לבקש על הגאולה ועבר עליהם כל החורף עד אחר הפסח, ולא ביקשו על הגאולה, ואפשר לא היו אומרים כלל תיקון חצות מחמת טירדותם בלימוד הפלפול, וכיון דלא נתאבלו על ירושלים וגלות השכינה, שלטה עליהם הרע דס"א ח", והתחיל האויב להתגבר אחר הפסח, והרג מהם לאלפים ולרבבות ונחרבו הרבה עיירות לא עלינו".

דמם של ישראל בעוד רוח החיים בהם ובעוד נשמתם מפרפרת בתוכם.

מהגורעים שבמעשיהם מסופר על אותו הפגורם, שנתנו בתוך מעי בני ישראל חתולים חיים וקטפו ראשי האצבעות שלהם כדי שלא יוכלו ליקח החתול משם היי.

כמורכב גזרו ילדי בני ישראל לגזרים נגד עיני אמם ואביהם, המיתות המשונות והחמורות היתה לאין מספר ולאין לתאר, בזוו ספרי תורות בשוקות, נטלו עורות הסת ועשו מהם שקות להשתמש בהם, עשאו מהם נעליים לרגליהם, השתמשו מהם לעשות שבילים ללכת בהם, וכרמוז בתפילת קל מלא רחמים: "ספר תורה קרעו בחמתם שרפוהו ודרסוהו בהליכתם", רבים מהמון עם הפילו על הארץ ועשו מבני אדם שבילים עם עגלות ללכת עליהם, אנסו הרבה להמיר דתם וגם אנסו בנות ישראל לטמא א"ע, אך ישראל קדושים בני אברהם יצחק ויעקב עמדו במסירות נפשם. יפקדם השם לטובה על דבר מסירות נפשם כי רבה שאזרו בעת ההוא.

רבים משלומי אמוני ישראל בראותם כי כלתה עליהם הרעה טרם שהקריבו אליהם הרוצחים, נמלטו ונסו לערים הגדולות ששמה היה כח רב לעמוד נגדם. מכיון שהיו בהם מבצרים גדולים, כדי לחוס על נפשם ולשמור על גופם ונשמתם. בשמעם בשורות איוב עזבו את מקומות מגוריהם והונם, יושבי הפלכים והכרכים אשר בסביבות אוסטררה נסו לאוסטררה שהיתה מהערים הגדולות ביותר.

בסביבות נעמיראו נאספו עם רב ונכנסו לעיר נעמיראו אשר היתה עיר מבצר ושם הרגישו מובטחים ביותר, גם בעיר טולטשין הרבו המחביאים מידי מחבלים וכמו"כ בכל ערי פולין שהרגישו שהקרקע בווערת תחתיהם ונסו עם הנשמה בידם להימלט על נפשם.

בתום ימי הרציחות ועדיין לא שבעה נפשם ושאיפתם של הני רוצחי נפשות ישראל, צעדו עם חיל רב בדרכים כדי למלא תאוותם ולבזו שללם במטרה של רציחה באופן מבהיל ביותר, הכינו ללכת לעוד כיוונים ובכדי שלא יהיה מנוע בידם עשה החכם להרע צורר היהודים כאלמעניצקי ימש"ץ שלום עם שרי פולין והבטיחו שאל יזיקו עוד והם שבים הביתה עם החיילים ושלחו אגרות שלמים לכל מדינה ומדינה.

אמנם בסוד גדול לבלי יגלה להמון עם שלחו לכל הקאזאקן אשר בכל מדינות פולין להקהל ולעמוד מוכן בעצה ומוימה במטרת הרציחה לחבל ולהשמיד כימי קדם.

וידוע הדבר להיהודים ע"י ששלחו מרגלים לרגל בין הקאזאקן, ונאזרו עוז ונתקבצו בעיר נעמיראו והכינו חיל רב מכל סביבות המדינה, ובאותה עת עמדו ונתקבצו כל היהודים בתפילה ועזקו והתחננו לפני השי"ת שיעמוד בעדיהם.

ויהי בעת התקבצות העם לתפילה נעמד על רגליו, האי קדוש רבי יחיאל מיכל מנעמיראו וצ"ל אשר היה מגדולי העיר, ודרש להם דרשה והזהיר את כל העם שיעמדו במסירות נפש נוראה נגדם ואל יתפעלו מההרגיות וממעשיהם הגרועים ויעמדו כברזלים נגד הנסיונות שנושים מהם שימרו דתם, ואל יפלו רוחם וכוחם מאת האורב.

דבריו עשו רושם וקיבלו על עצמם שאל יחללו את שם קדשו ועדיף לימסר בעדם להריגה.

על חורבנה של העיר נעמירב מסופר, כי מאחר שהעיר היתה מבוצרת לא יכלו הקאזאקן לפרוץ לתוכה, כראות אנשי הצבא מה קרה להם, ולהם אין עצה ואין תבונה, כעבור כמה ימי מצור הערימו והיסוו עצמם לחיילים פולנים בהניפם את דגלי פולין וכינסו כל המון העם של מדינת פולין ששנאת ישראל בווערת בהם וציוו שיקראו להיהודים שיפתחו דלתות המבצר מפני שהם באו לעזור להם לערוך מלחמה נגד הקאזאקן וביחד נביא עצה ותבונה לדעת דרכי המלחמה נגדם.

ביום הרביעי כ' לחודש סיון פתחו להם שומרי העיר את שעריה, בסוברם שהם חיילים הבאים להגן על העיר, מיד עם כניסתם החלו לפרוע באכזריות, להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן, וכמעשיהם בראשונה כך מעשיהם שמה וגם המון עם של העיר נעמיראו שבלבם היתה טמונה שנאה עמוקה לישראל נגשו עם הגייסות ובידם חללי חרב, ומיני כלי זין וסתם אבנים גדולים, וגם מקלות של ברזל, והתחילו להכות מימינה לשמאלה כל מי שמצאו הרגו באין מנוס מפניהם, היהודים נשארו במבצר ללא סיוע ועזר חסרי אונים ועליהם השודדים שרוצחים את כל הבא בידם, בזו שלל ומלקוח עינו בנות ישראל ביסורים קשים ומרים.

מאחורי המבצר היתה נהר, שרבים נסו לשמה וקפצו לתוך הים והרגו את עצמם, מפני ספיקותם אם יעמדו בנסיונות המרים, אזרו עוז וקפצו לתוך המים והרוצחים לא עזבו לעשותם והלכו ושחו אחריהם ובתוך המים הרגו וזרקו עליהם כלי זין וירו בהם כדי להמית אותם, עד שמימי הנהר נתארמו מדם ישראל שבו הי"ד, ולא היה אחד מכל העיר שהמירו דתם ולא עמד בנסיון, והיה כששת אלפים איש ביחד עם ת"ח וקדושים מפורסמים.

בראש המוסרים נפשם היה הקדוש רבי יחיאל מיכל הנ"ל אשר הוא ג"כ הפיל את עצמו לתוך הנהר אבל אחד מהרשעים רדף אחריו וחטפו בתוך המים והתחיל הגאון לבקש על עצמו שיניחו בחיים תמורת אשר יגלה לו כל האוצרות כסף וזהב שיש לו בביתו, וכן היה שהלך אחריו עד ביתו ושם גילה לו אוצרותיו הטמונים והשאירו בחיים.

למחרתו הלכו הקאזאקן מבית לבית אולי נמלט אחד מבני ישראל מידיהם, הצדיק הנ"ל באין בידו שום פודה ומציל בידע שאין מי שיחוס על נפשו בהשארו בודד בלי עודד, הניס לבית החיים כדי שבאם יהרג באותה מקום יבוא לכה"פ לקבר ישראל. בדרך להימלט נפשו מצא אותו גוי אחד מהקאזאקן וברח אחריו ובידו חתיכות עץ עבה והכו על נפשו הסהור עד שנח נפשו ואתפריד מעלמא הדין לעלמא דכולו טוב, ועי"ז מקוננים בתפילת קל מלא רחמים ולו רמזו ז"ל: "זהיר וזרי במדות קל האלוף הגאון הרב מוה"ר יחיאל נשא ידו ולבו לקל הוי אריאל חמיד ורגיג לעילא ולתתא בדרי מעלה ובדרי מטה גזרו ראשו בחרב להוטה, ראה השם חרפתו והביטה".

וכה כותב בדם לבבו הגה"ק רבי נתן נטע הנובר הי"ד שהעלה עלי כתובים וזכרון תקופה נוראה זו בספרו "זיון מצולה"

(הוא עצמו ג"כ נהרג עקה"ש בכ' תמוז תמ"ג): "בשבת שקודם הגזירה דרש "ראש הישיבה" רבינו יחיאל מיכל לפני בני הקהילה "וזהוהיר את העם, שבאם יבוא השונא חלילה, שיקדשו שם שמים ולא ימירו דתם", לאחר שנכנסו הקאזאקן וגם הוא עשה כן וקפץ לתוך המים, "תפסו יין אחד, ורצה להרגו, ובקש הגאון ממנו שלא יהרגנו ויתן לו כסף וזהב לרוב, ושמע לו היון והוליכו לביתו אל

המקום אשר כספו וזהו טמון שם, ופטרו זה הקאזאק והניחו בחיים, והלך הגאון משם עם אמו ויחבאו שם בבית אחד כל הלילה עד אור הבקר, ולמחר ביום כ"ב סיון, היו מחפשים גם כן בבתים שמא נחבא שם איזה יהודי, וברח הגאון משם עם אמו לבית החיים, כרי שאם יהרגו יהיו על ביה"ח ויבואו לקבורה, ויהי כאשר הגיע סמוך לביה"ח רץ אחריו יון אחד מאנשי העיר, והוא תופר מנעלים ומקלו בידו והכה להגאון במקלו ופצעו, וביקשה ממנו אמו של הגאון שיהרג אותה תחת בנה ולא אבה לשמוע לה והרג מתחילה את הגאון ואח"כ את אמו השם יקום דמם".

גם הרה"ק רבי יעקב מאוסטרפאולי נעק"ה אז, ביום המר והנמהר יום ג' לחודש אב, נכנסו הרשעים ימ"ש לתוך עירו, ובזה יש ב' דיעות באיזה עיר נהרג, הגאון בעל יון המצולה העיד שנהרג יחד עם קדושי העיר פולנאה כי שם שהה באותה העת, ויש אומרים שנשאר בעירו אוסטרפאלי, ושם נהרג עקד"ה, כל היהודים

התאספו כאיש אחד בבית המדרש לבושים בתכריכים, ושפכו ליבם בתפילות ותחנונים לפני הקב"ה שיציל אותם מיד הרשעים הארורים, הרשעים נכנסו בבית המדרש ודרשו תיכף מכל המון העם ורובם רבי שמשון בראשם שיסכימו להמיר דתם ה"י ואז נתתן להם נפשם לשלל, ואם לא אחת דתם לההרג, אולם ישראל קדושים מסרו נפשם על קדושת ה' בגבורה, והכריזו בקול גדול

שלא ימירו את כבודם, ובוחרים למות מתוך יסורים נאמנים לה' ולתורתו ולא להמיר את דתם ח"ו, ומיד התחילו הרשעים לשפוך את חמתם על היהודים והרגו עם רב, ואת רבי שמשון הרגו באכזריות נוראה, וכאשר סיפר הגאון המקובל ר' ישעי' אשר זעליג מרגליות זצ"ל בשם רבו הגה"ק מבארניב זצ"ל שרבי שמשון היה באותה שעה מעוטר בטלית ותפילין דבוק ברעיונותיו הטוהרות והקדושות, הרשעים נטלו ענף עץ דק וחד ובוה דקרו את גופו הטהור ממטה למעלה, ואולם רבי שמשון כרוב דבקותו לא חלי ולא הרגיש ביסוריו ומכאוביו כלל, עד שהגיע הענף לראשו ופגע במוחו הקדוש, אז יצאה נשמתו הטהורה בדבקות ויחודים עליונים, וסיבת פירוד נשמתו מגופו לא היתה על ידי הריגתו ופעולות הרשעים, כי אם מתוך דבקות מחשבתו הטהורה בהקב"ה, יחד עמו נהרג בנו ר' שמואל.

כִּי דָם עֲבָדְיוֹ יָקוּם
וְנָקָם יֵשִׁיב לְעָרְיוֹ
וְכִפֹּר אֲדָמָתוֹ עִמּוֹ:

יום צום ובכי ונקבע לתענית וסליחות

מקורות רבים מצינו בפוסקים – שחיי בעת ההוא – לקבוע אותו יום כ' סיון לצום ולבכי, ובראשם הש"ך אשר קבע אז יום זה לתענית, ועל אף שההירגות נאמרו במשך כל שנת ת"ח ות"ט מ"מ לא קבעו רק על יום כ' סיון לתענית וכיוונו בזה על כל השנתיים ימים.

הש"ך חיבר "קנה" מיוחדת לאותה תקופה בשם "מגילת עיפה" מיוסד עפ"י סדר הא"ב ונדפס בסידור תפילה ישרה (נדפ' ל"ג) וגם רמזו המוסיפים בסליחות שאומרים בכ' סיון שנחתברו לאור גזירות תתקל"א (ומודפס בסידורים שלנו). וגם בתפילת ק-ל מלא רחמים אשר נתחבר על גזירות ת"ח ות"ט (הנדפס בסידור יעב"ץ) שמוסד לזכרון הקדוש יחיאל מיכל מנעמיראוו זי"ע הי"ד אשר נרצח במיתה משונה בגזירה ההוא.

ועי' במגן אברהם (סימן תקס"ט קט"ז) רמז בתו"ד ענין התעניות ליום זה, שבכל מלכות פולין נהגין להתענות ביום כ' סיון, שבנת ת"ח ות"ט לאלף השישי נהרגו אלפים ורבעות מישראל על קידוש השם.

וכמו"כ מוצאים אנו בשע"ת (סי' תקפ"ה) שכותב בזה"ל: "גם בשנות ת"ח נחרבו שני קהילות גדולות באותו היום, גם נהגין להתענות בכל מלכות פולין" עי"ש. עוד כתב שנכתב בפנקס ארצות שהגזירה להתענות היה על בן י"ח לזכר ובת ט"ו לנקבה.

וידוע דבשנת ת"י התכנסו חכמי הדור, גדולי ועד ארבע ארצות, והחליטו "לקבל עליהם ועל זרעם אחריהם להתענות בכל ארבע ארצות (פולין גדולה, פולין קטנה, ליטא ורוסיה) את יום העשרים בסיון", בכך חידשו תקנה קדומה, כי יום זה שהוכפלו בו הצרות על גלות ישראל בארצות איירופא כבר נקבעו לתענית ולתפילה ע"י רבותינו הראשונים חכמי צרפת ובראשם רבינו תם, אחרי המאורעות שאירעו בשנת ה"א תתקל"א בעיר בלויאש, ובמשך הדורות נשתקע הדבר, ואם כי לראשונה הותקן התענית רק על עיר בלויאש לבדה, למרות שגם שאר ארצות קיבלוהו עליהם, הרי תוקף התענית ניתן עכשיו בכל הארצות ששתו את כוס התרעלה ונחרבו ע"י היצור חמיל ימ"ש וגייסותיו.

ועי' במחזור דברי יואל (לחג השבועות דף תשי"ט) אשר מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע היה רגיל להתענות ביום כ' סיון, אבל לא אמר סדר סליחות לכ' סיון, ובביהמ"ד סיימו אנשי החברה משניות דקהל יטב לב בהסכמתו סדר ששה סדרי משנה ד' פעמים בשנה (עי' בזמירות דברי יואל חלק ראשון סדר יומא דהילולא דף שכ"ז) וא' מהם ה' ביום כ' סיון.

לסימא דמילתא נעתיק מש"כ בספה"ק אוהב ישראל (ליקוטים סוף פ' מטות) וז"ל: כ' סיון הוא התחלה על יום הכיפורים אם מקיים יום הזה כראוי אז יוכל לקיים יום הכיפורים כראוי ונכון וסימנך כי יד על כ"ס י"ה (שמות יז, טו) כ"ס ראשי תיבות כ' סיון. י"ה ראשי תיבות יום הכפורים, עכ"ל.

לכל ידידי ומכירי נא לראות הזמנה זו באישית

בשבח והודיה להשי"ת על כל הטוב והחסד אשר עשה עמנו
שהחיינו וקימנו והגיענו לעת דודים יום שמחת כלולות בתנו היקרה

הכלה הבתולה המהוללה

מרת **שלאמצא אידל דינה** שתח"י

עב"ג

הבחור החתן המופלג בתו"ש בנש"ק

הרב **אברהם יהושע העשיל** שליט"א

בן מחו"ש כ"ק מרן אדמו"ר מקוידניוב שליט"א
חתן כ"ק מרן אדמו"ר מנאראל שליט"א

אשר תתקיים בעזה שי"ת למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת
ביום ראשון פרשת שלח לסדר "והיה לכם לציצית"
י"ט סיון תשפ"א (למספרם 30 במאי)

באולמי "היכלי מלכות" רח' שלמה המלך 18 בני ברק
קבלת פנים בשעה 6:00 והחופה בשעה 6:30 לפני השקיעה

והננו בזה בקריאה של חיבה אל מע"כ קרובנו ידידינו ואנ"ש שיחיי
לבוא לקחת חבל בשמחתנו ולשוש אתנו משוש
וזכות אבוה"ק זי"ע יגן בעד כל המשתתפים בשמחתנו
להפקד בדבר ישועה ורחמים ויושפע עלינו משמחה זו שפע רב אכיר
ובהגיע תור אפריון צאצאיכם ישמח לבנו גם אנו

ידידכם המצפה לקראת בואכם לשלום
ולקבל פניכם בשמחה

נפתלי אלימלך הלבֶרשטאם
מצאנז לייפניק

חור"פ עיה"ת בני ברק יע"א

בן כ"ק מרן אדמו"ר הגה"צ רבי חכם צבי מצאנז טשאקאווע זצוקללה"ה

~ נלקט מספר "מקראי קודש" לשבת" אוצר נפלא על עניני שבת ~

בהדי פניא דמעלי שבתא

עשרתם, ערבתם, הדליקו הנר ◇ ענין התקיעות בערב שבת

יאמר כלשון רבה שיבינו שלא יבעס אם לא עשו

וזהר שלא יאמרו בכעס ומרנניא, שמא מתוך יראתו יאמרו שעשו ולא עשו ויחללו את השבת, אלא ישאלם בנחת, ובדרך שיכירו שאם לא עשו לא יבעס עליהם, והוא שאמרו בראשון של ג'טין (א) לעולם אל ימיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו, שהמטיל אימה יתירה בתוך ביתו מביא בני ביתו לכמה עבירות ומהם חלול שבת.

(המאירי, שם)

צריכין לשאול רק משום חשש פשיעה בזמן

נראה דדוקא בע"ש צריך לשאול הני מילי, משום דנשים עצלניות וחושבין שיש עוד פנאי ויבואו לעשות כן בין השמושות, אבל לא חשידי לבטל לגמרי המצוה המוטלת עליהם.. אבל אדם בביתו שידוע בבני ביתו שהכרים הם אין צריך לשיילנהו, דאי לא הכי גם בחול יצטרך לשאול אי עשרו והפרישו חלה, ועל כרחק צ"ל דדוקא בערב שבת מטעם פשיעה בזמן.

(שפת אמת, שם)

אין צריך לומר ה' דברים ביחד

צריך למימרינהו בניהותא כי היכי דליקבלינהו מיני, אפשר הפירושו דאין צריך לומר כולם ביחד כלשון התנא ג' דברים, דבכל אחד בפני עצמו מפי יקבלינהו מיני.

(שפת אמת, שם)

יאמרנה מבעוד יום כשיש שהות לעשותן

יאמר (ועשרתם ערבתם הדליקו את הנר) בשעה שיהיה עוד שהות, ולא בשעה האחרונה שאין עוד זמן, ויאמר בניהותא 'עשרתם', ואם לאו ילכו עתה לעשר.

(שפת אמת, שם)

יאמר בנחת שלא יעברו להדליק בשבת

יאמר הדברים בניהותא כדי שיתקבלו ולא תחטא לגרום להם לחלל השבת, שאם תדבר קשה אתה גורם שיחללו שבת להדליק אחר חשיכה מחמת פחדם מומך.

(בן יהודה, שם)

עשרתם, ערבתם, הדליקו הנר

ג' דברים שיאמר האדם בתוך ביתו

שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה (שאם ימחר להוכיזם מבעוד יום ישעו, ויאמרו עדיין יש שהות, רש"י) 'עשרתם, ערבתם הדליקו את הנר' וכו', וצריך למימרינהו בניהותא כי היכי דליקבלינהו מיניה.

(שבת לד. / שו"ע או"ח סי' רס"ב)

'עשרתם ערבתם' כלשון שאלה, ו'נר' כלשון ציווי

הני תרי שייכי למימרינהו כלשון שאלה, דשמא כבר עשו, אבל בנר לא שייך הדלקתם דדבר הנראה לעין הוא.

(רש"י שם)

על האיש מוטל החוב להשגיח שהאשה תזדרז ותדליק נרות שבת בזמן

מונא הני מילי, (היכן יש רמז בפסוק שהחוב להדליק נר בשבת), אמר ר' יהושע בן לוי אמר קרא (איוב ה, כד) וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוד ולא תחטא, (דע בודאות שנה דולק לשלום אהלך, וצוה על כך את בני ביתך, ולא תחטא - שלא תגרום שיאחרו בהדלקה לאחר חשכה ותחטאו, עיין שפת אמת שם).

(גמרא שם)

אפשר הא דקאמר (על ג' עבירות נשים מתות בשעת לידתן) על שאינן זהירות וכו', בהדלקת הנר, היינו שאינן זהירות להדליק בזמנא, אלא מאחרות ומדליקות וכו', ודומיא דסיפא וכו', דקתני שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו וכו' 'הדליקו את הנר' והיינו שיוזר שידליקו קודם ספק חשיכה, ואפשר נמי דאין הנשים זהירות להדר אחר שמננים ופתילות יפות.

(פני יהושע - שבת כה:)

אם אינו בביתו יאמר גם "נר" כלשון שאלה

ונראה לי דאם הוא בחדר מיוחד והולך משם לבית הכנסת, ואינו יודע אם הודלק בבית דירה, שפיר יאמר לשון הדליקו בחור"ק, דהוא לשון שאלה.

(טו"ז - או"ח סי' רס"ג)

יצוה להדליק אותו הנר שהוא הבין

לשון המשנה 'הדליקו את הנר' בה"א הידיעה, לומר דאעפ"י שהאשה מדלקת, חייב האיש לסייע בעריכת הנר שיכין הנר בשמן ופתילה, ולכן אומר הדליקו את הנר הידוע

שכבר הכינותי אותו וערכתיו שהוא מוכן ומזומן לפניכם.

(בן יהודה, שם)

להכריז "הדליקו את הנר" אפילו לאחרים

ואני אומר, דהמכריז במבוי שלו ובשכונתו לומר הדליקו את הנר, זכות הרבים תלוי בו, ויסיפו לו שנות חיים.

(בן החיים, פאלאטי - סימן כו אות כז)

תפלה לה' שידבר עמנו בניחותא

אמר אא"י (מקומור) צוק"ל שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם השיכה וכו' וצריך למימרינהו בניחותא כי היכי דליקלינהו מיניה (שבת לד.). 'ערב שבת עם השיכה' רומז לעקבותא דמשיחא כמובן, 'וצריך למימרינהו בניחותא' היינו להתנהג עם

ישראל בנחת וכל טוב כי היכי דליקלינהו מיניה. (עיין בדברינו בכללי אורייתא אות ג עמוד שמח).

(דברי ישראל, מודיעין - פרשת ויקרא בד"ה וכמו שאמר)

אין לומר 'עשרתם' כשאין מעשרין

הר"מ מרוטנבורק לא היה אומר 'עשרתם' שאין מעשר האידנא, אלא היה אומר להם 'הפרשתם חלה' וגם 'ערכתם' לא היה אומר להם, כי היה מערב הוא בעצמו.

(טור - או"ח סימן רס)

מענין אמירת הדליקו את הנר, מובא, אולי מעם מצוה לומר הדליקו הנר לקבלת שבת קודש, כדי שיהיה בשליחותו למצוה מכל צד ובכל הפרטים היטב, וכמ"ש במק"א שכל שעושה

שום הכנה בעצמו לא שייך עוד מצוה בו יותר מבשלוחו, ומכל מקום הדלקת הנר שקודם לקידוש, והוא עיקר הכנת הסעודה, נכון שבכל ערב שבת קודש יאמר כן לגלות השליחות דעבדה אדעתה ידידה, ולזה גם כשכבטוה שכלי אמירתו תדליק בזמן הראוי, מכל מקום מצוה קעביד באמירתו.

(אשל אברהם, מושאש - סי' רס)

מאך שבת

קודם שהלך לבית הכנסת, אמר מרן בעל חתם סופר זי"ע להרבנית, 'מאך שבת'.

(מנהגי החתם סופר - פ"א אות כה)

לאומרו בכל הבית ולא ישר לבעלת הבית

שלש דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו וכו', וצריך למימרינהו בניחותא כי היכי דליקלינהו מיניה (שבת לד.). נראה דדייק 'בתוך ביתו' לדעתו ירמוז, שלא יאמר דבריו לאשתו בלבד כאילו היא לא זריזה במצות, אלא יהיה דיבורו לכל אנשי ביתו בכלל לזרזם יחד למצות, וגם אני נהגתי לילך בכל החדרים לאמור, תדליקו הנרות כי שבת בא לחכין

הבית, ואולי רמזו בתוך ביתו ובכל הבית, ודו"ק.

(קול סופר - נהגות על קול הרמ"ז שבת פ"ב מ"ז)

יאמר אע"ג שיודע בודאי שתדליקם

מצוה לומר לאשתו שתדליק את הנרות בזמנה, אע"ג שיודע בודאי שתדליקם.

(קיצור של"ה - מס' שבת ד"ה אח"כ יאמר)

הדיבור הזה עושה רושם גדול ותיקון למעלה

כי כל שאלות הללו לא מילתא זוטרת, ולכן אע"ג כי אנשי ביתו הם זריזים וכבר הם רגילים בכך, מכל הדיבור הזה עושה רושם גדול ותיקון למעלה.

(טור פטדה - או"ח סי' רס אות ב)

שבת בשבת עניני שבת קודש בפרשת השבוע

כל השפעות ברוחניות ובגשמיות תלויין ביום השבת, והעיקר לזה בעת רעוא דרעיון

ויסעו מהר ה' דרך שלשת ימים וארון ברית ה' נוסע לפניו דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה וגו', וי"ל דהנה ידוע שכל השפעות נשפע על ידי התורה הקדושה, ובתורה יש בחינות ימין ובחינת שמאל רמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות לא תעשה כידוע, וכן הוא ענין השפעתה בחינת ימין ובחינת שמאל כמאמר הכתוב אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד, היינו ההשפעה מבחינת ימין של התורה היא אורך ימים רוחניים ושפע קדושה, והשפעה בבחינת שמאל של התורה עושר וכבוד וחיים ופרנסה גופני. אמנם עיקר ההשפעה הוא ביום השבת דביה ברכתא דכלה ובו נתנה התורה וכל ההשפעות, וכמאמר הכתוב ימים יצרו ולא אחד בהם, כתיב ל"א באל"ף וקרי ל"ו בוא"ו פירש שמרמז לבחינת שבת שדבוק לבחינת אל"ף אלופו של עולם, ועל ידי זה נעשה ל"ו בוא"ו, שנמשך שפע קדושה רוחני ומזון הגופני בוא"ו ימי החול, היינו בשלשה ימים שלפני השבת ושלשה ימים שלאחר השבת כדאיתא בספ"ק. וזהו 'ויסעו מהר ה' דרך שלשת ימים וארון ברית ה' נוסע לפניו דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה' וגו' פירוש הר"ה היינו התורה שנתנה בשבת ונשפע לישראל שפע קדושה מבחינת התורה על ידי בחינת שבת לשלשה ימים שלאחר השבת, ועוד המשיכו עליהם שפע חיים רוחנים לשלשה ימים מבחינת שבת הנוסע לפניו, היינו משבת הבא, היינו שארון ברית ה' הוא התורה ושבת, נוסע לפניו לתור להם מנוחה, ולהמשיך עליהם שפע. ועיקר גלוי הרצון רעוא דרעיון היא במנוחה של שבת וע"ז מרמז הכתוב בנסעם מן המצוה"ה, אותיות מנוחה.

בת עין

תיקון חמא אדם הראשון

הנה כל חמא אדם הראשון במה שגרם מיתה לכל העולם, היה רק העדר הזריות, כי לא ידע כי המשקה שנתנה לו הוא מהפרי שנאסר לו כמבואר בהן טוב (פ' בראשית), וכל חמא היה שהיה לו לחוש אולי הוא מהפרי שנאסר בו, והיה לו לשאול, ובאמת העדר הזריות הוא ממש כמויד. והנה ידוע דחמא הזה היה בערב שבת שנברא בו קודם הלילה, וחמא הזה פגם בכל הנשמות, כי היה אדם הראשון כלול מכולם, ולכן אז בעוד יום סמוך לחשיכה שכבר יש הארה מקדושת שבת ועלול לתיקון, צריך ללמוד ולהזהיר לתקן חמא זה בשרשו, ולכן מדויק אמרו (שבת לד.) צריך אדם לומר, דהיינו מצד שהוא אדם חלק מאדם הראשון, צריך לומר כדי לתקן מה שקלקל.

(שימח משה - פרשת וישב ד"ה בבראשית רבה)

רמז על עניני תשובה

ג' דברים אדם צריך לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה, עשרתם, ערבתם, הדליקו את הנר (שבת לד.). ופירשו המפורשים על דרך מוסר, שצריך לומר ערב שבת עם חשיכה זמן תשובה, כי שבת אותיות תשב, עשרתם תקנתם מידה עשירית, או תקנתם עשר ספירות הקדושים, ערבתם קיימתם הערבות, או ערבתם להתאחד זה את זה, כי שורש מצות עירוב מורה על שלום, כמו"ש מהרש"א (הא"י סוף ערובין) מדברי ירושלמי (עירובין פ"ז ה"ט). הדליקו את הנר של שבת, וגם ירמוז לנר ה' נשמת אדם (משלי כ, כז), נפש רוח.

(רב טוב - פרשת שמיני)

צריך להכין עצמו באימה ויראה

והנה בערב שבת להכנת הנשמה יתירה שהיא מן הצבא מרום שעושים תמיד באימה ויראה רצון קנייהם, צריך האדם לומר בתוך ביתו ערבתם ער"ב תם, העירותם את עצמכם באימה ויראה להתפלל בשם כנ"ל וכו'.

(בני יששכר - שבת מאמר ו אות ד)

תקיעות בערב שבת

שש תקיעות

שש תקיעות תוקעין בע"ש במקום גבוה, כדי שישמעו כולם, 'תקיעה ראשונה' נמנעו אותן שבשדות מלעשות מלאכתן, ואין הקרובים רשאים ליכנס, עד שיכנסו גם הרחוקים, ויכנסו כולם ביחד, ועדיין החנוניות פתוחות והתריסין מונחין, התחילו לתקוע תקיעה שנייה, נסתלקו התריסין ונגעלו החנויות, ועדיין החמין והקדרות רותחין על גבי הכירה, התחילו לתקוע תקיעה שלישית, סילק המסלק והטמין המטמין והדליקו הנרות, שהה כדי לצלות דג קטן, או כדי להדביק פת בתנור,

תוקע ומריע ותוקע ושובת, כתב הרמב"ם ז"ל, תקיעה ראשונה תוקע במנחה, ושלישית סמוך לשקיעת החמה.

(טור - אורח חיים סי' רנז)

שש תקיעות בשופר בע"ש נגד ששת ימי המעשה

ידוע ומפורסם הוא לכל רואי השמש, אשר הריחו בירת ה', רוח חכמה ובינה ודעת, שמעלת יום השבת קודש, היא הנקודה האמצעית של ששה קצוות ימי השבוע, המשפעת והנותנת חיים לכולם, וכולם מתברכים על ידיה, שהיא מסמרא דדכיא, פקודא קדישא אילנא דחייא, בסוד נשמה יתרה, בהרקת השפע משבת שבתון, מקור החיים עולם הנשמות, וכמבואר בספר הזוהר פרשת יתרו (ח"ב דף פח.), על כן הטיבו אשר דברו חכמינו ז"ל בפרק במה מדליקין (שבת לה.), שהיו תוקעים במקדש ששה תקיעות וכו', והם כנגד אלו הששה ימי החול, לשבר בהם הקליפות וסמרא אחרא, שהם שולמות בששה ימי השבוע.

(מבוא ספר סדר תקוני שבת)

המתנדבים יזכו לבנים גדולי ישראל

בקהלות גדולות מאד שא"א להכריז, נכון מאד שימצאו אנשים המתנדבים בעם, לילך ולזרז בכל רחובות קריה, ע"ד סגירת החנויות והדלקת הנרות, וכעת נמצא כן בכמה עיירות גדולות, חבורות קדושות המיוסדות על השגחת השבת, ואשרי חלקם כי הם מוזכים את ישראל לאביהם שבשמים, ויזכו עבור זה המתחזקים תמיד במצוה זו, לבנים גדולי ישראל.

(מנחת שבת - סי' עו סק"ג בשם עולת שבת)

התקיעות לערבב השטן

אפשר ליתן טעם על מה שתיקנו חז"ל לתקוע בכל ערב שבת, דלטעם הפשוט כדי לבטל את העם מן המלאכה היה אפשר גם בסימנים אחרים כגון להניף בסודרין וכדומה, אך ידוע שבזכות שמירת שבת יהיה הגאולה, ונראה שעל זה מתגבר היצר הרע מאד למנוע ולעכב שמירת שבת כהלכתה, דאלמלא כן היו גנאלין מיד ומטא זמניה למתבלע, ואפשר דלטעם זה תקנו חז"ל לתקוע דוקא בערב שבת, כדי לערבב השטן שלא יתגבר למנוע שמירת שבת, ורמזו זה כמתק לשונם כדי לבטל את העם ממלאכה.

(דברי יואל - פרשת מטות עמוד רא)

אשרי האיש אשר הולך בעצת החברה שומרי שבת מבית לבית, ובכל בתי האופים ובתי בעלי מלאכות, ובכל החנותים, ובכל השעננין, ערב שבת איזה זמן מה קודם שקיעת החמה, להזכירם ולהזהירם מחילול תוספת שבת, וכן בשבת בסוף עד מוצש"ק, וכ"ש בשבת בעצמו להצילם מחילול שבת, שהוא איסור כרת וסקילה ר"ל, ושיבת ביחבה תלך, תצילם בחילול שבת, שאפילו ב'תוספת תצילם, שימחלל בהם ת'כרת ת'סלק.

(טהרת ישראל - שער הטהרה דף יד ע"ב אות טו)

מובא בשם ספר עונג שבת וז"ל: סגולה למי שאין לו בנים, שיהיה בחברה שומרי שבת, ויעשה בלב גמור באמת ושיזמר ב'שבת בחברה תזילד', והנה בישע'י (גו, ד) כתיב כי כה אמר ה' לפרסים אשר ישמרו את שבתותי ובהור באשר הפצתי ומהזיקים כבריתי, הא ודאי רוצה הקב"ה לשמור ישראל שבת, ומה מהזיקים כבריתי, אבל הכוונה, ישמרו שבתות, שהפרסים יהיו בחברה שומרי שבת לשמור הישראלים

שנקראו שבתות, שיחזיקו כברית של שבת דנקרא ברית, להזכירם ולהצילם מהחילול שבת, כאשר הפצתי, שאחד יזכה לשני ולרבים, וגדול המזכה את הרבים, שהשי"ת נותן לו מדה כנגד מדה, ומזכה לו כבנים חיים וקיימים, תלמידי חכמים יראים ושלמים, והשי"ת יטהר אותנו בלב ועינים טהורים וקדושים, בכלל כל ישראל אם"ו.

(טהרת ישראל - שער הטהרה מדור תוספת שבת דף יד ע"ב אות טז)

⦿ טהורים ירשנה ויקדשוה / לעשי צדיקים ⦿

קודם שהלך לביהכ"נ אמר להרבנית "מאך שבת"

אמנם מה שאין נזהרים לומר להם הדליקו את הנר לא מצאתי טעם ברור, ועיין מש"כ באשל אברהם ע"כ. במנהגי חת"ס הובא שהחת"ס קודם שהלך לבית הכנסת (דהיינו שהלך קודם שהדליקה הרבנית את הנרות) אמר להרבנית בלשון אידיש "מאך שבת" ואפשר דבזה נכללים כל השאלות.

מנהג ישראל תורה (סי' ר"ס סי' ט' אות ט)

הרה"ק מצאנו זי"ע הניח הלילקע כששמע הכרוז לקראת שבת

גם היה המנהג בצאנו שבכל ערב שבת קודש, בהגיע הזמן של הדלקת הנרות היה השמש געקלאפט אין שיהל, "וחצי שעה מקודם היה השמש קורא ברחוב: מוכן לשבת", וכששמע רבינו הקדוש [מצאנו] קולו של השמש, אז הניח רבינו הקדוש את הלילקע מידו.

(דרכי חיים, צאנו - אות נד)

רבינו הק' זי"ע נהנה ממנהג התקיעות לקראת שב"ק

בעש"ק בירושלים עיה"ק שמע רבינו את התקיעות המזהירות את העם על ביאת שבת מלכתא (כמבואר במסכת שבת פ"ב ובש"ע), ונהנה מאוד ממנהג זה, וכשחזר לביתו לקראלי התקין אז שגם בעיר קראלי יתקעו ג' תקיעות ערב שבת, בתקיעה ראשונה לסגור החניות, בתקיעה השניה להטמנת החמין, ובשלישית להדלקת הנרות (כמבואר בש"ע), וכן התקין תקנה זו גם בעיר סאטמאר.

(מושיעין של ישראל - ח"ה עמוד תיד)

הזכות להאסר בבית האסורים עבור שבת קודש

פעם ספרו להחפץ חיים ז"ל מה שקרה בוויילנא עם רב אחד, שהלך ערש"ק לפנות ערב להזהיר את העם על סגירת החניות קודם שקיעת החמה, ונפגש עם אחד החנונים הבריונים שצוה לשוטר לאסרו על שמפריע את מנוחתו ומבטלו ממסחר. וע"ז ענה הח"ח זצ"ל, כי כל ימיו ה' מצטער ע"ז, מתי יבוא הדבר לידי ואקיימנו, להאסר בשביל כבוד השבת, ואשרי מי שזכה לזה, לשבת בבית האסורים בשביל קדושת השבת, ומחלקו יהיה חלקי.

(חפץ חיים עה"ת פ' כי תשא מעשי למלך אות א)

מזהירי שבת בסלאצק היו משברין הכלים שהיו באמצע מלאכתם סמוך לשי"ק

ובהיותי דרשן בקהילה קדושה ומפואר ק"ק סלוצק, שם ראיתי בני עלייה והמה מרובים, אנשי מעשה וראשי הקהלה שהיו בערב שבת מסבבין מבית לבית עם שמשים, שני שעות קודם הלילה ויותר [זמן תוספת שבת], והיו רואין בכל החדרים, וכשמצאו איזה מלאכה שלא נגמרה, או ידעו ודאי שתגמור בשבת, היו משברים הכלים, ולא היו חסים על ריבוי ממון, וגם בבתי כל בעלי מלאכות, ובכל החניות, והיו סוגרים אותן מיד, אשריהם ואשרי חלקם בחיים, ליהודים אורה ששון ושמחה ויקר, ושלוה בכל אהליהם.

(קרבן שבת - פרק יב)

לכל ידידי ומכירי נא לראות הזמנה זו כאישית

בשבח והודאה להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו
שהחינו וקיימנו והגיענו ליום הכנס בנינו היקר

הבי אברהם יעקב נ"י

לעול תורה ומצוות בשעטז"מ

הגנו מתכבדים בזה להזמיןכם להשתתף בשמחת הבר מצוה
שתתקיים אי"ה ביום רביעי פרשת שלח כ"ב סיון תשפ"א

באולם "שמח תשמח"

רח' ישמח משה 27 בני ברק

בשעה 8:30 בערב

לגברים בלבד

נשמח לראותכם משתתפים בשמחתנו

ואי"ה בשמחתכם ישמח לבנו גם אנו

המצפים לבואכם לשלום

אלעזר טובי" שווארץ זב"ב

למען ציון לא אחשה

לו

נ"י ע"י בנש"ק הרה"ק גר' נחמן כהנא שליט"א
מרבני חבורת "יואל משה"

הועתק ללה"ק מספר "על גאולתינו" הוי"ל ע"י נטרונא

עמד מיד על מהותו

בספר בן לאשרי מספר המחבר מה ששמע מהגה"צ מבולגריא זצ"ל בן הרה"ק מבעלזא זי"ע, שהגם שאביו לא השיב ברור כששאלו אותו בנוגע לשידוכים, היה פעם אחת שיצא מגדרו, כשיהודי מפרעמיסלא בא לשאול אודות הצעה לבתו עם בחור שהכניס לביתו הקופה של ה'קרן קיימת', שאלו הרה"ק מבעלזא בפליאה: "למה אתה כלל שואל?! איך אתה יכול לעשות שידוך כזה?!"

לאחמ"כ נודע שהבחור נחמץ לדאבונינו וחילל את שבת ביחד עם ידידיו שהשתייכו כבר אל הציונים, וכשאמרו זאת לפני הרה"ק מבעלזא נענה בלש"ק: "ידעתי שאי אפשר ליהודי

היושב על התורה ועבודה להכניס את קופת ה'קרן קיימת' שכל גדולי וצדיקי הדור אסרו ומכיוון שהכניסו הבנתי מיד שכבר היה מלא אפיקורסות מתחילה".

חסידי בעלזא מחאו באברכי ה'קרן קיימת'

במאמר שפירסם ציוני ידוע בשם אורי צבי גרינבערג שהתייחס אל רבנים גדולים, שבצעירותו לפני המלחמה הסתופף בבעלזא ולאחמ"כ פרק עול תורה ומצוות, כתב זכרונות מימי נעוריו, את הדברים פירסם בכתב העת "ידיעות

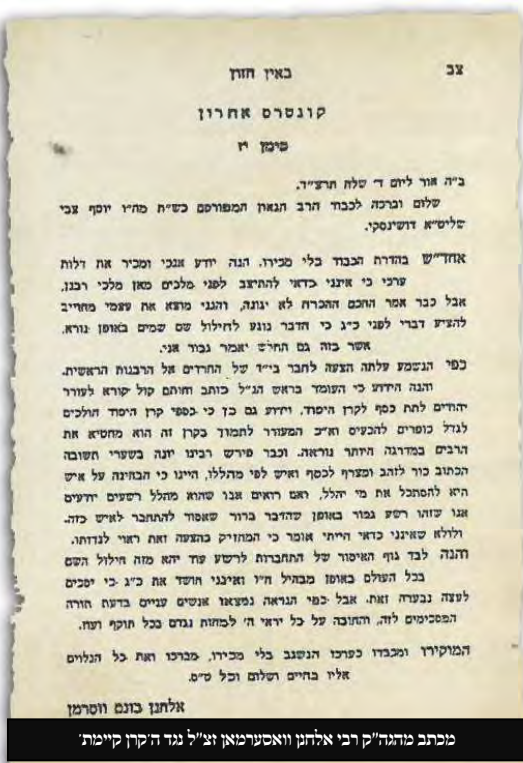
רמת גן" בשנת תשכ"ב כשבוע אחר ביקר הפויפסט בא"י, והוא היה מלא תמיהה היתכן שבמדינה 'היהודית' מדברים כ"כ בהתלהבות מהפויפסט, ואז פירסם המאמר הבא ובו מביא גם דברים מזכרונות שנות נעוריו, ולבסוף מסיק דבכל השנים היה לו טינא בלב נגד בעלזא, אבל בזמנים אלו נזכר באותו המעשה ודברי הרה"ק מבעלזא, בבחינת ניבא וידע מה ניבא!.

וכן אני מוכרח להיזכר לפי דבריו לפני נ"ג שנים: "דער ציוניזם פירט צו שמד" ולא שמד עם המים ששפכו, רק ברוח ולהרחיקם ממקור היהדות ומסורת הדורות.

וכן כותב אודות ה'קרן קיימת': ביום מן הימים מימי החורף שהרחובות מלאים שלג, ראיתי ב' אברכים במלבוש סטודענטן צועדים

לכיוון בית המדרש דבעלזא ובידם הקופות כחול לבן של ה'קרן קיימת', הלכתי אחריהם לראות מה יקרה בהיכנס האברכים הציונים בתוך 'לוע הארץ' בביהמ"ד בעלזא.

ואז זה קרה: כשראו אותם החסידים והקופות בידם מיד נגשו כמה אברכים חסידים וצעקו אליהם, ולאחמ"כ עברו לדבר עם הידים, לחצו אותם אל הבימה, וזרקו מידם את הקופות אל הארץ, וכשהסטודענטן התכופפו להרימם, לקחו האברכים הקנאים את המפות וזרקום על האברכים, על זה שהעזו להיכנס אל מקום קדוש אם הקופות הציונים.

אלחנן כהנא וסטרנא

מכתב מהגה"ק רבי אלחנן וואסערמאן זצ"ל נגד ה'קרן קיימת'

הטומאה כמו שיש לטומאה הציונות, ולתת כספים להציונים הוא גרוע יותר מלתת לבית התפלה".

קרע את שטרות הכסף

הרה"ק מקאלשיץ זי"ע היה פעם בלאגזוט על ציונו הק' של הרה"ק מראפשיץ זי"ע, וכשראה שם שלוחי הציונים אוספים כסף לה'קרן קיימת', התחיל לצעוק בקול מר "גם בציון זקינו הק' יאספו כסף לציונות?", ותפס מהם מהשטרות שאספו, וקרעו לגזרים.

ופעם כשאחד הזמינו לשמחת העלייה לתורה לבנו בעיר ריישא, והרה"ק מקאלשיץ זי"ע שגר שם, הלך לשם, ובקריאת התורה

שמע איך שהגבאי עשה 'מי שברך' והכספים שאספו היה לצורך ה'קרן קיימת' נגש אליו הרה"ק מקאלשיץ ותפסו בזרועו והוציאו לחוץ, באמרו: "האיך אתה מעז פניך לעשות מי שברך עבור ה'קרן קיימת' ליד הספר תורה?".

[מדי דברנו בו בעניני כספיהם ושטרותיהם, מן העניין להביא מה שסיפר כ"ק אדמו"ר בעל בית יצחק מספינקא שליט"א, מאביו הרה"ק מספינקא זצוק"ל, שכתב בפתחה לספרו 'טבא דשמואל': 'אבל עלינו מוטל להרחיק מהם וכל אשר להם, ודברים השייכים לממשלתם, כמו שפעם אחת ראיתי אצל איש אחד שהיה עומד בשעת התפלה, בכיסו מונח הפאספארט של ממשלת הציונים, ותמהתי עליו, איך יכול לקרב עצמו להשי"ת, אפילו כאשר אני מקבל מכתב מארץ הקדושה,

קשה לי לומר דבר שבקדושה, כל זמן שהפאסט מארקלעך בבית, ופעם אחת אמר לי לפני שנסעתי לא"י בלשון קדשו: "ביים דאווענען זאלסטו ניישט האלטן די ציוניסטישע געלט אין טאש".]

המשך בגליון הבא
א"ה

יותר טוב ליתן לע"ז מליתן ל'קרן קיימת'

הרב רפאל זלמן לעווין זצ"ל בנו של הגה"צ רבי חיים אברהם דוב בער הכהן לעווין זצ"ל (הנקרא המלאך בארה"ב) מספר בזכרונותיו: "בשנת תרע"ה, באמצע מלחמת העולם הראשונה, ברחנו אל עבר העיר מינסק, כמו הרבה יהודים שגלו ממקום מושבותיהם, וגם הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל ברח מעירו והגיע למינסק.

בבוקר אחד כשהזרתי מתפילת שחרית נעמדו בפנית הרחוב אנשים עם קופות ובקשו כספים עבור ה'קרן קיימת' הציונית, לא יכלתי להיפטר מהם אז הכנסתי ב' או ג' פרוטות,

ונתנו לי כעין פס של הקרן קיימת, ובדברי עם המוכר, שם את הפס על כתונתי, וכך זה נשאר ושכחתי להורידו וכך נכנסתי לבית הוריי.

אבי ז"ל היה אז באמצע תפילת שחרית וכשראוני מתחילה לא אמר כלום, ולמעשה הורדתי את הפס מבגדי תיכף ומיד, ולאח"כ הלכתי ברחוב, וממולי פגשתי את הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל שטייל עם אבי, ובשבילי היה זה הפעם הראשונה שראיתי את הגאון, וכשראיתי אותם אמר לי אבי: 'תן שלום לגדול הדור', ופנה אל הרב דבריסק ואמר 'בני, יש לו שאלה לשאלכם, תמה רבי חיים 'ולמה אין אתם משיבים לו' ענהו אבי 'דהוי שאלה באמונה', כשרבי חיים שמעו נענה בהתרגשות 'אמונה? נו, תאמרו את שאלכם'.

ואז סיפר אבי ז"ל על הפרוטות שנתתי לה'קרן קיימת' הציונית, הגאון רבי חיים הקשיב ברצינות, ואז הראה בידו על בית תפלה שעמד באותה הרחוב ואמר בחריפות: "אם יש לכם 'עקסער' (היא מין מטבע בערך ג' פרוטות) מיותר לתת, העבודה זרה הוא אין לו את

"בולים" של הקרן קיימת

חברה קדישא "חסד ואמת"

גחש"א דחסידי סאטמאר בני ברק

רני ושמחי ליעקב

הון שיר ושבח נביע עלי גליון, כשהשמחה במעונו נברך לאלוקי עליון, ה"ה ידידנו החשובים העוסקים במסירות בגחש"א שלא ע"מ לקבל פרס, ועומד על משמרת הקודש בהתמסרות עצומה, בדעת ובתבונה בעצה ובחכמה, בעידן דחדוותא, נביע לו בהני שורתא, לעילא מכל ברכתא, ומולא טיבותא, באותות יקר ורבותא

הרה"ח ר' יעקב שמשון נחום יאקאבאוויטש הי"ו

לרגל שמחת נישואי נכדו ני"ו למזל טוב

הרה"ח ר' אברהם יעקב שווארץ הי"ו

לרגל שמחת חולדת נכדו ני"ו למזל טוב

יה"ר שתשרה השמחה במעונם תדיר, ויזכו לרב נחת עד אין שיעור, וזכות חלקם במצוה רבה של חסד ואמת, תעמוד להם להתברך באושר ועושר מתוך הרחבת הדעת, אורך ימים ושנות חיים, וכל ברכאן דנפישא במלוא חפניים.

בברכת החיים והחסד חברי וגבאי החברה קדישא

בי ברוך הוא

בברכה מרובה, נשגר ברכת מול טבא, קדם מע"כ ידידנו החשוב האי תרי צנתרי דדהבא, ברוך הוא וברוך שמו, טעמו ונימוקו עמו, קובע עתים לתורה, מדי לילה תדירא, במסגרת שיעורינו המעטירה, ראה פניו מאירים, בשבתו עם חברים, שבחו בפי ישרים,

מוה"ר ברוך יצחק סאבאוויטש הי"ו

לרגל שמחת חולדת בנו בסיון טו ובאגוסט טו

וזאת הברכה, מאלקי המערכה, שיזכה לרב נחת והרחבה, וימשיך לישב באהלה של תורה מתוך הרווחה, ויוסף עליהם ה' אלף פעמים ככה, וכט"ס

החותמים למען שמו ברגשי הודאה ויקרא דאורייתא

משתתפי השיעור ערב

של הרב ר' יואל משה גליק שליט"א

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ניחום אבלים אצל כ"ק האדמו"ר משינאווא שליט"א

על פטירת בתו הרבנית ע"ה א"ח הגה"צ רבי ישכר דוב הכהן גלאנץ שליט"א
רב דקהל סדילקוב בעיר מאנסי יע"א

מוצש"ק פרשת תזריע טהרה תשפ"א לפ"ק

רביצין, ווי אזוי האט דער רבי געמאנצט מצוה מאניץ מיט די מאכטער רחל, מיט די הענט צי מיט א גארטל, האט דער פעטער געפרעגט, 'מיט וועמען?' זאגט ער 'מיט רחל', האט דער פעטער געפרעגט 'ווער? ווער איז דאס?' ער האט נישט געוואוסט. 'איך האב געמאנצט? מיט וועמען?' עס האט געדויערט ביז ער האט געכאפט, און ער האט נישט געענטפערט. ער איז געווארן צוקאכט, ווען יענער איז ארויס האט ער געקערעכצט, 'ניטאמאל געדענק איך אז כ'האב געהאט א קינד'.

האדמו"ר משינאווא: ווער האט אזוי געזאגט?

רבינו: דער רבי.

א' מבניו: ס'איז געווען אין די געזונטע יארן?

רבינו: ניין, ס'איז שוין געווען אין די נישט געזונטע יארן.

האדמו"ר משינאווא: אויב אזוי איז דאך נישט קיין קונץ, דער קונץ אז מ'געדענקט און מ'איז מקבל באהבה, אז מ'געדענקט נישט איז דאך נישט שייך מקבל צו זיין באהבה.

רבינו: מיין טאטע ז"ל האט געהאט א ברודער, ער האט געהייסן ליפא, נאכ'ן קדושת יו"ט, און ביי די צוועלעף יאר האט ער זיך פארקילט און ער איז אוועק ר"ל, ס'איז דאך נישט געווען קיין אנטיביוטיק, ער איז געווען א גרויסער חריף, און דער זיידע ז"ל (מרן העצי חיים ז"ל) האט געזאגט, נישטא א טאג וואס איך זאל אים נישט געדענקען.

דער רבי פון לובלין האט פארלוירן א קינד, א יונגל, און דער ראפשיצער רב האט געזאגט ער האט געזעהן דעם רבין דאווענען דעם ערשטן טאג פון די אבילות, מיט א טלית אהן תפילין, זאגט ער אז ער האט געזעהן דעם רבין דאווענען

האדמו"ר משינאווא: דער רבי האט זיך ממריח געווען, צו קומען, וויזוי שפירט מען זיך?

רבינו: ברוך ה', כ'זויל קומען אויף שמהות.

האדמו"ר משינאווא: דער אויבערשטער זאל העלפן, אין לך דבר שעומד בפני הרצון, אז מ'זויל וועט מען קומען א"י.

רבינו: דער זיידע ז"ל דער עצי חיים האט מספיד געווען א מאכטער, ס'איז געווען פרשת ויגש, האט ער געזאגט 'בי אדני', איך בעט דיר, זאל יחר אפך בעבדך, ס'זאל מער נישט זיין קיין חרון אף, אזוי האט ער געזאגט, 'בי אדני ואל יחר אפך בעבדך'.

דער שינאווער רב ז"ל האט פארלוירן דעם זון רבי נפתלי (הרה"ק רבי נפתלי האלבערשטאם ז"ל שנפטר בדמי ימיו בן כ"ז שנים ביים כ"א כסלו שנת תרכ"ד לפ"ק, ואביו הרה"ק ז"ל הו"ל ספר מדברי תורתו בשם אילה שלוחה) האט ער געזאגט אז ער איז געווען זייער צורודערט, ס'האט אים זייער געשטערט, האט ער געבעטן דעם אויבערשטן אז ער זאל פארגעסן, און דער אויבערשטער האט אים געהאלפן און ער האט פארגעסן.

א' מבניו הרבנים: אויפ'ן משך הזמן איז דאך גזירה על חמת שתשתכח הלב.

רבינו: ביים פעטער ז"ל איז געווען, איינער האט חתונה געמאכט א מאכטער, און ער האט געוואלט וויסן ווי אזוי מ'מאנצט מצוה מאניץ מיט א מאכטער, מיט די הענט צי מיט א גארטל, האט ער געפרעגט דעם פעטער ז"ל דער דברי יואל, ער האט געוואלט וויסן ווי אזוי דער רבי האט געמאנצט מצוה מאניץ, האט ער געפרעגט 'דער רבי האט דאך געהאט א מאכטער רחל, זי איז געווען די סיגומער

מיט א טלית אן תפילין, האט זיך מיר געדאכט אז ס'איז יו"ט.

האדמו"ר משינאורא: אז ער האט געזעהן א שמחה אויפן רבי'ן פון לובלין.

רבינו: אזוי האט ער געזאגט, ס'האט זיך אים געדאכט אז ס'איז יו"ט.

האדמו"ר משינאורא: איך האב געהערט דא פריער א מעשה, אז רבי ארון קראקאווער, א זון פונעם מאור ושמש, איז געווען נאך די פטירה פון צאנזער רב אין צאנז, און ער האט געטראפן רבי ישעילע משעחויבער, אלס יונגל, ער איז געווען אזוי געבעך צוקלאפט, זאגט ער אים, קינד מיינס, וואס ביזסטו אזוי דערשלאגן, כ'האב געהאט א ברודער יוסל, רבי יוסעלע ניישטאטער, האט ער געזאגט, וואס מ'האט געזעהן אין לובלין האט מען געזעהן אין צאנז, וואס מ'האט געזעהן אין צאנז האט מען נישט געזעהן אין לובלין, דער רבי ווייסט פון דעם?

רבינו: יא, כ'האב געהערט די מעשה.

האדמו"ר משינאורא: איז וואס מיינט דאס?

רבינו: אלע צדיקים יעדער לפי ערכם, האבן געזעהן וואס מ'האט זיי געוויזן, וואס 'ער' האט געזעהן אין צאנז, און וואס 'ער' האט געזעהן אין לובלין.

האדמו"ר משינאורא: אבער ער זאגט וואס מ'האט געזעהן אין צאנז האט מען נישט געזעהן אין לובלין, דאס הייסט אז אין צאנז איז געווען מער ווי אין לובלין.

רבינו: ער האט געזאגט וואס 'ער' האט געזעהן, וואס מ'האט 'אים' געוויזן.

האדמו"ר משינאורא: נו מאי קא משמע לך, אז מזווייזט נישט זעהט מען נישט. אזוי וואלט געווען דער פשט אז ער האט דערציילט דער ערך פון דעם נראה, אבער לויט דעם איז דער פשט דער רואה, אז דער רואה האט נישט געזעהן...

רבינו: בפשטות, ווען ער איז געווען אין לובלין איז ער דאך נאך געווען יונגער, און ווער ער איז געווען אין צאנז איז ער דאך שוין געווען עלטער, איז ער דאך געווען אויף אן אנדערע מדרגה, א העכערע מדרגה.

האדמו"ר משינאורא: ווער איז געווען אויף אן אנדערע מדרגה?

רבינו: ער זאגט אז מ'האט נישט געזעהן אין לובלין דאס וואס מ'האט געזעהן אין צאנז.

האדמו"ר משינאורא: אזוי האט געזאגט רבי ארון פון זיין ברודער רבי יוסעלע.

רבינו: יא, ווען ער איז געווען אין צאנז איז ער שוין געווען אין א העכערע מדרגה, ער אליינס איז שוין געווען העכער, און פארדעם האט ער שוין געקענט מער זעהן.

האדמו"ר משינאורא: פארדעם האט ער געזאגט אז דאס וואס ער האט נישט געזעהן אין לובלין האט ער געזעהן צאנז.

רבינו: ביי צדיקים איז אזוי, מזווייזט פאר יעדן איינעם לפי ערכו.

האדמו"ר משינאורא: הייסט דאס, ס'איז א נייער פשט אינגאנצן, א נייער מהלך.

רבינו: אדער קען זיין, אין ראפשיץ בכלל איז געווען די עבודה זייער באהאלטן, במילא קומט אויס אז ס'איז דא מקומות וואס מ'איז נישט אזוי באהאלטן זעהט מען מער, און דארט וואו ס'איז מער באהאלטן זעהט מען ווייניגער.

דער ראפשיצער רב איז געווען טמיר ונעלם אויפן העכסטן אופן.

האדמו"ר משינאורא: דאס הייסט, אז אין לובלין איז געווען באהאלטן, און צאנז איז געווען אפען, דאס איז פשט.

רבינו: מ'וואלט געקענט זאגן אפאר פשטים אין דעם.

א' מבנינו: אין צאנז איז געווען די חיצוניות'דיגע עבודה מער אפען.

האדמו"ר משינאורא: אזוי האב איך געהערט אז ס'האט איינער געזאגט, אז די עבודה אין צאנז איז געווען גרעסער ווי די עבודה פון רבי'ן פון לובלין, אבער אין פנימיות נישט.

רבינו: דער רבי פון לובלין איז דאך געווען א אורים ותומים.

האדמו"ר משינאורא: ער האט דאך געהייסן דער 'חוזה'.

רבינו: דער קאנציצער מגיד האט אזוי געזאגט אויף אים, אז ער איז דער אורים ותומים.¹

1

ידוע שפע"א כליל "כל נדרי" כשהגיע המגיד הק' מקאנצין לאמירת "ויאמור ה' סלחתי כדברך" החל להתרצות לפני קונו על עמו בית ישראל בזה"ל: רבש"ע מי ימלל גדולך, והנה אחת שאלתי מאתך אותה אבקש, מה ואת כי עלי נקל הדבר לקחת עול בניך בני ישראל, עם חולשת גופי ליגע את עצמי בעבודה ותפלה עליהם, ולך ה' הגדולה והגבורה קשה עליך לומר השתי תיבות "סלחתי כדברך", אולי תאמר כי חסרון צדיקים בדור, הלא יש לך ברימונו הרבי ר' מענדל'ע ששקול כנגד כל צדיקי דור, ואם תאמר מפאת חסרון ה"אורים ותומים" הלא יש לך בלובלין ר' יעקב יצחק המאיר כה"אורים ותומים" אשר הי' נקבע בלבו של אהרן הכהן הגדול, וא"כ אמר רבונו של עולם אבקשה ממך

האדמו"ר משינאווא: ס'איז געווען א לובלינער, ס'איז געווען דער רבי ר' מענדעלע פון רימנוב, דער קאנציער מויד, און דער אפטער רב.

רבינו: אבער ס'איז געווען ביי יעדן אן אנדערע עבודה.

האדמו"ר משינאווא: ער איז אמאל געווען צוואמען.

רבינו: יא, און ס'האט נישט געקלאפט, דער רבי ר' מענדעלע איז אמאל געווען אין לובלין אויף שבת, און פרייטאג צונאכט'ס ביים טיש איז געווען ביים רבי'ן פון לובלין עבודת ה' בשמחה, און ביים רבי ר' מענדעלע איז געווען גרויס פחד, דארט איז געווען אזא פחד, אז מ'האט מורא געהאט צו עפענען דאס מויל, און דער רבי ר' מענדעלע איז געווען אין לובלין און ער האט געזעהן אז דער שמעלט זיך אויף, און דער זעצט זיך אראפ, און דער גייט און דער קומט, ער האט עס נישט סובל געווען, און ער האט געגעבן א קלאפ אין טיש, שא, דרך ארץ קדמה לתורה, און ס'איז געווארן אזא פחד אין ביהמ"ד אז קיינער האט זיך נישט א ריר געגעבן, און דער רבי פון לובלין האט אנגעקוקט דאס און ס'האט אים נישט געשמעקט, האט ער געזאגט פאר'ן רבי ר' מענדעלע, איינס פון די מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם איז במיעוט דרך ארץ, אזוי האט דער רבי פון לובלין געזאגט.

האדמו"ר משינאווא: דאכט זיך מיר אז כ'האב אויך געהערט אז ער האט געזאגט דאס לשון, 'אנן בדידן ואינון בדידהו'.

רבינו: זיי האבן געזעהן אז זיי קענען נישט אינאיינעם פירן. ס'איז געווען אן אנדערע דרך.

האדמו"ר משינאווא: דער ראפשיצער רב זאגט מען איז געווען מער רימנוב ווי לובלין. צי ווייל ס'איז געווען נאנט, אבער אזוי האב איך געהערט, אז דער ראפשיצער רב איז געווען מער רימנוב.

רבינו: כ'ווייס נישט אין וועלעכן יאר דער רבי ר' מענדעלע איז געגאנגען פון פריסטיק קיין רימנוב, ווייל פון ראפשיץ קיין פריסטיק איז נישט ווייט, קיין רימנוב איז עס שוין ווייטער, אבער פון ראפשיץ קיין פריסטיק איז נישט ווייט.

האדמו"ר משינאווא: למאי נפקא מינה?

רבינו: ס'שטימט מיט דעם, אויב ער האט געוואוינט אין פריסטיק, האט דער ראפשיצער רב זיך גלייך געקענט צוכאפן קיין פריסטיק, ס'איז ממש א שפאן, ס'איז זייער נאנט, אויב ער האט שוין געוואוינט אין רימנוב איז שוין אביסל ווייט, לובלין איז אויך אביסל ווייטער, לובלין איז שוין פוילן, דאס איז גאליציע, ס'איז אלעס גאליציע. צו גיין קיין לובלין דארף שוין זיין א מהלך, בימים ההם איז מען דאך געפארן מיט א פערד און וועגעלעכע במילא האט דאס געדויערט.

המשיך רבינו: דער רבי ר' הערש פון רימנוב האט געליטן אסאך צער גידול בנים.

האדמו"ר משינאווא: מ'האט דאך אים געפרעגט פארוואס ער איז נישט מרעיש עולמות, האט ער געזאגט, וואספארא פנים וואלטן מיר אונז געהאט ווען דער אויבערשטער זאגט פאר אברהם אבינו קח נא את בנך, און אברהם אבינו בעט ביים רבנו של עולם זעה איך זאל נישט דארפן דאס, וואלט מען נישט געהאט קיין עקידה, וואספארא פנים וואלט מען געהאט אן דעם גרויסן זכות פון די עקידה.

רבינו: דער טאטע ז"ל האט דאך אויך פארלוירן א טאכטער, און די מאמע איז געווען זייער צוטראגן, האט ער איר פארציילט אז דער זיידע רבי שלום אליעזר פון ראצפערט, ווען די באבע - מיין טאטע'ס מאמע - איז אוועק, זי איז דאך אויך אוועק יונגערהייט, און די באבע (הרבנית הצ' מרת שרה מרים בת הגה"ק רבי מאטעלע מהאראנסטייף ז"ל) איז געווען זייער צוטראגן, האט דער זיידע רבי שלום אליעזר'ל איר געזאגט, 'א' ב' ג' ד' ה', איך טראכט אריין ווער האט עס געמאכט? דער אלעמען ב'אליבטער גרויסער דערבארעמדיגער הייליגער באשעפער, א' ב' ג' ד' ה', מ'דארף עס חזרן, ס'איז שווער, ס'איז שווער... אבער מ'דארף עס געדענקען.

ביים דברי חיים האט אויך פאסירט אזא זאך, ער האט געהאט אסאך צער,² נאכדעם זיין זון דער שינאווער רב

2

הרבנית רעכיל דבורה ע"ה נסתלקה בעש"ק כ"ז אלול שנת תרכ"ו כשהשתוללה אז מגיפת החולי-רע רח"ל בגלילות צאנו ורבים הללים הפילה, ומתו בה בערך מאה ותשעים נפשות רח"ל.

ובשנת תרכ"ז עבר הרה"ק מצאנז בעש"ת לעיר זמיראד, ולחג הסוכות נסע לעיר בארדיוב ושהה שם כמה שבועות עד שהמגיפה נעצרה, ועיין

אמור "סלחתי", והכפיל דבריו אלה כמה פעמים, ואח"ז ישב בדביקות עצומה ולא נע זמן מה, רק זיעה ניגרה ממצחו הק' ועיניו זלזו דמעות, ולפתע נשמע קולו בקול רנה וישועה "ויאמר ה' סלחתי כדברך", והרה"ק החוה צפה ברוה"ק באותו ליל יום כפורים על עבודת המגיד הק' ולאחר תפלת ערבית אמר "מי יתן כי יפנה היום ונתבשר בשורות טובות מקאונץ כי החולה השוכב מטותו הרעיש כל העולמות".

האדמו"ר משינאווא: אינטערעסאנט, אזא חריפות, ממש א חריפות, נישט דער פשט אז ער איז מקבל באהבה, נאר ס'איז בעצם גוט, ס'איז גאר א טובה.

רבינו: 'דער בעל הרהמים ווייסט נישט וואס מיר איז גוט?' אזוי האט ער געזאגט.

ער האט אמאל געזאגט ביי א צווייטע פאל, 'אז מ'כאפט א קלאפ מ'דרייט זיך אויס און מ'זעהט א גומער פריינד האט עס געגעבן, איז גוט מ'געט א שמייכל'.

דאס איז הייליגער ווערטער וואס דער הייליגער דברי חיים האט געזאגט.

החשיך רבינו: אבער, ס'מועג זיין שמחה!

מ'זאגט נאך אז רבי מאיר'ל פרעמישלאנער האט געזאגט וועל מקרה לא טוב ל"ע אז ס'איז א שמחה, נג, אויב אזוי פארוואס איז נישטא קיין אבילות אין יו"ט? ווייל אין מערבין שמחה בשמחה (מועד קטן ה:).⁵

האדמו"ר משינאווא: דער אויבערשטער זאל העלפן.

וקם רבינו ואמר: המקום ינחם אתכם בתוך אבלי ציון וירושלים, נישט וויסן פון קיין צער נאר טאקע תמיד מיט שמחה.

אחרי סעודת ברית בנה, והניחה אחריה ששה ילדים ה', ומי יוכל לפרט את השבר הגדול וחורבן בית הצדיקים בעוה"ר.

ואני הייתי אז בבית רבינו אור ישראל אב"ד דפה שליט"א, ותמחתי עד היכן כוחו של אהבת ה' מויע, המיתה הזאת היתה בערב שבת קודש, ובליל שבת הייתי אצל סעודת שולחן רבינו, והיה כנהוג, וכל העם מסתכלין בו לדעת מה יעשה, והנה הוא בוער באשו הקדושה כבשבת הקודש, ומזמר הזמירות באהבה ובנעימות שלהבת י-ה, כאילו לא פגע בו מידת הדין כלל, וכן כל השבת לא ראינו שום תנועה אחרת במחות עבודתו כמדי שבת בשבתו.

וזלת בעת סעודת שחרית כאשר בא אליו בנו היתום הקטן בעצמות, אז אמר אליו בזה הלשון: אייט וואהר הקדוש ברוך הוא איז גערעכט, ותו לא מיד.

התבוננתי על המראה והבנתי המדריגה מה שאמרו חז"ל חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, ופירש ר"ע ברטנורא בשמחה, רחמנא ירוםם בתי צדיקים, ויחיד חורבות ציון בב"א, עכ"ל.

⁵ עיי' בס' פנים מאירים (עמ' ק"ט) שפע"א באמצע ההג' הלתה בתו של הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן ז"ל והתפלל להקב"ה שתבריא, ואמר רבוש"ע הלא איתא חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, ופי' בגמרא שצריך לקבלם בשמחה, אבל הרי אמרו חז"ל אין מערבין שמחה בשמחה, וא"כ אנה הסר מבתי את היסורים באמצע שמחת החג, ותישאר לי רק שמחה זו.

האט געהאט א שווער לעבן, אסאך עגמת נפש, די רביצין איז אוועק, די ערשטע די צווייטע, ער איז געבליבן מיט יתומים, איז דער דברי חיים האט אויך פארלוירן א קינד, ער האט מערערע קינדער פארלוירן.³

האדמו"ר משינאווא: לייבוש האט ער געהייסן.

רבינו: דאס איז געווען איינס, ער האט געהאט שפעטער פון די צווייטער רביצין האט ער געהאט אפאר קינדער, האט ער געגעבן א זאג, ס'איז געקומען די משפחה מ'האט פארפירט מ'האט געקלאגט, האט ער געזאגט, ווילט עטין מיר זאגן אז דער באשעפער ווייסט נישט וואס ס'איז פאר מיר גוט?⁴

בס' וזרון טוב בו נתק מכתב ממין הק' מצאנו להרה"ק רבי יצחק מנעשכין ז"ע בו הוא מבקש ממנו שיתפלל בעדו ובעד המגיפה.

ובס' פי צדיק (דף רמ"ו) כותב שהרה"ק מצאנו ליווה אותה עד לבית הכנסת שהיה סמוך לביתו, והספידה בדברים אחדים ואמר: "היא היתה אשה כשירה שעשתה רצון בעלה, וחלק גדול יש לה בעבודתי... היא נתנה בשבילי ה"דאוין שטוב" ובנתה המקוה בחצירי... לבי בשלום ובכל מקום שתבואי תאמרי שאת היית אשתי וששמשת אותי באמונה, לבי בשלום!".

ועיי' בס' חמדה גנוזה (ח"א) שהרה"ק מצאנו נענה פע"א ואמר שיעקב אבינו השיג שלימותו ע"י שנשא ד' נשים, והותנו רבי הערשעלע היה נוכח באותו מעמד, ופרץ בככי, כי הבין שבתו לא תאריך ימים כי היא היתה האשה השלישית של הרה"ק.

3

וזה לשונו בספר חמדה גנוזה: בשנים ההם התחילו קצת נשים ללוש בשיטלעך, אשר אא"ז היה אומר שהוא אסור על פי דין ואין שום חילוק בין פאה נכרית לשערות עצמו, וכמו שנדפס בשו"ת דברי חיים (ח"ב ז"ד סימן י"ט) וכו'... וכאב מאד לאא"ז שעוברים בכל יום על עשה של ואבדיל אתכם מן העמים (ויקרא כ"ב א'), וגם על לא תעשה שלא לא תלכו בחוקות הגוי (ויקרא כ"ב א'), וכתב מכתבים וכו'... אח"כ היה מעשה שנפטר אצלו ג' מילדי' שהיה לו מאשתו בת רבי צבי (מטאראט) ז"ל, כי עד אז היה לו ממנה ד' ילדים ואז נשארה רק בתו נחמה תחי', אז אמר שברצונו לעשות להם הספד, והלך לביהכ"נ ועשה הספד עליהם, ובתוך ההספד אמר שכל זה בא לו מחמת שמחריש על איסורים הנ"ל, ואמר אא"ז שעל דברים אלו אחז"ל (שבת קה:) היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך ועבוד עבודה זרה, לזאת מוכרח לצעוק ולצאת נגד זה בכל כוחו.

4

עיי' בס' נפלאים מעשיך (ח"א עמ' י"ח) שמיא תצלום העתק מירחון 'עמוד העבודה' שיי"ל בשנת תרכ"ו בארה"ק (ע"י הגאון הצדיק ר' עקיבא יוסף שלעיינגער ז"ל) עדות נוראה מא' שהיה באותו שב"ק בצל הרה"ק מצאנו איך שהרה"ק הצדיק עליו דין שמים באופן מבהיל.

ונעתיק לשון הכותב: צאנו - אין אני כמוציא דיבה במבשרי בשורה רעה הזאת, הלא כבר נודע לרבים שמתה הרבנית הצדיקת דפה ז"ל יום אחד

מתוך שיחת קודש של כ"ק מרן רבינו שליט"א

אצל סעודת ראש חודש עם עסקני מוסדות יטב לב בארה"ק

יום ד' פרשת במדבר ר"ח סיון שנת תשפ"א לפ"ק

השואל: מזעיקה או מוסדות יטב לב? האם ביים רבין ז"ל (רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע) געהאט א חשיבות מער פון אנדערע מוסדות, נאך מער, דער רבי האט דאך אויפגעשטעלט מוסדות איבער די גאנצע וועלט, אין ניו יארק, אין מאנטריאל, אין יוראפ, אין לאנדאן, אין אלע פלעצער, ביי קיין איין מוסד האט ער נישט אוועק געשטעלט א אפיס דאזי אין ניו יארק פון וואו מ'זאל שאפן הכנסות פאר'ן מוסד, נאר מוסדות יטב לב, ער האט געזארגט מ'זאל א גאנץ יאר שאפן געלט און שיקן געלט, וואס איז געווען דער חשיבות פון מוסדות יטב לב מער ווי אלע אנדערע מוסדות?

רבינו: אונז ווייס מיר ביי שיר השירים, אלע שירים זענען קודש, שיר השירים איז קודש קדשים.

*

השואל: די עסקנים גייען ארום נאך געלט, און ס'מאכט זיך אז איינער גיט יא און איינער גיט נישט, און אמאל כאפט מען פון איינעם בזיונות, אמאל גיט מען פאר איינעם א פסק, וויל איך פרעגן וואס דארף אן עסקן וויסן ווען ער גייט ארום נאך געלט?

רבינו: דאס האב איך נאך געהערט פאר פופציג יאר צוריק, אז דער פעטער ז"ל האט געזאגט פאר בחורים, "ווען איינער גייט נאך געלט, אז ער גייט נאך געלט האט ער צוויי טאשן, איין טאש וואו ער לייגט אריין דאס געלט, און די צווייטע טאש וואו ער לייגט אריין די בזיונות פאר א זכות", דאס קומט אזוי נאטורליך, אזוי גייט עס, ס'איז אזוי געווען, און ס'זעהט אויס ביז דער גואל צדק וועט קומען

דער פעטער ז"ל האט אמאל געזאגט אין א געלעגנהייט, אז דאס וואס מ'גיט געלט פאר אידישע קינדער איז חינוך בני ישראל ערליכע אידן אין ארץ ישראל, דאס איז מגין אויף ארץ ישראל, אז מ'האלט אויס ארום לדעה ערליכע מ'דארף זיין אפגעהיטן פון ציונות, דאס איז מגין אויף די תושבי ארץ ישראל. במילא אויב אזוי גייט עס דאך אריין אין דעם ענין פון פיקוח נפש.

היינט צוטאג אז מ'טראכט אריין תושבי ארץ ישראל דארפן רחמי שמים יעדן טאג, דאס וואס מ'גיט געלט פאר ארץ ישראל'דיגע מוסדות דאס איז מגין אויף די תושבי ארץ ישראל, נישט נאר אויף די תושבי חוץ לארץ, נאר אויף די תושבי ארץ ישראל אויך, ס'איז אן ענין עמוק מאד.

וואס איז דא ח"ו אויף אידן אין ארץ ישראל אויב מ'פירט זיך נישט דארט עפ"י התורה, איך קען נישט פארשטיין ווי אזוי א איד וואס וואוינט אין ארץ ישראל, וואס פאר'ן לייגן זיך שלאפן בינאכט ליינט ער קודם קריאת שמע שעל המיטה, און ער זאגט 'השמרו לכם פן יפתה לבבכם וכו' ואבדתם מהרה מועל הארץ הטובה', ווי אזוי קען ער נאכדעם רואיג שלאפן אין ארץ ישראל, אויב גלייבט ער אמת'דיג אין וואס ער האט פריער אליין געזאגט אין קריאת שמע, דארף ער דאך לעבן אין אן אויסטערלישן ציטער".

באמצע השיחה נכנסה הרבנית ע"ה ושמועה שיחה הג"ל, ואמר למרן ז"ל, אם כן שגדולה כ"כ הסכנה, מפני מה מתמסר כ"כ לשלוח מעות להמוסדות בארץ ישראל, וצחוק קל עבר על פניו הק' של מרן ז"ל ואמר בלשון קדשו: "דאס איז דאך די איינציגסטע זאך וואס שיצט אביסל פון די סכנה, אז מ'שטרענגט זיך דא אן, און מ'גיט געלט פאר צדקה אז עס זאל זיין אין ארץ ישראל מוסדות על טהרת הקודש, און אידן זאלן קענען מקיים זיין די תורה און זיין אפגעזונדערט פון די ציונים, דאס איז די איינציגסטע עצה וואס איז אביסל ממתק דעם גרויסן קטרוג", עיי"ש עוד באריכות.

6
עי' בס' דולה ומשקה (עמ' קל"ח) פנ"א אמר מרן ז"ע באמצע שיחה אחת באש קודש: "ווער עס גלייבט און לערנט תנ"ך, זעהט קלאר די סכנה

השואל: כ'האב נאר געוואלט דערציילן, דער רבי האט גערעדט פון די שמירה וואס אונז האבן מיר איז אויך דורך שטיצן די בני ארץ ישראל, כ'האב עס געהערט פון סקולענער רבי'ן ז"ל, ער האט געזאגט, אז טאמער מ'וואלט פארשטאנען וויפיל שמירה אונז אין חו"ל האבן מיר פון די אידן וואס קומען נאך געלט פון ארץ ישראל, וואלטן מיר זיי אקעגן געגאנגען צו ברענגען פון עירפארט, אזויפיל שמירה האט מען פון זיי.

*

השואל: ס'איז אן אהנגענומענע זאך, זייער אסאך עסקנים גייען נאך געלט, זאגן זיי פאר די נדיבים אז א גבאי צדקה האט א כח צו וואונטשן, קודם פון וואו שטאמט דאס אז א גבאי צדקה האט א כח צו וואונטשן? נאכדעם מאכט'יך אז ס'איז דא א איד וואס גיט צעהן דאללער, און ער איז א איד וואס קען געבן הונדערט טויזענט דאללער, איז ביי אים אויך שייך דער כלל אז דער גבאי קען וואונטשן?

רבינו: ביי צדקה דארף מען צו וויסן אז דין פרוטה איז כדין מאה, עס דארף אויך זיין חשוב ווען מ'גייט קליין געלט, אבער אוודאי איינער וואס איז א בעל יכולת פון אים דארף מען פראבירן צו בעטן מער געלט, ער קען מוסיף זיין.

און ס'איז אזוי, דער זכות פון די מצוה איז זייער גרויס, דער גבאי וואס ער גייט נאך געלט איז נישט נאר א שליח לקבלה, ער איז א שליח להולכה אויך, ער איז טאקע א שליח לקבלה צו נעמען געלט, אבער ער איז א שליח להולכה אויף יענעם משפיע צו זיין א ברכה.

*

השואל: איך זעה ביי אסאך מוסדות פון גרינגערע זאכן, למשל ביי מוסדות פון רפואה וכדו', איז אסאך גרינגער פאר די עסקנים צו גיין נאך געלט, ווייל די צוועק איז מער קרוב אל הלב, צו א מוסד דארף מען האבן א געפיל, איך ארבעט מיט עסקנים פון אנדערע מוסדות, די עסקנים פון יטב לב האבן א שווערע ארבעט, זיי דארפן רעדן און אויפארבייטן די נדיבים.

רבינו: דארף מען דאס צו באארבעטן, אידן דארפן האבן די זכיה, און מ'דארף קענען מסביר זיין ואין כוחינו אלא בפה, מ'זאל קענען מסביר זיין. און ס'איז אזוי, כדי צו קענען מסביר זיין פאר יענעם, קודם דארף מען אליינס פארשטיין, און ווי מ'האט געזאגט, אין עולם התורה זאגט מען 'חסרון הבנה איז חסרון הסברה', איז טאמער איז שווער מסביר צו זיין איז פשוט אז מ'פארשטייט עס אליינס

און מ'וועט דעמאלטס מבער זיין דעם יצר הרע, ביז דעמאלטס ווען ס'איז נאך דא א יצר הרע וועט אייביג אזוי זיין, דער וועט האבן תרעומות, און דער וועט האבן קשיות, ווייל ס'איז דאך א גרויסער ענין צו געבן, לאזט דאך נישט דער יצר הרע, טוט ער כל תחבולות שווערער צו מאכן דאס געבן, איז איינס פון די תחבולות היצר איז צו פרעגן קשיות, צו האבן טענות און תרעומות, און אמאל באוואשן דעם עסקן.

כ'האב אמאל אינזיך געהאט אזוי, איינער וואס גייט נאך געלט, ס'איז דא אן עסקן וואס באוויליגט זיך צו טוהן אלס וואלוטיר, און ס'איז דא אן עסקן וואס באקומט באצאלט, לעולם אז מ'גייט נאך געלט פאר א דבר מצוה ווי אזוי מען מען נעמען געלט? וואספארא היתר האט ער צו נעמען געלט, ער גייט דאך פאר א דבר מצוה, נאר פאר די צער און עגמות נפש וואס מ'פארשאפט פאר דעם עסקן, פאר דעם באקומט ער זיין געלט, דאס געהאלט איז פאר דעם.

ס'איז נישט אזוי גוט דאס צו זאגן, ווייל איך פארשטיי אז מ'וועט קומען בעטן א רעים צו העכערן זיין געהאלט... אבער למעשה פאר דעם באקומט מען געהאלט.

*

השואל: וויפיל איז דער שיעור צו בעטן פון א מענטש וואס ער וויל נישט געבן, אז מ'זאל האבן יוצא געווען דאס ענין פון השתדלות. ביז וויפיל דארף מען ארבעטן יענעם מוכה צו זיין מיט א מצוה?

רבינו: אז איינער וויל נישט געבן, דארף מען אים זאגן אז ער האט פשוט נישט די זכיה צו געבן, און ס'איז באמת אזוי.

*

השואל: מ'האט פריער גערעדט פון די פושקע, ס'איז געווען די פושקע פון רבי מאיר בעל הנס וואס איז געווען אנגענומען, דאס איז געווען דוקא פאר כוללים, צי אלע מוסדות התורה?

רבינו: אין אמת'ן די 'רבי מאיר בעל הנס פושקע' אמאל אינדערהיים איז געווען צו שטיצן תושבי ארץ ישראל, בימים ההם איז דער ישוב פון ארץ ישראל באשטאנען פון יושבי אוהל וואס האבן געלעבט פון דעם וואס חוץ לארץ אידן האבן געשיקט געלט, במילא דאס איז געווען די שטיצע פון וואס תושבי ארץ ישראל האבן געלעבט. און ווי כ'האב פריער געזאגט דאס איז געווען די התקשרות פון די בני חוץ לארץ צו ארץ ישראל.

אויך נישט, קודם דארף מען אליינס פארשטיין, נאכדעם קען מען מסביר זיין פאר יענעם.

ס'איז אנדערש ווען מ'רעדט פון א מוסד וואס האט צעהן תלמידים, פופציג תלמידים, הונדערט תלמידים, צי טויזענט תלמידים, יעדער איינער פארשטייט, ס'איז דא בכמות און ס'איז דא באיכות, אוודאי איז דא באיכות, אבער דער כמות האט אויך אסאך צו זאגן.

*

מוה"ר מאיר נפתלי פערל, מנכ"ל: מ'האט פריער אנגעהויבן צו רעדן פון די נושא, אז מ'האט געזעהן ביים רבי'ן ז"ל אז יטב לב איז געווען מער ווי אנדערע מוסדות, כ'האב אמאל געהערט דערציילן אז רבי מיכאל בער (הגה"צ המפורסם רבי חיים מיכאל דוב ווייסמאנדל ז"ל מייסד וראש ישיבת נייטרא בארה"ב) איז אמאל געקומען צום רבי'ן, ער האט געוואלט בעטן רשות צו מאכן אן אפיעל אין ביהמ"ד לטובת די נייטרא ישיבה - כ'האב עס געהערט פון א נייטרא'ער איד וואס האט עס מיטגעהאלטן - און ער האט זיך פארשמועסט מיטן רבי'ן אין לערנען אפאר שעה, און ער האט פארגעסן צו פרעגן און ער איז אהיים געגאנגען.

עס איז שוין געווען שפעט ביינאכט און ער איז צוריק געקומען, און דער הויז בחור צו א צווייטער וואס איז געזעצן דארט האט אים געפרעגט פארוואס ער איז צוריק געקומען? האט ער געזאגט, עיקר שכחתי, כ'האב פארגעסן צו פרעגן וואס כ'האב געוואלט פרעגן, וואס האט מען געוואלט פרעגן? כ'האב געוואלט פרעגן צי איך קען מאכן אן אפיעל די וואך שבת אין ביהמ"ד, זאגט אים דער הויז בחור, נאך א מוזל איר האט נישט געפרעגט, ווייל די קומענדיגע וואך וועט זיין די גרויסע מסיבה פאר די מוסדות פון דא, און איין שבת נאך אנדערן וועט נישט ארבעטן.

פונקט איז דער רבי ארויס געקומען, און דער רבי האט געפרעגט, וואס מ'שמועסט דא, אז מ'האלט פאר א מסיבת צדקה פאר די הייזגע מוסדות, און ער האט פארציילט אז ער האט געוואלט פרעגן וועגן א אפיעל, און האט געזאגט אז נאך א מוזל כ'האב נישט געפרעגט, ווייל דער דא זאגט מיר אז ס'איז געווען אן אפיעל פאר זיין ישיבה, זאגט דער רבי, דאס איז דעת בעל הבית, דעת תורה איז אז מ'מאכט איינמאל, און נאכאמאל, און אזוי גיט דער עולם נאך און נאך, מצוה גוררת מצוה, און דאס איז די הצלחה.

רבינו: ס'איז אזוי געווען, איך רעד יעצט פון זעכציג-זיבעציג יאר צוריק, ס'איז נאך געווען אזוי קליינטשיג דער

עולם אין וויליאמסבורג, און ס'איז אויך געווען א רב וואס האט געהאט דארט א ביהמ"ד, א קהילה, און ער האט אויך געהאט א מוסד, איז פיר וואכן פאר ער האט געמאכט זיין מלוח מלכה, האט ער נישט געלאזט מאכן קיין אפיעל ביי זיך אין ביהמ"ד, און דער פעטער ז"ל האט אויך שוין געהאט א תלמוד תורה, אויך שוין געהאט געעפנט א מוסד, און מ'האט יא געמאכט פאר יעדן, האט ער געפרעגט דעם פעטער אז דאס דארף דאך צו שאטן, האט דער פעטער געזאגט 'עה פונקט פארקערט, פיר וואכן מאכט מען נישט קיין אפיעל, און מ'לערנט אויס דעם עולם נישט צו געבן, פיר וואכן נאכדעם קומט איר מאכן אייער דינער צי אייער מלוח מלכה, דער עולם איז שוין צוגעוואוינט נישט צו געבן, במילא גיט מען נישט, איך מאך פונקט פארקערט, איך לאז מאכן יעדע וואך, איך לערן אויס דעם עולם אז מ'דארף צו געבן, נאכדעם ווען ס'קומט מיין מלוח מלכה גיט מען, אזוי האט דער פעטער געזאגט.

המנכ"ל: איך וויל נאך צוענדיגן מיין שאלה, אונז ווייסן מיר אז אין שנת תשל"ח האט דער רבי געוואלט מאכן די גרויסע אסיפה פאר קרן הצלה, און די שלוחים פון קרן הצלה זענען שוין דאזי געווען, האט ער זיי געזאגט זיי זאלן אהיים פארן און צוריק קומען שפעטער, ווייל יעצט איז מען עוסק פאר יטב לב, און בעפאר דעם קען מען נישט, נו וויזוי שטימט די צוויי מעשיות?

רבינו: כ'וועל זאגן מ'דארף צו פארשטיין, ס'איז דא מין במינו, ביידע זענען געווען פאר די מוסדות פון אר"י, מ'האט אבער געמאכט אן אפיעל שבת פאר אן אנדערן מוסד, מ'הייבט תיתי, אבער קרן הצלה איז דאך געווען גאר אויף א גרויסן פארנעם, און יטב לב האט געהאט א קביעות יעדעס יאר אויף דעמאלטס, האט ער געפילט אז דאס וועט זיין א סתירה.

השואל: איינער האט מיר טאקע פארציילט לעצטענס, אז זיי זענען טאקע אהיים געפארן די שלוחים, אבער אין ביהמ"ד הגדול פאר די אקדמות האט רבי נתן יוסף (הגה"צ אב"ד אבני שלמה ז"ל מלפנים רב דקהלינו בלאנדאן יצ"ו שחי' מנאמני רביה"ק ז"ל ושימש אז בתור מנהל רוחני בהמתיבתא הק') אויסגערופן אז ס'גייט זיין די התייסדות פון קרן הצלה. דער רבי האט אים געלאזט רופן און ער האט אים געזאגט 'איך האב געבעטן אז ביי נאך שבועות זאל מען נישט רעדן'.

והאציל מרן רבינו שליט"א מברכותיו הק'

לכל העוסקים במלאכת הקודש

קדרן פער זיטצונג "ברך משה" דהסידרי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקדוש מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעוועכי"א

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעטו"מ

קרית יואל - בני ברק

חסדי "משה יוחנן"

קרן ע"ש
הרה"ח ר' משה יוחנן
ב"ר מנחם זאב קליין ז"ל
ממייסדי קרן עזר יושואן

"ברכת מזל טוב"

אנו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כאנ"א בשמו יבורך

נפש חי"ה

קרן ע"ש
הרבנית הצי מרת חי' ע"ה
בת מרן רבינו משה זי"ע

חסדי "שלמה זלמן"

קרן ע"ש
הרה"ח ר' שלמה זלמן
ב"ר מרדכי ווירצבערגער ז"ל
וו"ר האה"ח מרת חנה לאה
ב"ר זאב חזקון ע"ה

חסדי "ישראל יעקב"

קרן ע"ש
הרה"ח ר' ישראל יעקב
ב"ר נתן נטע אייזנבערגער ז"ל
ואביו הרה"ח ר' נתן נטע
ב"ר מנחם מענדל ז"ל
ואמו האה"ח מרת דינה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ע"ה

חסדי "שמואל וחנה"

קרן ע"ש
הרה"ח ר' שמואל זאב
ב"ר יעקב דוב לעווי ז"ל
וו"ר האה"ח מרת חנה
ב"ר חיים משה ע"ה

אנש"י חי"ל

קרן ע"ש
הרה"ח ר' אביגדור
ב"ר נחמיה פרידמאן ז"ל
וו"ר האה"ח מרת חנה לאה
ב"ר יעקב פרענקיל מוב"ח ע"ה

צב"א מרו"ם

קרן ע"ש
הרה"ח ר' צבי אלימלך
ב"ר אברהם געלבמאן ז"ל
וו"ר האה"ח מרת בריינדל
ב"ר מרדכי מנחם ע"ה

אפריון נמט"י

לר' שמעון

קרן ע"ש
הרה"ח ר' שמעון
ב"ר שניאור זלמן דאסקאל ז"ל
וו"ר האה"ח מרת דבורה
ב"ר שלמה יודא ז"ל

"זכרון חיים צבי"

קרן ע"ש
הרה"ח ר' חיים צבי
ב"ר חזקי איתמה טובי
שווארץ ז"ל

חסדי "מנחם משה"

קרן ע"ש
הרה"ח ר' מנחם משה
ב"ר דוב גאנץ ז"ל
וו"ר האה"ח מרת חנה דבורה
ב"ר אליעזר ע"ה

תהלה לדו"ד

קרן ע"ש
הרה"ח ר' משה דוד
ב"ר יחזקאל משולם
טעלער ז"ל

אב"ן ישראל

קרן ע"ש
הרה"ח ר' אברהם נתן
ב"ר ישראל בערנאט ז"ל

ציו"ן לנפש חי"ה

קרן ע"ש
הרה"ח ר' בן ציון
ב"ר ישראל צבי בנעט ז"ל
וו"ר האה"ח מרת חי' ע"ה
ב"ר יהושע ע"ה

חסדי בא"ר

קרן ע"ש
הרה"ח ר' אלכסנדר
ב"ר עזרא בנעט ז"ל
וו"ר האה"ח מרת רייזל
ב"ר אפרים ע"ה

משא"ת חיים

קרן ע"ש
הרה"ח ר' חיים
ב"ר מרדכי מנחם גרין ז"ל
וו"ר האה"ח מרת אלטע שינדל
ב"ר משה אליהו ע"ה

י"ש קונה עולמו

קרן ע"ש
הרה"ח ר' יהושע
ב"ר יצחק ווייס ז"ל
וו"ר האה"ח מרת שינדל
ב"ר צבי יהודה ע"ה

"מומכון שבתו

השגיה"

הרה"ע האדמו"ר מלייפניק שליט"א

לנישואי בתו ביום "ראשון" באולם "היכלי מלכות"

הרה"ח ר' אליעזר טובי' שווארץ שליט"א

ולחתנו הרה"ח ר' משה מילער שליט"א

חבר מפעל קופות הגמ"ח

להיבנס בנו, נכדו הב' אברהם יעקב חי"ו

לעול התורה והמצוות

הרה"ח ר' מיכאל הערשקאוויטש שליט"א

ולאביו הרה"ח ר' ישראל הערשקאוויטש שליט"א

ולחתנו הרה"ח ר' משה שווארץ שליט"א

לאירוסיו בתו, נכדתם

הרה"ח ר' טובי' יאקאב שליט"א

ולאביו הרה"ח ר' חיים אליעזר יאקאב שליט"א

לאירוסיו בתו, נכדתו

הרה"ח ר' יוסף יהושע גרין שליט"א

חבר הנהלת המוסדות

להולדת נכדו

אצל חתנו הר"ר אברהם יעקב קליין חי"ו, לאנדאן

הרה"ח ר' יעקב יאקאבאוויטש שליט"א

ולמשפ' יאקאבאוויטש שיחיו

לנישואי נכדם - אצל חתנו, נכדה

הרב אהרן בן ציון אנגלארד שליט"א

הרה"ח ר' שלום אליעזר ראטער שליט"א

ולאביו הרב ר' משה יעקב ראטער שליט"א

לנישואי נכדם אצל בנו, הר"ר עמרם ראטער חי"ו

לחן ולכבוד צב"י תפארה

באותות ידידות הוקרה וחובה, נשגד ברכה מרובה, אל מעלת כבוד ידידינו ומכובדינו האי גברא יקירא, רודף צדקה וחסד תדירא, נודע לעוז ולתפארה, אשריך ר' עקיב"ה שנתפסת על דברי תורה, בהרחבת גבולי הקדושה בקרב מוסדותינו הק' בבית שמש המעטירה, לבו ער וחם לכל דבר שבקדושה, במידה מרובה וגדושה, שמו הטוב משבחים ומהללים, לתורה ולתעודה מרבה פעלים, איש חמודות רב תבונים, מקבל את כל אדם בסבר פנים, ה"ה

הרבני הנעלה והנכבד, עושה ומעשה צדקה וחסד מוה"ר צבי עקיבה ברייטשטיין הי"ו

ציר נאמן לשולחו כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
לעמוד בראש הנהלת מוסדותינו וקהילתנו הק' בעיר בית שמש יצ"ו

לרגל השמחה שבביתנו, שיר ושבח על שפתו

באירוסי בתו הח' שתחי' למז"ט ובשעטו"מ

יה"ר שהזיווג יעלה יפה לשם ולתפארת, ויפרח כגפן אדרת, ומשמחה זו יושפע לו רב ברכות ושובע שמחות, עושר ואושר בבת אחת, וירוה רב תענוג ונחת דקדושה, ובשכר מעשי הצדקה והחסד לטובת מוסדותינו יתברך בכל ברכאן דנפישא, אכיה"ר.

כעתירת וברכת ידידי מוקיריו ומעריציו מריחוק מקום וקירוב לב

שלום יצחק יאקאבאוויטש יעקב זוסמאן סופר אברהם בראך